

**Priebežné hodnotenie účinnosti, vecnej a finančnej efektívnosti
a dopadov OP EVS v oblasti zefektívneného súdneho systému
a zvýšenej vymáhateľnosti práva (PO2)**

ZÁVEREČNÁ SPRÁVA

**Priebežné hodnotenie
Operačného programu Efektívna verejná správa**

Február 2023

História dokumentu

P. č.	Verzia	Dátum	Popis
1	v01	15.12.2022	Prvotný návrh
2	v02	07.02.2023	Zpracované pripomienky klienta zo dňa 03.02.2023

Obsah

Zhrnutie	5
Executive summary	8
1. Úvod	11
1.1 Východiská hodnotenia	11
1.1.1 Štruktúra správy.....	11
1.1.2 Účel hodnotenia.....	12
1.1.3 Metodika a nástroje hodnotenia	12
2. Zistenia	14
2.1 Analýza príspevku OP k zvýšeniu efektívnosti súdneho systému	14
2.1.1 Súdnicstvo a OP EVS	14
2.1.2 Špecifický cieľ 2.1 Zvýšená efektívnosť súdneho systému	17
2.1.3 Špecifický cieľ 2.2 Zvýšená kvalita a posilnená nezávislosť súdneho systému.....	25
2.1.4 Hodnotenie dosahovania výsledkov a cieľov PO 2 OP EVS	30
2.1.5 Hodnotenie dopadu OP a jeho prínosu na dosiahnutie výsledkov v oblasti zvýšenia efektívnosti súdneho systému, skvalitnenia súdneho systému a zvýšenia vymáhateľnosti práva	38
2.1.6 Synergie s reformami v rezorte súdnictva ovplyvňujúce PO 2.....	40
2.1.7 Odporúčania	47
2.2 Analýza dopadu OP na dosiahnutie výsledkov v oblasti riadenia posilnenia analytických a metodických kapacít v rámci rezortu spravodlivosti?	47
2.2.1 Posilňovanie analytických kapacít vo VS podľa OP EVS	47
2.2.2 Projekt “Budovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte spravodlivosti a zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu”	48
2.2.3 Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky	50
2.2.4 Synergia s inými organizačnými útvarmi MS SR.....	52
2.2.5 Presah aktivít projektu AC.....	53
2.2.6 Analytické kapacity NS SR	53
2.2.7 Dopad OP EVS na dosiahnutie výsledkov v oblasti riadenia posilnenia analytických a metodických kapacít v rámci rezortu spravodlivosti.....	54
2.3 Analýza príspevku a dopadu OP k počtu podporených súdov so zavedeným systémom manažmentu kvality?	55
2.3.1 Synergia s národným projektom Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci	56
2.3.2 NP Zavedenie Spoločného systému hodnotenia kvality (model CAF)	57
3. Závery a zhodnotenie	63
3.1 Ako prispel OP k zvýšeniu efektívnosti súdneho systému?.....	63

3.2	Aký dopad mal OP na dosiahnutie výsledkov v oblasti riadenia posilnenia analytických a metodických kapacít v rámci rezortu spravodlivosti?	64
3.3	Ako prispel OP k počtu podporených súdov so zavedeným systémom manažmentu kvality? /Aký mal dopad OP na dosiahnutie výsledkov v tejto oblasti?	65
3.4	Ako prispel OP k zvýšeniu dôveryhodnosti súdov a k zvýšeniu vymáhateľnosti práva?	66
3.5	Ako prispel OP k zvýšeniu využívania nástrojov ADR?	66
3.6	Boli identifikované závažnejšie riziká nenaplnenia špecifických cieľov stanovených na PO2?	67
4.	Odporúčania	70
	Zoznam skratiek	71
	Zoznam obrázkov	72
	Prílohy.....	73

Zhrnutie

Prioritná os 2 Operačného programu Efektívna verejná správa s názvom “Zefektívnený súdny systém a zvýšená vymáhateľnosť práva” predstavuje hlavný nástroj pre vykonávanie reforiem súdneho systému v SR, ktoré sú zamerané na zlepšenie stavu v problematických oblastiach zahŕňajúc oba aspekty výkonu súdu: proces rozhodovania (vzdelávanie sudcov a ostatného súdneho personálu zapojeného do rozhodovania súdov, posilnenie analytických kapacít atď.) a výkon správy súdu (vzdelávanie zamestnancov, ktorí nie sú zapojení do rozhodovacej činnosti súdov, riadenie ľudských zdrojov, optimalizácia procesov). Alokácia prioritnej osi predstavuje vo verzii 8 OP EVS, ktorá je predmetom tohto hodnotenia 45 miliónov € a jej intervenčná logika je rozdelená do dvoch špecifických cieľov.

Toto strednodobé hodnotenie PO 2 OP EVS vzniklo so zámerom podať správu o účinnosti, vecnej a finančnej efektívnosti a dopadov v oblasti zefektívneného súdneho systému a zvýšenej vymáhateľnosti práva. Výsledky hodnotenia by mali poskytnúť predovšetkým Riadiacemu orgánu OP spätnú väzbu o stave a dosahovanom pokroku PO2 a jej príspevku k napĺňaniu cieľa stanoveného pre OP EVS: „Proklientsky orientovaná, transparentná VS poskytujúca svoje služby rýchlo efektívne a kvalitne, v záujme podpory udržateľného rastu, tvorby pracovných miest a sociálnej inklúzie“. Hodnotenie zahŕňa roky 2014-2021, ale vzhľadom na oneskorený začiatok implementácie programu je možné reálne intervencie vyhodnotiť až za obdobie 2017-2021.

Metodika a validita

Toto hodnotenie nadväzuje na Priebežné hodnotenie plnenia čiastkových cieľov na úrovni prioritných osí OP EVS (PO1, PO2, PO3, PO4), ktoré vykonalo združenie Centire-ACCEPT AUDIT v októbri 2022. Buduje na jej záveroch a zisteniach najmä v oblasti naplnia merateľných ukazovateľov výstupu a výsledku ako aj hodnotenia výkonnostného rámca. Preberá jej dátový model a zistenia doplnia o špecifické analýzy oblastí v pôsobnosti prioritnej osi 2 OP EVS.

Pri hodnotení sa použila metodika pozostávajúca z 2 pilierov, ktoré nám spolu umožnili preskúmať PO2 OP EVS z rôznych uhlov pohľadu. Pozostávali z: (1) Desk review/research - najmä analýza dokumentácie a podkladov poskytnutých RO, štatistických dát (napr. Štatistické ročenky analytického centra MS SR, CEPEJ STAT, a iné), a otvorených dát z existujúcich národných a medzinárodných indexov; (2) Kvalitatívny prieskum formou fokusovej skupiny, ktorá bola realizovaná formou facilitovanej skupinovej diskusie, ktorej sa zúčastnili odborníci v oblasti súdnictva, prijímatelia národných projektov, mediátori a zástupcovia RO.

Sumarizácia zistení

Dosahovanie plánovaných výsledkov jednotlivých špecifických cieľov PO2 je možné hodnotiť rôzne. Čo sa týka ŠC 2.1, ktorého cieľom je zefektívnenie fungovania súdov a súdneho systému cez skrátenie dĺžky súdnych konaní, zvýšenia miery vybavenia nápadu vecí na súdoch a zníženie počtu nevybavených vecí, je možné skonštatovať, že implementácie jednotlivých intervencií priebežne prispieva k dosiahnutiu týchto cieľov. Toto konštatovanie podporujú údaje Porovnávacieho prehľadu EU pre oblasť justície, štúdia Európskej komisie pre efektívnu justíciu (CEPEJ) ako aj dáta Analytického centra Ministerstva spravodlivosti SR. Z nich možno pozorovať pozitívny trend uvedených ukazovateľov efektivity slovenského súdnictva, a to aj dĺžke súdnych konaní. V porovnaní s ostatnými krajinami EÚ sa Slovensko objavuje v prvej polovici rebríčka s výnimkou dĺžky správnych konaní. Miera vybavenia nápadu vecí na súdoch sa však v posledných troch rokoch mení, v rokoch 2018 a 2020 presiahla 100%, čo znamená, že súdy vybavili väčší počet prípadov, ako v danom roku na súdy prišlo. V roku 2019 bol však táto miera iba 92%, čo je neželaný stav. K zvýšeniu efektivity súdnictva OP EVS prispel najmä intervenciami zameranými na procesno-organizačné audity na Ministerstve spravodlivosti SR a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci ako aj podporou zavádzania systémov manažmentu kvality na vybraných súdoch a rezortných organizáciách. Touto intervenciou sa položili základy pre optimalizáciu súdnictva, vstupy pre projekty zamerané na informatizáciu či digitalizáciu súdov.

Nepriamy príspevok k zefektívneniu súdneho systému má aj realizácia národného zameraného na poskytovanie posilnenie a budovanie kapacít v oblasti poskytovania právnej pomoci a prevencie eskalácie právnych problém. Projekt rieši efektivitu súdnictva v rovine výkonu súdneho konania. Jeho prínos spočíva hlavne v zabezpečení účinnej súdnej ochrany v podobe poskytovania právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a tiež fyzickým

osobám v konaní o oddĺžení. Intervencia má potenciál znížiť počet podaní na súdoch, čím sa súdi čiastočne odbremenia a podporí sa ich efektívnosť.

Zvýšiť kvalitu a posilniť nezávislosť súdnictva si kladie za cieľ ŠC 2.2. Má sa tak stať prostredníctvom zvýšenia kvality rozhodovania súdov zvýšením konzistentnosti a zníženým podielom zrušených prvostupňových rozhodnutí odvolacím súdom. Plánované výsledky ŠC 2.2 majú prispieť k zvýšeniu dôvery v súdny systém a zlepšeniu vymožitelnosti práva. Vzhľadom na požiadavky na nezávislosť v rozhodovacej činnosti sudcov boli intervencie ŠC 2.2 zamerané na špecializované vzdelávanie sudcov a justičných zamestnancov, ktorých dopad spravidla nastáva po uplynutí dlhšieho časového obdobia. Je to jeden z dôvodov prečo sa intervencie OP EVS v oblasti kvality súdnictva zatiaľ neprejavili do plánovaného výsledku v podobe zníženia podielu zrušených prvostupňových rozhodnutí odvolacími súdmi. Dopady tejto intervencie ako aj dosiahnuté výsledky odporúčajú hodnotitelia vyhodnotiť neskôr v rámci ex-post hodnotenia OP EVS. Ďalšou oblasťou, ktorú podporuje ŠC 2.2 je oblasť alternatívneho riešenia sporov. Intervencia v tejto oblasti v čase tohto priebežného hodnotenia ešte nebola ukončená a predmetný národný projekt je v realizácii. Preto je na hodnotenie príspevkov a dopadov ešte relatívne skoro. V každom prípade program financuje vytvorenie vhodného prostredia pre využívanie nástrojov alternatívneho riešenia sporov, rovnako financuje aktivity zamerané na zvyšovanie povedomia v tejto oblasti. Avšak vzhľadom na negatívny trend vo využívaní týchto nástrojov riešenie sporov sa javí dosiahnutie plánovaných výsledkov v tejto oblasti ako nie úplne jednoduché. Rovnako bude potrebné vyhodnotiť dopad tejto intervencie s istým časovým odstupom.

Významnou mierou prispel OP EVS k budovaniu a posilneniu analytických a metodických kapacít rezortu spravodlivosti. Príspevok OP EVS v tejto oblasti spočíval predovšetkým v inštitucionálnom nastavení analytického útvaru, tvorbe metodík pre jednotlivé oblasti činnosti a vo financovaní odborného vzdelávania zamestnancov útvaru. Analytické centrum MS SR v súčasnosti spracováva vybrané rezortné štatistiky, vypracováva štúdie, analýzy, poskytuje podklady k hodnoteniu vplyvov (RIA), čím sa významnou mierou podieľa na tvorbe rezortných politík. Tým má potenciál prispieť k zefektívneniu súdneho systému ako takého.

Jedným z cieľov ŠC 2.2 je aj posilnenie nezávislosti súdnictva. Napriek tomu, že nezávislosť sudcov pri výkone ich činnosti je garantovaná Ústavou SR (§144 - §148), Porovnávací prehľad EU v oblasti justície z roku 2022 ukázal nelichotivé výsledky týkajúce vnímania nezávislosti súdov zo strany verejnosti, pričom sa Slovensko v tomto ukazovateli umiestnilo na 3. mieste od konca spomedzi všetkých krajín EÚ. Zároveň prieskumy Eurobarometra z apríla 2022 v oblasti korupcie ukázali, že vyše 50% populácie si myslí, že dávanie alebo branie úplatkov a zneužívanie moci na osobný prospech je rozšírené aj v oblasti súdnictva, čím sa súdnictvo dostáva na 5. miesto ako najhoršie vnímaná oblasť (z 15 skúmaných oblastí). Napriek tomu, že ide o prieskumy verejnej mienky, ktoré nemusia odrážať reálnu situáciu v slovenskom súdnictve, takéto negatívne vnímanie súdnictva môže znamenať prekážku pri dosiahnutí jedného z plánovaných výsledkov OP EVS, ktorým je aj posilnenie dôveryhodnosti súdneho systému a zlepšenie vnímania súdnictva verejnosťou. Z uvedeného vychádzajú aj odporúčania hodnotiteľov.

Odporúčania

Vychádzajúc zo zistení a záverov popísaných v tejto záverečnej správe, sú odporúčania hodnotiteľov nasledovné:

- **Diseminácia výsledkov programu** - odporúčanie vychádza z negatívneho vnímania súdnictva verejnosťou. Hodnotitelia odporúčajú RO rovnako ako aj rezortu spravodlivosti vhodným spôsobom informovať širokú laickú ale aj odbornú verejnosť o dosiahnutých výsledkoch, pozitívnych zmenách v justícii a reformách realizovaných a financovaných z OP EVS, a to či už prostredníctvom oficiálnej webovej stránky, prípadne prostredníctvom sociálnych sietí tak, ako to robia niektoré RO.
- **Pokračovať v zavádzaní systémov manažérstva kvality na súdoch** - zavedené a funkčné systémy manažérstva kvality majú potenciál v kontinuálnom zlepšovaní procesov v organizácii. Preto táto aktivita má potenciál prispieť ku kontinuálnemu zvyšovaniu efektivity súdnictva a tým dosiahnuť multiplikačný efekt dosiahnutých výsledkov v oblasti zefektívňovania súdnictva.
- **Dôraz na plánovanie výsledkov v oblasti ADR** - vzhľadom na negatívny trend odporúčania a využívania nástrojov alternatívneho riešenia sporov od roku 2012, odporúčame venovať zvýšenú pozornosť tejto intervencii, pretože dosiahnutie plánovaného výsledku znamená zvrátiť dlhodobý negatívny trend.

- **Ďalší rozvoj analytických kapacít** najmä v súvislosti ich udržateľnosťou. Odporúčanie smeruje aj na výšku odmeňovania tak, aby sa zamedzilo odlivu vybudovaných kapacít do súkromnej sféry.

Executive summary

Priority Axis 2 of the Operational Program Effective Public Administration "Efficient judicial system and increased enforceability of law" represents the main tool for implementing reforms of the judicial system in the Slovak Republic, which is aimed at improving the situation in problematic areas and includes both aspects of court performance: the decision-making process (education of judges and other court personnel involved in court decision-making, capacity building, etc.) and court administration (education of employees not involved in court decision-making, human resources management, optimization of processes). The allocation of the priority axis in version 8 of the OP EPA, which is the subject of this evaluation, represents €45 million and its intervention logic is divided into two specific objectives.

This mid-term evaluation of PO 2 of the OP EPA was prepared with the intention of submitting a report on the effectiveness, efficiency and impacts in the area of a streamlined judicial system and increased enforceability of law. The results of the evaluation should primarily provide the OP Managing Authority with feedback on the status and progress of PO2 and its contribution to the fulfillment of the goal set for OP EVS: "Pro-client oriented, transparent public administration providing its services quickly, effectively and with high quality, in order to support sustainable growth, job creation and social inclusion". The evaluation covers the years 2014-2021, but due to the delayed start of the program implementation, real interventions can only be evaluated for the period 2017-2021.

Methodology and validity

This evaluation follows on the Interim evaluation of the fulfillment of planned results at the level of priority axes of the OP EPA (PA1, PA2, PA3, PA4), which was carried out by the Centire-ACCEPT AUDIT consortium in October 2022. It builds on its conclusions and findings, especially in the area of fulfilling output indicators and planned result, as well as the evaluation of the performance framework. It takes over its data model and supplements the findings with specific analyzes of areas within the scope of priority axis 2 OP EPA.

The evaluation used a methodology consisting of 2 pillars, which together allowed us to examine PA2 OP EPA from different points of view. They consisted of: (1) Desk review/research - mainly analysis of documentation and documents provided by the MA, statistical data (e.g. statistical yearbooks of the analytical center of the Ministry of the Slovak Republic, CEPEJ STAT, and others), and open data from existing national and international indexes; (2) Qualitative research in the form of a focus group, which was carried out in the form of a facilitated group discussion, in which experts in the field of justice, beneficiaries of national projects, mediators and representatives of the MA participated.

Overall Findings

Achieving the planned results of individual specific objectives of PA2 can be evaluated in different ways. As for SO 2.1, the aim of which is to make the functioning of courts and the judicial system more efficient by shortening the length of court proceedings, increasing the filing resolution rate and reducing the number of pending cases, it can be concluded that the implementation of individual interventions continuously contributes to the achievement of these goals. This statement is supported by the data of the EU Comparative Review for the area of justice, the study of the European Commission for Effective Justice (CEPEJ) as well as the data of the Analytical Center of the Ministry of Justice of the Slovak Republic. From them, a positive trend can be observed in the mentioned indicators of the effectiveness of the Slovak judiciary, including the length of court proceedings. Compared to other EU countries, Slovakia appears in the first half of the ranking, with the exception of the length of administrative proceedings. However, the filing resolution rate has been changing in the last three years, in 2018 and 2020 it exceeded 100%, which means that the courts resolved a larger number of filings than the number of total new filings in the given year. In 2019, however, this rate was only 92%, which is an undesirable state. OP EPA contributed to increasing the effectiveness of the judiciary mainly through interventions aimed at procedural and organizational audits at the Ministry of Justice of the Slovak Republic and selected organizations of the Ministry of Justice and audit of the exercise of judicial power, as well as by supporting the introduction of quality management systems at selected courts and departmental organizations. This intervention laid the foundations for the optimization of the judiciary, inputs for projects aimed at computerization or digitization of courts.

An indirect contribution to the efficiency of the judicial system is also made by the implementation of a national program aimed at providing strengthening and building capacities in the field of providing legal aid and preventing the escalation of legal problems. The project does not address the effectiveness of the judiciary in terms of conducting court proceedings. Its contribution lies mainly in ensuring effective judicial protection in the form of providing legal assistance to persons in financial need and also to natural persons in debt relief proceedings. The intervention has the potential to reduce the number of court filings, thereby partially relieving the courts and promoting their efficiency.

SO 2.2 aims to increase the quality and strengthen the independence of the judiciary. This should happen by increasing the quality of court decision-making by increasing consistency and reducing the proportion of annulled first-instance decisions by the appeals court. The planned results of SO 2.2 should contribute to increasing trust in the judicial system and improving the enforceability of law. Considering the requirements for independence in the decision-making activity of judges, the interventions of SO 2.2 were aimed at specialized training of judges and judicial employees, the impact of which usually occurs after a longer period of time. This is one of the reasons why OP EPA interventions in the area of the quality of the judiciary have not yet resulted in the planned result in the form of a reduction in the proportion of first-instance decisions annulled by appeal courts. The impact of this intervention as well as the achieved results are recommended by the evaluators to be evaluated later as part of the ex-post evaluation of OP EPA. Another area supported by SO 2.2 is the area of alternative dispute resolution. At the time of this interim evaluation, the intervention in this area has not yet been completed and the national project in question is still being implemented. Therefore, it is still relatively early to assess contributions and impacts. In any case, the program facilitates the establishment of a suitable environment for the use of alternative dispute resolution tools, as well as activities aimed at raising awareness in this area. However, due to the negative trend in the use of these dispute resolution tools, achieving the planned results in this area appears to be not entirely easy. It will also be necessary to evaluate the impact of this intervention with a certain time interval.

OP EPA made a significant contribution to building and strengthening the analytical and methodological capacities of the Department of Justice. The contribution of OP EPA in this area consisted primarily in the institutional setting of the analytical department, the creation of methodologies for individual areas of activity and in the financing of professional training of the department's employees. The Analytical Center of the Ministry of Justice of the Slovak Republic currently processes selected departmental statistics, prepares studies, analyses, provides materials for impact assessment (RIA), thereby significantly participating in the creation of departmental policies. In this way, it has the potential to contribute to the efficiency of the judicial system as such.

One of the goals of SO 2.2 is to strengthen the independence of the judiciary. Despite the fact that the independence of judges in the performance of their activities is guaranteed by the Constitution of the Slovak Republic (§144 - §148), the Comparative Review of the EU in the field of justice from 2022 showed unflattering results regarding the public's perception of the independence of courts, while Slovakia was ranked in this indicator 3rd place from the end among all EU countries. At the same time, Eurobarometer surveys from April 2022 in the field of corruption showed that over 50% of the population think that giving or taking bribes and abuse of power for personal gain is also widespread in the judiciary, making the judiciary the 5th worst-perceived area (from 15 investigated areas). Despite the fact that these are public opinion polls that may not reflect the real situation in the Slovak judiciary, such a negative perception of the judiciary can mean an obstacle to achieving one of the planned results of OP EPA, which is to strengthen the credibility of the judicial system and improve the public's perception of the judiciary. The evaluators' recommendations are also based on the above.

Recommendations

Based on the findings and conclusions described in this final report, the evaluators' recommendations are as follows:

- **Dissemination of program results** - the recommendation is based on the public's negative perception of the judiciary. The evaluators recommend the MA as well as the Department of Justice to inform the general as well as the professional public in an appropriate way about the results achieved, positive changes in justice and reforms implemented and financed from OP EPA, either through the official website or through social networks as some MAs do that.

- **Continue to implement quality management systems in courts** - established and functional quality management systems have the potential to continuously improve processes in the organization. Therefore, this activity has the potential to contribute to the continuous increase of the effectiveness of the judiciary and thereby achieve a multiplier effect of the results achieved in the field of making the judiciary more effective.
- **Emphasis on planning results in the field of ADR** - due to the negative trend of recommending and using alternative dispute resolution tools since 2012, we recommend paying increased attention to this intervention, because achieving the planned result means reversing the long-term negative trend.
- **Further development of analytical capacities, especially in connection with their sustainability.** The recommendation is also aimed at the amount of remuneration in order to prevent the outflow of built capacities to the private sector.

1. Úvod

Toto priebežné hodnotenie vykonala spoločnosť Centire s.r.o. ako člen združenia Centire-ACCEPT AUDIT na základe Realizačnej zmluvy č. SE-VO-2022/001671-023 uzatvorenej podľa čl. III Rámcovej dohody o poskytovaní poradenských služieb v oblasti auditu č. OVO2-2020/000354 1 zo 6 z 18.5.2022 (ďalej aj „Realizačná zmluva“). Predmetom hodnotenia bolo priebežné hodnotenie účinnosti, vecnej a finančnej efektívnosti a dopadov OP EVS v oblasti zefektívneného súdneho systému a zvýšenej vymáhateľnosti práva (PO2), aby sa zabezpečilo, že skúsenosti získané počas vykonávania OP EVS v rokoch 2014-2021 bude možné využiť počas zvyšku programového obdobia. Predkladaná správa na základe analýzy dokumentov, štatistických techník, benchmarkingu a projektových prípadových štúdií obsahuje vyhodnotenie výsledkov PO2 OP EVS, a na základe syntézy získaných poznatkov formuluje odporúčania pre zvyšné obdobie implementácie programu.

Efektívny súdny systém je nevyhnutný pre udržateľný hospodársky rast. Dobre fungujúci, nezávislý a efektívny súdny systém je systém, v ktorom sa rozhodnutia prijímajú v primeranom čase, sú predvídateľné a efektívne presadzované a kde sú individuálne práva vrátane majetkových práv náležite chránené. Zlepšenie efektívnosti súdneho systému môže zlepšiť podnikateľské prostredie, podporovať inovácie, prilákať priame zahraničné investície, zabezpečiť daňové príjmy a podporiť hospodársky rast.

OP EVS je kľúčovým nástrojom pre financovanie reformy verejnej správy na Slovensku v programovom období 2014-2020. Špecifickým komponentom programu je prioritná os 2, ktorá podporuje reformu súdnictva. Víziou PO 2 OP EVS je dosiahnuť zlepšenie vymáhateľnosti práva (vrátane skrátenia dĺžky súdnych konaní a zvýšenia miery vybavenosti nápadu vecí na súdoch), čo má viesť k väčšej dôveryhodnosti inštitútu súdnictva na Slovensku. Dosiachnutie tejto vízie má byť dosiahnuté prostredníctvom dvoch špecifických cieľov:

- Špecifický cieľ 2.1: Zvýšená efektívnosť súdneho systému
- Špecifický cieľ 2.2: Zvýšená kvalita a posilnená nezávislosť súdneho systému

Rozpočtový rámec OP EVS pre reformu súdnictva prijatý v roku 2014 nebol významný v porovnaní so sedemročným rámcom podpory EÚ pre reformu verejnej správy ako celku, len približne 11 % celkovej alokácie OP EVS (45,2 mil. € z 406,8 mil. €). Táto suma zároveň predstavuje zhruba 20% ročného rozpočtu súdnictva na Slovensku.

Napriek ťažkostiam vo fáze programovania sa podarilo vytvoriť flexibilný rámec, ktorý bol v súlade s očakávaniami EK, čomu nasvedčuje aj skutočnosť, že aj pri tak zásadných zmenách ovplyvňujúcich systém súdnictva ako je reforma súdnej mapy nebolo počas programového obdobia potrebné revidovať znenie OP a všetky intervencie sa dali naviazať do rámca pôvodnej intervenčnej logiky.

1.1 Východiská hodnotenia

1.1.1 Štruktúra správy

Základnú štruktúru hodnotiacej správy definuje Príloha č. 1 – Rozsah a lehoty plnenia k Realizačnej zmluve a Úvodná správa k tomuto hodnoteniu. Obsah jednotlivých kapitol je vypracovaný s ohľadom na znenie hodnotiacich otázok, ktoré sú sústredené okolo a hodnotiacich kritérií. Týmito kritériami, ktorými sú účinnosť a efektívnosť. Každý hodnotiacej otázke v tejto správe je venovaná samostatná kapitola, pričom posledné z nich sa týkajú záverov hodnotenia. Na základe zistení a záverov hodnotenia poskytuje posledná kapitola správy odporúčania na zlepšenie OP EVS zvyšok súčasného programového obdobia.

Prílohou záverečnej správy je zápis z fokusovej skupiny (príloha č. 1).

1.1.2 Účel hodnotenia

Účelom tohto hodnotenia je poskytnúť informáciu o plnení špecifických cieľov stanovených pre OP EVS: na PO2 (=posúdenie skutočnej účinnosti, t.j. pokroku pri dosahovaní plánovaných cieľov), poskytnúť informáciu, či boli zrealizované aktivity transformované do skutočných výsledkov v zmysle kvality, kvantity a načasovania (=efektívnosť) a dopadach implementácie OP na dosahovanie špecifických cieľov stanovených pre PO2.

Hodnotenie bude vykonané s ohľadom na nasledovné hodnotiace kritériá:

- **Účinnosť** – t.j. do akej miery doterajšia implementácia prispela k plneniu cieľov stanovených pre program, aké úspechy boli dosiahnuté a aké problémy bolo potrebné riešiť/ posúdenie dosiahnutých výsledkov/efektov a miery plnenia stanovených cieľov.
- **Efektívnosť** - t.j. či množstvo a kvalita vyprodukovaných služieb/tovarov zodpovedá objemu podpory poskytnutej z operačného programu/ aké výsledky sa dosiahli doterajšou implementáciou programu/ do akej miery prispeli dosiahnuté výsledky k naplneniu stanovených cieľov/ porovnanie nákladov a vyprodukovaných výstupov a dosiahnutých výsledkov/efektov.
- **Dopad** - hodnotenie účinkov intervencie t.j. či intervencia funguje a či existuje kauzálna súvislosť medzi intervenciou a výsledným efektom.

1.1.3 Metodika a nástroje hodnotenia

Ako je zrejmé zo zadania, hodnotenie musí reagovať okrem priebežného hodnotenia účinnosti, vecnej a finančnej efektívnosti aj na hodnotenie dopadov intervencií PO2 OP EVS . Keďže reformu súdneho systému je potrebné vnímať ako dlhodobý proces, hodnotenie posudzovalo dosiahnuté výsledky vo svetle zmien, vývoja a trendov, a nie na základe pevných a štandardizovaných cieľov. Hodnotiaci tím si je vedomý celkového kontextu reformy súdneho systému a paralelne prebiehajúcich aktivít, z ktorých mnohé sú kľúčové pre celkovú reformu súdneho systému na Slovensku (najmä reforma súdnej mapy). V tomto svetle možno celkový príspevok OP EVS predovšetkým vnímať ako poskytovanie finančných prostriedkov na realizáciu reformných opatrení pripravovaných nezávisle od OP EVS, pomáhať pri praktickej implementácii menších i väčších súvisiacich projektov. Pri intervenciách tematického cieľa 11 akým sú aj intervencie PO2 OP EVS je ťažké vytvoriť priame spojenie medzi konkrétnymi aktivitami, ktoré sa vykonali v rámci jednotlivých národných projektov, a výsledkami vo fungovaní súdneho systému. Preto je potrebné pozrieť sa na reťazec vzťahov od projektových aktivít alebo intervencií k výsledkom. Z uvedeného dôvodu jedným k kľúčových prvkov hodnotenia bola detailná analýza zrealizovaných projektov, ich výstupov a prínosov k dosahovaniu celkového cieľa PO2 OP EVS.

Hodnotenie sa začalo úvodnou fázou, ktorá sa venovala najmä príprave úvodnej správy a metodiky. Počas tejto fázy boli vykonané tieto aktivity:

- Bol dopracovaný indikatívny návrh hodnotiacich otázok definovaný v Prílohe Realizačnej zmluvy č. 1 Rozsah a lehoty plnenia. Finálne znenie hodnotiacich otázok bolo odsúhlasené RO. Pre každé hodnotenie je potrebné vypracovať špecifické hodnotiace otázky vychádzajúce z intervenčnej logiky programu. V ideálnom prípade by intervenčná logika mala byť predmetom ex-ante hodnotenia. Čiastkové hodnotenie č. 1 ale poukázalo na niektoré nedostatky ex-ante hodnotenia OP EVS a s tým súvisiace obmedzenia pri interpretácii merateľných ukazovateľov.
- Kľúčovým výstupom úvodnej fázy bola Úvodná správa. Tento dokument (i) potvrdil zloženie hodnotiaceho tímu; ii) upresnil prístup/metodiku hodnotenia; (iii) predložil konečný súbor hodnotiacich otázok, (iv) definoval podrobnosti o pláne práce s uvedením organizácie práce a časového harmonogramu procesu hodnotenia.

Po prijatí úvodnej správy hodnotiaci tím preskúmal relevantnú kľúčovú dokumentáciu o minulých a súčasných stratégiách a iniciatívach v oblasti reformy justície na národnej úrovni.

Desk review/research

Účelom tejto fázy bolo zabezpečiť, aby sa pri hodnotení zhromaždili a zohľadnili existujúce relevantné informácie (vrátane štruktúrovaných údajov) RO aj iných dotknutých orgánov (najmä Ministerstva

spravodlivosti SR). Jeho cieľom bolo zabezpečiť efektívne využitie už existujúcich štúdií a hodnotení a štruktúrovaným spôsobom zhromaždiť predchádzajúce skúsenosti.

Počas desk review fázy sa vykonalo preskúmanie relevantných politických dokumentov SR, pričom sa použili dva hlavné zdroje: webové stránky vlády SR (www.rokovania.sk) a webové stránky Ministerstva spravodlivosti SR. Ďalšie dokumenty boli poskytnuté RO - najmä dokumenty projektovej úrovne ako sú monitorovacie správy projektov prípadne iné rezortné štatistiky.

Dôležitou súčasťou desk review boli detailné analýzy národných projektov realizovaných v rámci PO 2 OP EVS. Počas vykonávania programu tvorili národné projekty najvýznamnejší intervenčný nástroj, v rámci ktorého sa koncentrovala väčšina alokácie prioritnej osi.

Kvalitatívny prieskum

Ďalšou fázou bol kvalitatívny prieskum metódou fokusovej skupiny. Fokusová skupina bola realizovaná formou facilitovanej skupinovej diskusie, do ktorej boli pozvaní odborníci v oblasti súdnictva, prijímatelia národných projektov, mediátori a zástupcovia RO. Cieľom fokusovej skupiny bola prezentácia a validácia záverov a hodnotení, ktoré vyplynuli z analytickej časti, získanie spätnej väzby a následná diskusia. Zámerom bolo validovať formulované závery a hodnotenie a získať podnety na ich doplnenie či prípadnú úpravu. Zápis z fokusovej skupiny je prílohou č. 1 tejto správy.

2. Zistenia

2.1 Analýza príspevku OP k zvýšeniu efektívnosti súdneho systému

2.1.1 Súdnicstvo a OP EVS

Účelom hodnotenia Prioritnej osi 2 OP EVS je zhodnotiť efektívnosť, účinnosť implementácie OP EVS a jej dopad na dotknutú oblasť, ktorou je súdny systém Slovenskej republiky a zároveň má poskytnúť priebežnú informáciu o plnení stanovených cieľov, ako aj analyzovať príčiny prípadného neplnenia cieľov.

Cieľom PO 2, ako je definovaný v OP EVS je *zefektívnený súdny systém a zvýšená vymáhateľnosť práva*; a pozostáva z dvoch špecifických cieľov:

- 2.1. zvýšená efektívnosť súdneho systému a
- 2.2. zvýšená kvalita a posilnená nezávislosť súdneho systému.

Hlavným cieľom je zvýšiť vymožitelnosť práva v Slovenskej republike, čo najviac eliminovať prietahy súdnych konaní, netransparentnosť a celkovo posilniť kvalitu súdneho systému, a tým zvýšiť nielen dôveryhodnosť v súdny systém, ale aj napomôcť posunu Slovenskej republiky v efektívnosti súdnych systémov, v ktorých Slovenská republika obsadzuje posledné priečky v rámci hodnotení a prieskumov EÚ. Jedným z takýchto prehľadov bol v čase prípravy OP EVS aj Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície (EU Justice Scoreboard), ktorý sa zameriava na parametre justičného systému z roku 2010, ktoré prispievajú k zlepšovaniu podnikateľského a investičného prostredia zverejnenom Európskou komisiou v marci 2013. V tomto prehľade boli analyzované ukazovatele efektívnosti pri iných ako trestných prípadoch, najmä pri občianskych a obchodných súdnych prípadoch, ktoré majú význam pre riešenie obchodných sporov a pri správnych prípadoch a Slovenská republika bola v oblasti justície identifikovaná ako jedna zo štátov, v prípade ktorých existujú problémy, a to najmä v súvislosti s trvaním súdnych konaní a organizáciou súdnicstva.

Súdnicstvo je jedným zo základov demokratického systému štátu a v procese reštrukturalizácie národných hospodárstiev Európskej únie zameranej na vytváranie podmienok pre rast a konkurencieschopnosť zohráva nezávislý, kvalitný a efektívne fungujúci súdny systém významnú úlohu, preto je zvýšenie kvality, nezávislosti a efektívnosti súdnych systémov prioritou aj v európskom kontexte, nakoľko neefektívnosť či nízka kvalita súdneho systému ovplyvňujú aj fungovanie jednotného trhu a vo všeobecnejšom meradle aj EÚ.

Z uvedených dôvodov bola potreba zvýšenia efektívnosti súdneho systému, vymáhateľnosti práva, a posilnenia dôveryhodnosti súdov podporená aj v rámci OP EVS. Nakoľko súdny systém má v právnom štáte osobitné postavenie, a to sa prejavuje aj v konkrétnych procesoch fungovania súdov, na rozdiel od ostatných štátnych orgánov, a je citlivý aj na rôzne spoločenské, sociálno-ekonomické a politické zmeny, bolo potrebné pri hodnotení vziať do úvahy všetky tieto okolnosti. Zároveň aj vznik prietahov v konaní má viacero príčin, ako je legislatíva upravujúca jednotlivé oblasti procesov v súdnom systéme (organizácia súdov, organizácia ich práce), procesy pri samotnom výkone súdnicstva, organizačné (manažment výkonu súdnicstva, revízia súdov), personálne (kvalita a profesionalita sudcov a zamestnancov súdov), materiálno-technické (vybavenosť súdov, implementácia informačných technológií). Všetky tieto príčiny nie je možné odstrániť len implementáciou OP EVS, ale je potrebné vykonať aj iné opatrenia a reformy, aby bolo možné dosiahnuť želaný efekt. Pri hodnotení vplyvu vykonaných intervencií na plnenie cieľov PO 2 EVS je potrebné vnímať preto aj širší kontext a ďalšie reformy v oblasti súdnicstva vrátane projektov z OP II či Plánu obnovy a odolnosti SR, ako aj celospoločenský vývoj, ktorý v posledných dvoch rokoch výrazným spôsobom zasiahol nielen do fungovania štátu, ale aj do životov občanov Slovenskej republiky. Zároveň vzhľadom na skutočnosť, že zefektívnenie súdneho systému a zvýšenie dôveryhodnosti a zvýšenie vymáhateľnosti práva spolu úzko súvisia, jednotlivé aktivity presahujú do viacerých reforiem a opatrení (napr. činnosť Analytického centra MS SR) a sú tým pádom neoddeliteľné, sú predmetom analýzy tejto časti obe tieto otázky.

Ako už bolo vyššie spomenuté, Slovenská republika sa v rôznych prehľadoch zaraďovala dlhodobejšie na najhoršie miesta, najmä pokiaľ išlo o prietahy v konaní, kedy dosahovala nadpriemerné časy na vybavenie napadnutých vecí na súdoch. Keďže prietahy v súdnom konaní sú spôsobené predovšetkým nedostatočnou efektívnosťou súdneho systému, bolo jednou z priorít Prioritnej osi 2 zvýšiť efektívnosť vo všetkých

relevantných oblastiach súvisiacich s efektívnosťou: v oblasti fungovania procesov, v oblasti ľudských zdrojov a taktiež v oblasti prístupu občanov a podnikateľov k spravodlivosti. Ďalšou oblasťou, ktorá by mohla prispieť k skráteniu dĺžky súdnych konaní, ale aj k odbremeneniu súdov od nápadu vecí je oblasť alternatívneho riešenia sporov, ako aj ďalšie reformné kroky v oblasti súdnictva, akou je napr. reforma súdnej mapy.

Nedostatky v kvalite rozhodovania súdov boli indikované najmä nekonzistentnosťou v rozhodovaní súdov spôsobených zaostávajúcou zjednocovacou činnosťou súdov vyššieho stupňa, preferovaním kvantity nad kvalitou, nedostatkami v procese výberu nových sudcov a ich vzdelávania a prípravy na výkon funkcie sudcu a nedostatkom kvalitného odborného personálu na súdoch, ako aj častou zmenou v legislatíve Slovenskej republiky a tým nestabilitou a neprehľadnosťou právneho poriadku, a sú definované vo vládou schválenom dokumente „Konceptia modernizácia a stabilizácie súdnictva“¹, ktorý je jedným z východiskových dokumentov pre PO 2. V zmysle Konceptie modernizácie a stabilizácie súdnictva - efektívnym súdnictvom je potrebné rozumieť súbor legislatívnych, organizačných a iných opatrení, ktorých cieľom je nastaviť efektívne fungovanie procesov vykonávaných súdmi, riadenia výkonu súdnictva a správy súdov pri rozumnom vynaložení zdrojov, a to tak, aby súdnictvo v primeranej lehote poskytovalo ochranu práv a právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb.

Pre správne hodnotenie vplyvu intervencií OP EVS na dosahovanie cieľov PO 2 je potrebné vždy dodržiavať zásadu nezávislosti súdov a ich rozhodovania a chápať samotný systém fungovania súdov ako organizácií, kde jednu časť predstavuje výkon súdnictva a sudcovský stav a ďalšiu časť tvorí systém správy súdu a zamestnanci, ktorí nie sú sudcami a kde tento systém vytvára podmienky pre samotný výkon súdnictva. Aj z tohto dôvodu je rozdelenie PO 2 práve na dva špecifické ciele, ktoré v konečnom dôsledku oba prispievajú k efektívnemu fungovaniu súdneho systému, zvýšeniu vymáhateľnosti práva a zvýšeniu dôvery v súdny systém.

Špecifický cieľ 2.1: Zvýšená efektívnosť súdneho systému sa zameriava na nedostatočnú efektívnosť súdneho systému, čoho dôsledkom sú najmä prieťahy v rámci súdnych konaní a s tým spojená netransparentnosť či slabá vymožiteľnosť práva. Jednotlivé opatrenia sa orientujú najmä na optimalizáciu procesov, skrátenie dĺžky súdnych konaní, zvýšenie miery vybavenosti nápadu vecí na súdoch, zníženie prieťahov v konaní a administratívnej záťaže, ako aj na oblasť RLZ a na zlepšený systém vzdelávania a odmeňovania zamestnancov v rámci súdneho systému (zamestnanci súdu s výnimkou sudcov, vyšších súdnych úradníkov a ostatného súdneho personálu zapojeného do rozhodovacej činnosti súdu; zamestnanci Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a jeho rozpočtových organizácií, ktoré sú súčasťou tvorby politik súdneho systému).

Špecifický cieľ 2.2: Zvýšená kvalita a posilnená nezávislosť súdneho systému sa zameriava na vytvorenie moderného systému vzdelávania sudcov, prokurátorov a ostatného súdneho personálu podieľajúceho sa na rozhodovacej činnosti súdov. Ďalej podporuje opatrenia na zníženie počtu prvostupňových súdov zrušených odvolacím súdom, zvýšenie kvality súdnych rozhodnutí a možností alternatívneho riešenia sporov. V rámci špecifického cieľa je taktiež zabezpečená podpora pri implementácii systému hodnotenia kvality a posilnení analytických a metodických kapacít v rámci rezortu spravodlivosti. V neposlednom rade je špecifický cieľ zameraný na opatrenia, ktoré podporia prehľadnosť právneho poriadku.

Merateľné ukazovatele

V rámci PO 2 OP EVS boli pre ŠC 2.1 Zvýšená efektívnosť súdneho systému definované nasledovné ukazovatele výsledku:

Kód	Názov ukazovateľa	Regióny	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
R0059	Miera vybavenia vecí na prvostupňových súdoch v civilných, obchodných, správnych a iných veciach	menej rozvinutý región	%	91	100
		rozvinutejší región	%	91	100

¹ <https://zasadnutia.sudnarada.sk/navrh-koncepcie-modernizacie-a-stabilizacie-sudnictva/>

R0060	Čas potrebný na vybavenie vecí v sporových občianskych a obchodných veciach (1. stupeň)	menej rozvinutý región	dni	437	380
		rozvinutejší región	dni	437	380
R0061	Čas potrebný na vybavenie vecí v oblasti konkurzu na podporených súdoch, ktorých sudcovia sa zúčastnili vzdelávacích činností v oblasti konkurzného konania a obchodného práva	menej rozvinutý región	dni	1440	1140
		rozvinutejší región	dni	1440	1140
R0062	Počet zamestnancov (administratívneho, riadiaceho a podporného personálu), ktorí získali kvalifikáciu	menej rozvinutý región	počet	176	2202
		rozvinutejší región	počet	24	298
R0063	Počet súdov, ktoré boli podporené v používaní komunikačných a manažérskych nástrojov a ktorých manažéri boli vyškolení v komunikačných a manažérskych zručnostiach	menej rozvinutý región	počet	0	48
		rozvinutejší región	počet	0	6
R0064	Počet podporených súdov a inštitúcií súdneho systému, inštitúcií rezortu spravodlivosti a prokuratúry, ktoré zaviedli systém manažérstva kvality	menej rozvinutý región	počet	0	9
		rozvinutejší región	počet	0	1

V rámci špecifického cieľa 2.2 Zvýšená kvalita a posilnená nezávislosť súdneho systému boli definované nasledovné ukazovatele výsledku:

Kód	Názov ukazovateľa	Regióny	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
R0065	Podiel prvostupňových rozhodnutí súdov, ktoré boli zrušené odvolacím súdom	menej rozvinutý región	%	16,34	13
		rozvinutejší región	%	16,34	13
R0066	Počet sudcov, ktorí získali kvalifikáciu	menej rozvinutý región	počet	106	1057
		rozvinutejší región	počet	14	143
R0067	Počet vyškolených zamestnancov pracujúcich v rámci analytickej	menej rozvinutý región	počet	0	8

	jednotky justície v období 2 roky po ukončení projektu	rozvinutejší región	počet	0	1
R0068	Počet sudcov, ktorí implementovali nástroje ADR	menej rozvinutý región	počet	0	26
		rozvinutejší región	počet	0	4

Naplnením stanovených ukazovateľov by vo výsledku mal byť zefektívnený súdny systém, a to zahŕňajúc oba aspekty výkonu súdu –

1. proces rozhodovania (vzdelávanie sudcov a ostatného súdneho personálu zapojeného do rozhodovania súdov, posilnenie analytických kapacít atď.), a
2. výkon správy súdu (vzdelávanie zamestnancov, ktorí nie sú zapojení do rozhodovacej činnosti súdov, riadenie ľudských zdrojov, optimalizácia procesov),

pričom pri vykonávaní všetkých reformných krokov a aktivít musí byť dôsledne dodržiavaný princíp nezávislosti súdnictva.

OP EVS však poníma najmä oblasť nastavenia procesov, zvýšenie kvality ľudských zdrojov, posilnenie analytických kapacít a zavádzanie manažérstva kvality. Ostatné reformné kroky, ktoré majú napomôcť a podporiť realizované projekty pre oblasť súdnictva spočívajú v zmene legislatívy, prehodnotení financovania súdov, elektronizácii a digitalizácii súdnictva. Týmto sa hodnotenie venuje v samostatnej časti aj s uvedením presahov niektorých projektov PO2 OP EVS a reforiem realizovaných v rámci Plánu obnovy a odolnosti SR, nakoľko sú tak úzko previazané a niektoré závislé jeden od druhého, že bez pochopenia ich interakcie, je celkový prínos a dopad OP EVS na dosiahnutie v ňom stanovených cieľov pre oblasť súdnictva nemožný.

2.1.2 Špecifický cieľ 2.1 Zvýšená efektívnosť súdneho systému

Na dosiahnutie očakávaných výsledkov ŠC 2.1 bolo potrebné poznať východiskový stav súdnictva, čomu sa venoval projekt „Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci“.

2.1.2.1 Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci

Názov projektu:	Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci
Prijímateľ:	Ministerstvo spravodlivosti SR
Stav projektu:	V realizácii
Realizácia od – do:	1.8.2016 - 1.12.2022
Zazmluvnená suma COV	8 392 062,50 €
Vyčerpaná suma:	7 799 903,22 €
Väzba na výsledok ŠC:	Optimalizácia procesov vo výkone správy súdu (vrátane Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Justičnej akadémie Slovenskej republiky), zvýšenie ich účinnosti a zlepšenie kvality výkonu a poskytovaných služieb smerom navonok bez zbytočnej administratívnej záťaže. Optimalizácia procesov na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky a jeho rozpočtových organizácií, zodpovedných za tvorbu politik. Efektívne fungujúci súdny systém, v rámci

	<p>ktorého dôjde k skráteniu dĺžky súdneho konania, zníženiu počtu nevybavených vecí, zvýšeniu miery vybavenia nápadu vecí a nedochádza v ňom k prietahom, resp. ich výskyt je minimalizovaný a tým pádom bude zabezpečený jeden z predpokladov pre zlepšenie vymáhateľnosti práva.</p> <p>Vytvorenie podmienok na zlepšenie interoperability procesov medzi jednotlivými organizáciami súdneho systému na účely zefektívnenia a zrýchlenia výkonu rozhodovacej činnosti a poskytovania služieb organizáciami súdneho systému.</p>
--	--

Zdroj: <https://opendata.itms2014sk>; údaje k 21.9.2022

Jedným z cieľov ŠC 2.1 bola optimalizácia procesov vo výkone správy súdu (vrátane Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Justičnej akadémie Slovenskej republiky), zvýšenie ich účinnosti a zlepšenie kvality výkonu a poskytovaných služieb smerom navonok bez zbytočnej administratívnej záťaže ako aj optimalizácia procesov na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky (MS SR) a jeho rozpočtových organizácií, zodpovedných za tvorbu politík, čomu sa venoval projekt **Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci** v rámci ŠC 2.1.

Daný projekt bol naplánovaný na obdobie od augusta 2016 do decembra 2022 a jeho cieľom bolo vytvoriť podmienky na zvýšenie efektívnosti súdov s cieľom zrýchlenia súdneho konania a zvýšenia efektívnosti fungovania súdneho systému vrátane vytvorenia podmienok pre efektívnejší výkon súdov. Projekt bol zameraný na optimalizáciu procesov vo výkone súdnej moci a vo výkone súdu, zvýšenie ich účinnosti a zlepšenie kvality výkonu a poskytovaných služieb smerom navonok. Úspešnosť daného projektu má významný vplyv na dosiahnutie cieľov PO 2, nakoľko jeho výsledkom malo byť viacero koncepčných a strategických materiálov vrátane revízie súdnej mapy, s čím je spojená aj príslušná legislatívna úprava. Na tento projekt nadväzujú aj ostatné projekty v rámci OP EVS, pre ktoré je východiskom pre ich úspešnú realizáciu práve tým, že mal byť akýmsi základom k nastaveniu procesov v rezorte spravodlivosti a tým prispieť k celkovému skvalitneniu činností a služieb poskytovaných organizáciami rezortu spravodlivosti. Len pre predstavu je neodmysliteľnou časťou pri zavádzaní manažérstva kvality. Preto pri hodnotení je potrebné sa v prvom rade zaoberať práve týmto projektom.

Projekt pozostával zo štyroch aktivít:

- Analýza súčasného stavu a audit výkonu súdnej moci na 12 súdoch- 3 krajských súdoch a 9 okresných súdoch.
- Návrh budúceho stavu procesov s akcentom na ich efektivitu a účinnosť a zvýšenie kvality výkonu/poskytovaných služieb a súdnej moci
- Implementácia nástrojov na zabezpečenie kvality a efektivity v rezorte justície a na MS SR,
- Zhodnotenie a zmeranie efektivity zavedených procesov v rezorte justície.

Ciele aktivity č. 1 , a to merateľné ukazovatele P0587 - Počet zrealizovaných hodnotení, analýz a štúdií a P0178 - Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov naplnené na 100 % a aktivita bola ukončená 31. 03. 2018. To isté platí aj o aktivite č. 2, ktorá bola ukončená vo februári 2020.

Pri aktivite č. 3 došlo k naplneniu merateľného ukazovateľa P0178 - Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov na 100% , avšak v určitej miere došlo k narušeniu aktivity v súvislosti s pandémiou COVID-19 . Vzhľadom na predmet aktivity bolo potrebné ponechať nejaký čas na hodnotenie, a preto merateľný ukazovateľ P0034 - Čas potrebný na vybavenie vecí v sporových občianskych a obchodných veciach (1. stupeň) (ktorý je ako výsledkový ukazovateľ ŠC 2.1.) a P0723 - Počet subjektov, ktoré implementovali inovované procesy bude možné vyhodnotiť až po implementácii navrhnutých opatrení, je však predpoklad, že pri implementácii procesov, metód, zmien v informačnom systéme na MS SR ako aj v organizačnej štruktúre, bude dosiahnutý cieľ ŠC 2.1, i keď k tomu môže dôjsť aj vzhľadom na iné reformy v oblasti súdnictva a posun v termínoch pre prijatie príslušnej legislatívy v rámci reformy súdnej mapy neskôr, ako bolo plánované v OP EVS.

Zaujímavosťou v aktivite 3 je revízia súdnej mapy, kedy v decembri 2020 bol vydaný dokument “Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy (verzia 3.0)2” a zároveň do 1.3.2021 prebiehalo pripomienkové konanie k návrhu zákona o sídlach a obvodoch súdov a o zmene a doplnení niektorých predpisov. Práve návrh súdnej mapy je jedným z reformných krokov, ktoré majú prispieť k zefektívneniu súdnictva. Táto aktivita vyplýva aj zo spolupráce s organizáciou CEPEJ (Európska komisia pre efektívne súdnictvo) založenou Radou Európy (Council of Europe), v spolupráci s ktorou prebiehala aj aktivita č. 1.

V rámci aktivity č. 4 bola táto realizovaná Analytickým centrom MS SR, ktoré spracovalo niekoľko analýz pre ostatné aktivity. Merateľné ukazovatele naplnené neboli, nakoľko zhodnotenie a zmeranie efektivity zavedených procesov v rezorte justície bude môcť byť vykonané až po skončení pilotnej implementácie a zavedení na základe skúseností z pilotnej implementácie upravených inovovaných procesov. Avšak Analytické centrum MS SR vyvinulo pre účely sledovania výkonnostných ukazovateľov súdov a spracúvania štatistík „Interaktívny prehľad štatistických údajov“ – dashboard, ktorý je jeden z inovatívnych nástrojov podporovaný a používaný aj CEPEJ-om a je aktívne využívaný všetkými súdmi. Údaje sa dajú verejne sledovať na <http://web.ac-mssr.sk/dashboard/>.

Z celkového hodnotenia projektu vyplýva, že k 31.12.2020 merateľný ukazovateľ P0178 - Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov bol naplnený na 55.5556 % a P0587 - Počet zrealizovaných hodnotení, analýz a štúdií na 100 %. Merateľný ukazovateľ P0034 Čas potrebný na vybavenie vecí v sporových občianskych a obchodných veciach (1. stupeň) bude môcť byť merateľný pre potreby projektu až po stanovení ukazovateľov KPI a kompletnej analýze vstupných údajov.

Implementáciou tohto národného projektu malo dôjsť k zlepšeniu stability a efektívnemu fungovaniu procesov vykonávaných súdmi, k riadeniu výkonu súdnictva a prispieť k zvýšeniu kvality rozhodovacej činnosti v rámci súdneho systému, zvýšeniu miery vybavenia nápadu na prvostupňových súdoch v civilných, obchodných, správnych a iných veciach, zníženie času potrebného na vybavenie vecí v sporových občianskych a obchodných veciach (1. stupeň), skvalitnenie rozhodovacej činnosti, zníženie času potrebného na vybavenie vecí v oblasti konkurzu, optimalizácia časového manažmentu na súdoch, keď jedným z dopadov vďaka jednoznačne zdokumentovaným procesom je výrazné skrátenie doby na zaškolenie a orientáciu nových zamestnancov a v konečnom dôsledku zvýšenie dôvery v nezávislosť rozhodnutí súdnictva. Jeho konečný úspech však bude už z uvedených dôvodov posunu termínov schválenia príslušnej legislatívy a posunu jej účinnosti viditeľný až po implementácii zostávajúcich opatrení v rámci reformy súdnej mapy a elektronizácii a digitalizácii v rezorte spravodlivosti, čím je možné očakávať výrazné skrátenie času na vykonanie úkonov v procesoch identifikovaných práve vykonaním aktivít tohto projektu.

2.1.2.2 Vzdelávanie zamestnancov rezortu spravodlivosti a získavanie odborných znalostí

Názov projektu:	Vzdelávanie zamestnancov rezortu spravodlivosti a získavanie odborných znalostí
Prijímateľ:	Ministerstvo spravodlivosti SR
Stav projektu:	V realizácii
Realizácia od – do:	1.2.2018 - 1.9.2023
Zazmluvnená suma COV	1 865 528,60 €
Vyčerpaná suma:	1 042 188,22 €
Väzba na výsledok ŠC:	Implementovaný moderný systém vzdelávania zamestnancov na súdoch (administratívneho, riadiaceho a podporného personálu, ktorý sa nepodieľa na rozhodovacej činnosti súdov), zabezpečujúcich podporné a manažérske činnosti (výkon správy súdu a ostatných organizácií súdneho systému, riaditeľ správy súdov) a iné činnosti súvisiace so správou súdneho systému a zvyšovanie kvality a efektivity ich práce na základe ich nových a zlepšených kompetencií a zručností. Implementovaný moderný systém vzdelávania zamestnancov Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a jeho rozpočtových organizácií, zodpovedných za tvorbu politík.

² https://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf

Zdroj: <https://opendata.itms2014sk>; údaje k 21.9.2022

Jednou z kľúčových oblastí na dosiahnutie skvalitnenia výkonu sudcov, ako i ostatného personálu na súdoch vykonávajúcich činnosti v rámci správy súdov a zamestnancov MS SR je vzdelávanie. V rámci ŠC 2.1 boli stanovené merateľné ukazovatele pre vzdelávanie administratívneho, riadiaceho a podporného personálu organizácií rezortu spravodlivosti. Ako už bolo spomínané, fungovanie súdu má dve zložky: výkon súdnictva zahŕňajúci sudcov a výkon správy súdu ako podporného článku pre výkon súdnictva. Z tohto dôvodu je aj vzdelávanie sudcov realizované samostatne v ŠC 2.2. Pre oblasť vzdelávania bol stanovený ukazovateľ, ako je uvedený v tabuľke OP EVS.

Oblasti vzdelávania sa venoval národný projekt „Vzdelávanie zamestnancov rezortu spravodlivosti a získavanie odborných znalostí“. Realizáciou tohto projektu malo dôjsť k zvýšeniu efektivity práce, menšej fluktuácii zamestnancov a umožnenie ich kariérneho rastu, čím sa malo prispieť k zefektívneniu rezortu justície. Vzdelávanie sa zameralo na špecializované vzdelávanie, manažérske zručnosti, vzdelávanie v oblasti verejného obstarávania, jazykové vzdelávanie a zahraničné vzdelávanie. Vzhľadom na pandémiu COVID-19 prebiehala väčšina školení online formou a určité verejné obstarávania sa v dôsledku toho posúvali.

Z údajov z projektu vyplýva, že pri niektorých ukazovateľoch projektu došlo k ich výraznému prekročeniu, napr. P0537 - Počet zamestnancov (administratívneho, riadiaceho a podporného personálu) ktorí sa zúčastnili vzdelávacích činností, kde je ukazovateľ na úrovni 374,0670 % a počet z plánovaných 910 osôb vzrástol až na 3404. V tomto prípade možno konštatovať, že zrejme záujem o vzdelávacie aktivity bol výrazne vyšší, ako sa predpokladalo, čo je pozitívny trend v skvalitňovaní ľudských zdrojov rezortu spravodlivosti. V prípade dvoch ukazovateľov bola hodnota naplnená na 50% a 62,7424 %, čo možno pri počte zrealizovaných školení, kurzov, seminárov a iných vzdelávacích aktivít pripísať zrejme aj pandémie COVID-19.

Z obsahovej náplne vzdelávania je viditeľné, že sa tento zameriaval na zefektívnenie práce so spisom a jeho obehu, ako aj iným praktickým zručnostiam, ale aj inštitútom trestného práva, skvalitneniu jazykového vzdelávania a manažérskym zručnostiam.

Vo vzťahu k identifikácii základných parametrov v karte zamestnania Národnej sústavy povolání v oblasti súdnictva sa napríklad na vykonávanie činností vyššieho súdneho úradníka, ktorý je zapojený do výkonu súdnictva, síce vyžaduje, aby mal dosiahnuté vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore právo, ale nevyžaduje sa žiadne ďalšie vzdelávanie ani certifikáty, či osvedčenia a podobné je to aj pre ostatné pozície v rámci výkonu správy, ktorých sa týka tento projekt. Pokiaľ ide o vzdelávanie počas výkonu administratívnych a podporných činností je zabezpečovanie vzdelávania upravené v zmysle zákona o štátnej službe a súd nie je viazaný poskytovať osobitné vzdelávanie. I z tohto dôvodu je prínosom OP EVS zavedenie systému vzdelávania pre jednotlivé pozície na súde vo výkone správy súdu.

Realizácia tohto projektu aj vzhľadom na vysoký počet zúčastnených osôb na vzdelávaní prispeje k skvalitneniu personálu nielen nadobudnutím znalostí, ale v súvislosti so vzdelávaním týkajúceho sa obehu spisu a administratívnych úkonov v konaní pred súdom aj k zvýšeniu pracovného výkonu a tým aj zrýchleniu manipulácie so spisom. Z tohto pohľadu napriek nesplneniu niektorých ukazovateľov je tento projekt v rámci ŠC 2.1 prínosom a OP EVS tak môže mať v prípade využitia nadobudnutých znalostí pozitívny vplyv na skvalitnenie ľudských zdrojov a zefektívnenie ich práce.

Celkovo bola aktivita projektu splnená na 133,9978 %, čo je úspešný začiatok v rozvoji ľudských zdrojov, i keď účasť na vzdelávacích aktivitách nemusí automaticky znamenať aj skvalitnenie celého personálu. Poskytnutie kvalitného odborného vzdelávania je len prvým krokom k celkovému skvalitneniu práce, kedy bez dostatočného ohodnotenia a možnosti kariérneho rastu, pracovného vybavenia najmä IKT a riadnych pracovných podmienok, nebude možné nadobudnuté vedomosti v praxi využiť. Samozrejme konečný výsledok ide ruka v ruke aj s ostatnými opatreniami v oblasti justície ako je zefektívnenie procesov, zavedenie manažérstva kvality, legislatívne zmeny a rozvoj IKT v oblasti súdneho manažmentu a práce so súdnym spisom.

2.1.2.3 Posilnenie a dobudovanie kapacít v oblasti poskytovania právnej pomoci a prevencia eskalácie právnych problémov

Názov projektu:	Posilnenie a dobudovanie kapacít v oblasti poskytovania právnej pomoci a prevencia eskalácie právnych problémov
-----------------	---

Prijímateľ:	Centrum právnej pomoci
Stav projektu:	V realizácii
Realizácia od – do:	1.2.2017 - 1.9.2022
Zazmluvnená suma COV	8 233 627,86 €
Vyčerpaná suma:	7 170 533,29 €
Väzba na výsledok ŠC:	Zefektívnenie poskytovania právnej pomoci vylúčeným občanom prostredníctvom konzultačných pracovísk Centra právnej pomoci. Výsledkom bude zlepšenie vymáhateľnosti práva, ktoré prinesie zvýšenie dôveryhodnosti súdneho systému a zlepšenie vnímania súdnictva verejnosťou.

Zdroj: <https://opendata.itms2014sk>; údaje k 21.9.2022

Ďalším výsledkom realizácie aktivít v ŠC 2.1 bolo aj zefektívnenie a účelné poskytovanie právnej pomoci vylúčeným občanom prostredníctvom konzultačných pracovísk Centra právnej pomoci a tým prehĺbením dôvery v právny systém SR.

Hlavným cieľom projektu bolo zlepšenie poskytovania právnej pomoci a zvyšovanie dostupnosti právnej pomoci vo vzťahu k sociálne a ekonomicky vylúčeným skupinám formou zvyšovania kompetencií zamestnancov Centra právnej pomoci, posilnenie existujúcich kancelárií a vybudovania nových kancelárií a konzultačných pracovísk Centra právnej pomoci. Naplnenie cieľa tohto národného projektu prispieva aj k ochrane stabilných ekonomických vzťahov, a to formou poskytnutia právnej asistencie dlžníkom oddĺžením a umožnením návratu dlžníkov do aktívneho ekonomického života na základe novely zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Implementáciou opatrení na efektívny výkon v poskytovaní služieb (zriadenie Call centra, vytvorenie a zavedenie do praxe metodiky práce a štandardov poskytovaných služieb, zefektívnenie spolupráce s tretími stranami), zavedením elektronického poskytovania informačných služieb klientom a inováciou webovej stránky sa zefektívni a skvalitní proces poskytovania služieb klientom CPP. Zvyšovanie kompetencií zamestnancov a zabezpečenie kariérneho rastu malo byť dosiahnuté realizáciou kontinuálneho vzdelávania, ktoré následne prispeje ku kvalitnejšiemu a efektívnejšiemu poskytovaniu služieb klientom.

Z údajov k projektu vyplýva, že projekt bol úspešný a dva merateľné ukazovatele, ktoré neboli naplnené na plánovaný stav, budú do konca projektu splnené. Udržateľnosť projektu však môže ovplyvniť jednak fluktuácia zamestnancov, ktorá zrejme súvisí aj s postavením zamestnancov CPP, a to, že nie sú štátnymi zamestnancami, ale vykonávajú prácu vo verejnom záujme, a tým aj ich finančné ohodnotenie je dané príslušnými tabuľkami a je vzhľadom na obsah ich práce nedostatočné, a zároveň nedostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie úrovne a kvality vzdelávania nastavené v projekte po jeho ukončení.

2.1.2.4 Zavedenie manažérstva kvality

Názov projektu:	Zavedenie Spoločného systému hodnotenia kvality (model CAF)
Prijímateľ:	Ministerstvo spravodlivosti SR
Stav projektu:	Riadne ukončený
Realizácia od – do:	1.7.2017 - 1.1.2021
Zazmluvnená suma COV	2 153 356,63 €
Vyčerpaná suma:	1 959 376,85 €
Väzba na výsledok ŠC:	Implementovaný systém riadenia pracovného výkonu a previazania výsledkov hodnotenia so systémom odmeňovania zamestnancov na súdoch, ktorí sa nepodieľajú na rozhodovacej činnosti súdov (administratívneho, riadiaceho a podporného personálu) a taktiež efektívny súdny systém založený na kvalitných a motivovaných zamestnancoch dodržiavajúcich etické štandardy.

Zdroj: <https://opendata.itms2014sk>; údaje k 21.9.2022

Cieľom projektu „Zavedenie Spoločného systému hodnotenia kvality (model CAF)“ bolo získať prehľad o vnútorných procesoch organizácií zapojených do projektu prostredníctvom samohodnotenia a následne námety pre zlepšovanie činnosti, skvalitnenie procesov pilotných súdov vo všetkých oblastiach pôsobnosti a ďalšie rozvíjanie organizácií v oblasti zvyšovania kvality, čím sa malo v súvislosti so zavádzaním spoločného

systému hodnotenia kvality modelom CAF dosiahnuť zlepšenie a rozvoj personálnych kapacít pri správe súdov, skvalitnenie a zefektívnenie ich činnosti.

Z pohľadu plnenia jednotlivých merateľných ukazovateľov projektu a programového ukazovateľa je možné hodnotiť projekt ako úspešný, avšak pre dosiahnutie očakávaného výsledku je dôležité kontinuálne pokračovať v aktivitách implementovaných pri zavedení modelu CAF a ďalšom zlepšovaní sa.

Téme zavádzania manažérstva kvality v rezorte spravodlivosti a splneniu merateľných ukazovateľov sa hodnotenie venuje v otázke týkajúcej sa danej témy.

2.1.2.5 Projekty Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Názov projektu:	Zefektívnený Najvyšší súd - fáza 1
Prijímateľ:	Kancelária Najvyššieho súdu Slovenskej republiky
Stav projektu:	Riadne ukončený
Realizácia od – do:	1.1.2018 - 1.12.2021
Zazmluvnená suma COV	2 387 604,06 €
Vyčerpaná suma:	2 144 815,92 €
Väzba na výsledok ŠC:	<p>Optimalizácia procesov vo výkone správy súdu (vrátane Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Justičnej akadémie Slovenskej republiky), zvýšenie ich účinnosti a zlepšenie kvality výkonu a poskytovaných služieb smerom navonok bez zbytočnej administratívnej záťaže. Efektívne fungujúci súdny systém, v rámci ktorého dôjde k skráteniu dĺžky súdneho konania, zníženiu počtu nevybavených vecí, zvýšeniu miery vybavenia nápadu vecí a nedochádza v ňom k prietahom, resp. ich výskyt je minimalizovaný a tým pádom bude zabezpečený jeden z predpokladov pre zlepšenie vymáhateľnosti práva. Analýza prístupu a výmeny informácií medzi orgánmi súdneho systému, identifikácia oblastí na zlepšenie, návrh legislatívnych zmien, štandardov efektívnosti, rýchlosti a transparentnosti výkonu súdnej moci, zvýšenie využívania benchmarkového hodnotenia výkonu súdnej moci (vyhodnotenie dát týkajúcich sa nevybavených vecí, dĺžky súdneho konania, miery vybavenie nápadu vecí, atď.), zefektívnenie a zrýchlenie súdneho konania a zlepšenie vymáhateľnosti práva.</p> <p>Vybudované a posilnené analytické a metodické kapacity v rámci rezortu spravodlivosti, v ktorých budú pôsobiť zamestnanci vzdelaní v špecifických oblastiach za účelom kvalitného poskytovania služieb, tvorby systému zberu, monitorovania, vyhodnocovania a publikovania údajov, tvorby analytických materiálov a prípravy koncepcií, stratégií a politik v oblastiach spadajúcich do pôsobnosti rezortu spravodlivosti a to najmä s ohľadom na zefektívnenie a skvalitnenie výkonu súdnictva.</p>

Zdroj: <https://opendata.itms2014sk>; údaje k 21.9.2022

Súčasťou balíka projektov pre ŠC2.1 bol aj národný projekt Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) „Zefektívnený Najvyšší súd- fáza 1“. Hlavným cieľom národného projektu bolo zefektívnenie činnosti NS SR, zvýšenie transparentnosti NS SR, optimalizácia organizácie práce Kancelárie NS SR a implementácia inovatívnych riešení, v súlade s cieľmi OP EVS. Ďalším cieľom projektu bolo aj posilnenie spolupráce s odbornou verejnosťou, proaktívne poskytovanie kvalitných informácií zo strany NS SR o rozhodovacej činnosti a dianí na NS SR, a to tak odbornej, ako aj laickej verejnosti, čím sa mala zvýšiť transparentnosť justície.

Projekt obsahoval nasledujúce aktivity:

- Procesno-organizačný audit a optimalizácia podporných procesov rozhodovacej činnosti NS SR,
- Vybudovanie a posilnenie analytických kapacít NS SR,
- Zvyšovanie transparentnosti činnosti NS SR.

Realizáciou procesno-organizačného auditu sa mali zavádzať štandardizované postupy a metodiky a funkčný systém zberu údajov pre zabezpečenie analytickej podpory rozhodovacej činnosti sudcov NS SR a došlo k úspešnému vybudovaniu a posilneniu odborných analytických kapacít NS SR, boli uskutočnené aktivity k systematickému zvyšovaniu kvality, efektivity činnosti sudcov a asistentov sudcov, zvyšovaniu odbornej kvality podkladov rozhodovacej činnosti NS SR a podpore jeho zjednocovacej činnosti, zlepšovaniu prístupu k informáciám, procesu ich využívania s prínosom pre inštitúcie súdneho systému, štátnej správy, univerzity, právnickú akademickú obec, slobodné právnické povolania a verejnosť. Nakoľko sa implementáciou projektu zefektívňovalo poskytovanie informácií a celkový prehľad o súdnych konaniach, prispelo sa tým k zvýšeniu transparentnosti NS SR. Projekt zároveň podporil spoluprácu sudcov s novovytvoreným analytickým útvarom, čo prispelo k zvýšeniu efektivity činnosti sudcov a asistentov sudcov i k zvyšovaniu odbornej kvality podkladov rozhodovacej činnosti NS SR.

Výstupy spracované počas projektu:

- Analýza súčasného stavu procesov, Akčný plán implementácie odporúčaní procesného auditu a následne Hodnotiaca správa k zhodnoteniu účinkov implementácie Akčného plánu,
- 251 analytických výstupov, a bola vytvorená Interná znalostná databáza a Metodika pracovných činností analytického útvaru,
- 89 audiovizuálnych záznamov (<https://www.nsud.sk/z-rozhodovacej-cinnosti/>).

Celkovo bolo analyticky spracovaných a zaevidovaných rozhodnutí k 31.12.2021 nasledovne: Trestnoprávne kolégium – 4290, Občianskoprávne kolégium – 3739, Obchodnoprávne kolégium – 1258, Správne kolégium – 5672 a Kompetenčný senát – 16

Projekt bol riadne ukončený a z pohľadu naplnenia merateľných ukazovateľov bol úspešný, čo vyplýva aj z výstupov spracovaných analytickým útvarom, kde možno zhodnotiť, že prínos OP EVS bol aj v tomto prípade budovania a posilnenia analytických kapacít významný najmä v podobe jeho podpory k budovaniu a posilneniu analytických kapacít vo VS a dostatočných finančných prostriedkoch. Z tohto dôvodu je možné predpokladať aj naplnenie merateľného ukazovateľa P0517 - Počet vyškolených zamestnancov pracujúcich v rámci analytickej jednotky justície v období 2 roky po ukončení projektu.

Popri tomto projekte KNS SR by mala realizovať aj projekt „Optimalizácia procesov a posilnenie transparentnosti“, ktorého cieľom je zefektívnenie a skvalitnenie činností na NS SR a v KNS SR so zameraním na posilnenie analytickej jednotky v oblasti judikatúry, dátovej analytiky a procesnej analytiky, ďalej na tvorbu procesov obehu súdneho spisu a súdneho manažmentu NS SR, modernizáciu knižnice a optimalizáciu výberového konania na pozíciu analytikov a asistentov sudcov. Zároveň má dôjsť k zavedeniu manažérského systému proti korupcii v súlade s požiadavkami medzinárodnej normy ISO 37001 a tým k posilneniu transparentnosti.

Pre celkový úspech projektov je potrebné naďalej pokračovať v prehlbovaní odborného aspektu činnosti sudcov a asistentov sudcov, zvyšovaní odbornej kvality podkladov rozhodovacej činnosti NS SR, v zefektívňovaní práce sudcov a zvyšovaní kvality súdneho rozhodnutia ako výsledku súdneho konania. Na základe realizácie projektov má NS SR k dispozícii podklady pre skvalitnenie pracovného prostredia v Kancelárii NS SR. Nakoľko však druhý národný projekt „Zefektívnený Najvyšší súd - fáza 2“ bol mimoriadne ukončený, je otázkou, či dôjde k naplneniu stanovených cieľov.

2.1.2.6 Obchodný register a životné situácie podnikateľov

Názov projektu:	Obchodný register a životné situácie podnikateľov
Prijímateľ:	Ministerstvo spravodlivosti SR
Stav projektu:	V realizácii
Realizácia od – do:	1.3.2017 - 1.11.2023
Zazmluvnená suma COV	1 199 651,64 €
Vyčerpaná suma:	982 017,92 €
Väzba na výsledok ŠC:	Vytvorenie podmienok na zlepšenie interoperability procesov medzi jednotlivými organizáciami súdneho systému na účely zefektívnenia a

	zrýchlenia výkonu rozhodovacej činnosti a poskytovania služieb organizáciami súdneho systému. Analýza prístupu a výmeny informácií medzi orgánmi súdneho systému, identifikácia oblastí na zlepšenie, návrh legislatívnych zmien, štandardov efektívnosti, rýchlosti a transparentnosti výkonu súdnej moci, zvýšenie využívania benchmarkového hodnotenia výkonu súdnej moci (vyhodnotenie dát týkajúcich sa nevybavených vecí, dĺžky súdneho konania, miery vybavenie nápadu vecí, atď.), zefektívnenie a zrýchlenie súdneho konania a zlepšenie vymáhateľnosti práva.
--	---

Zdroj: <https://opendata.itms2014sk>; údaje k 21.9.2022

Projekt prispieva z ekonomického aspektu rozvoja k horizontálnym prioritám prostredníctvom posilnenia inštitucionálnych kapacít a efektivity VS a mal jednu aktivitu „Legislatívna podpora k zavádzaniu inovatívnych procesov v Obchodnom registri“.

Súčasťou projektu bola práca na analýze legislatívnych zmien a koncepte nového zákona o Obchodnom registri, vypracovanie návrhu podkladov pre nastavenie Informačného systému Corwin v súvislosti so zmenami v zákone č. 390/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Obchodný zákonník, zmeny v zobrazení informácií o Obchodnom registri na webovom sídle MS SR a úpravu a aktualizáciu zoznamu príloh pri zápise údajov do Obchodného registra – prvozápis zverejnených subjektov na webovom sídle www.slovensko.sk. Ďalej bolo jeho predmetom riešenie otázok vo vzťahu k novele obchodného zákonníka a jej aplikácii v praxi v informačnom systéme a jeho čistenia, príprava upozornení do zmenových formulárov v súvislosti s potrebou dopĺňovania identifikačných údajov o zákonom vymedzených osobách, vizualizácia s možnosťami zverejnenia formulárov na stránke MS SR, príprava znenia dokumentov (rozhodnutí), a tiež prerokovanie vybraných technických otázok súvisiacich s transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1151 z 20 júna 2019, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2017/1132, pokiaľ ide o používanie digitálnych nástrojov a postupov v rámci práva obchodných spoločností.

Tri merateľné ukazovatele projektu boli splnené na 100 %, jeden sa bude sledovať až po ukončení projektu a ukazovateľ P0723 - Počet subjektov, ktoré implementovali inovované procesy mal k 31.12.2020 nulové plnenie.

2.1.2.7 Zavedenie systému riadenia kvality v Zbore väzenskej a justičnej stráže

Názov projektu:	Zavedenie systému riadenia kvality v Zbore väzenskej a justičnej stráže
Prijímateľ:	Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže
Stav projektu:	Riadne ukončený
Realizácia od – do:	1.5.2018 -1.6.2021
Zazmluvnená suma COV	1 027 756,85 €
Vyčerpaná suma:	964 888,53 €
Väzba na výsledok ŠC:	Optimalizácia procesov vo výkone správy súdu (vrátane Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Justičnej akadémie Slovenskej republiky), zvýšenie ich účinnosti a zlepšenie kvality výkonu a poskytovaných služieb smerom navonok bez zbytočnej administratívnej záťaže.

Zdroj: <https://opendata.itms2014sk>; údaje k 21.9.2022

Hlavným cieľom národného projektu bolo komplexné zvýšenie kvality procesov v Zbore väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „zbor“) a zavedenie jednotného systému riadenia kvality procesov. Hlavnou aktivitou projektu bola „Reforma štruktúry a optimalizácia procesov Zboru väzenskej a justičnej stráže a zavedenie manažmentu kvality“, ktorá mala šesť podaktivít: 1. Realizácia analýzy a auditu súčasného stavu procesov a identifikácia oblastí na zlepšenie, 2. Zriadenie špecializovaného centra na meranie a vyhodnocovanie kvality, 3. Reforma riadenia ľudských zdrojov, 4. Zavedenie manažmentu kvality, 5. Zlepšenie využívania dát pri operačnom rozhodovaní, 6. Prenos osvedčených praktík zo zahraničia. Podaktivity projektu boli medzi sebou konzistentne a logicky prepojené a navzájom zdieľajú čiastkové výsledky projektu.

Prvá podaktivita bola spojená s národným projektom „Optimalizácia procesov riadenia a prevádzky Zboru väzenskej a justičnej stráže“, v rámci operačného programu „Integrovaná infraštruktúra“ a jej cieľom bolo identifikovať všetky procesy, ktoré najviac ovplyvňujú bežnú agendu príslušníka zboru.

V rámci implementácie podaktivity č. 4 bolo „Zavedenie manažmentu kvality“, v súvislosti s ktorou bol v podmienkach zboru implementovaný systém manažérstva kvality podľa modelu CAF. Hlavným cieľom bolo skvalitnenie a zlepšenie vykonávaných činností, uskutočnenie samohodnotenia, identifikácia oblastí na zlepšovanie a v neposlednom rade zameranie sa na spätnú väzbu. V rámci podaktivity projektu bolo zrealizovaných 10 školení a vyškolených 343 zamestnancov.

Pre naplnenie merateľného ukazovateľa boli spracované materiály: Zavádzanie systému riadenia kvality v podmienkach Zboru väzenskej a justičnej stráže – RGR č. 45/2020 Implementácia modelu CAF na GR ZVJS a na vybraných ústavoch, Strategický rámec Zboru väzenskej a justičnej stráže a Analýza zainteresovaných strán. Systém riadenia kvality podľa modelu CAF bol implementovaný na Generálnom riaditeľstve zboru, v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom a v Ústave na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica.

Všetky merateľné ukazovatele projektu boli naplnené na 100% a viac, napr. v prípade merateľného ukazovateľa Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov bolo jeho naplnenie na 300%. Na základe týchto výsledkov by malo zavedenie systému riadenia kvality v zbere viesť k skvalitneniu jeho činnosti.

2.13 Špecifický cieľ 2.2 Zvýšená kvalita a posilnená nezávislosť súdneho systému

Špecifický cieľ 2.2 je zameraný na skvalitnenie rozhodovacej činnosti súdov, čo by sa malo prejavovať v znížení počtu prvostupňových rozhodnutí súdov zrušených odvolacím súdom, posilnenie nezávislosti súdneho systému, čím sa prispeje k zvýšeniu vymožitelnosti práva a dôvere v súdny systém. Nakoľko kvalitu rozhodovania súdov ovplyvňuje najmä nejednotnosť v rozhodovaní súdov spôsobených zaostávajúcou zjednocovacou činnosťou súdov vyššieho stupňa, prevažovaním kvantity nad kvalitou, nedostatkami v procese výberu nových sudcov, prípravy na výkon funkcie a ich priebežného odborného vzdelávania, nestabilitou a neprehľadnosťou právneho poriadku, je cieľom ŠC zvyšovanie kvality rozhodnutí súdov najmä prostredníctvom adresne nastaveného špecializovaného vzdelávania, ďalej vytvorenie inštitucionálnych kapacít v oblasti hodnotenia dopadov regulácií (RIA), implementácia systému hodnotenia dopadov regulácií (RIA) v oblasti súdnictva, realizácia opatrení zameraných na skvalitnenie legislatívnej činnosti zahŕňajúc zvýšenie kompetencií v hodnotení dopadov regulácií na účely stabilizácie právneho poriadku a podpory transparentnosti práva a posilnenie a vybudovanie analytických kapacít rezortu spravodlivosti schopné riadne pôsobiť v oblasti tvorby politik, metodík v oblasti súdnictva a podpora využitia alternatívneho riešenia sporov.

Predpokladom na dosiahnutie vytýčených cieľov by mala byť:

- modernizácia vzdelávania a zabezpečenie vzdelávacích aktivít sudcov, prokurátorov a iných odborných zamestnancov súdneho systému s dôrazom na ich špecializáciu v jednotlivých vecných oblastiach, zabezpečenie vzdelávania zameraného na získanie digitálnych zručností s dôrazom na prácu s nástrojmi podporujúcimi prácu sudcov, prokurátorov a iných odborných zamestnancov súdneho systému a využitie moderných prostriedkov vzdelávania,
- realizácia opatrení zameraných na zjednodušenie a sprehľadnenie právneho poriadku SR a lepšiu transpozíciu *acquis communautaire* (analýza, rekodifikácia, resp. novelizácia kľúčových právnych predpisov, ktoré upravujú fungovanie súdnictva a iné oblasti súvisiace s plnením cieľov Stratégie Európa 2020 ako sú odvody a dane, registrácia podnikateľských subjektov a pod.),
- tvorba a zavedenie systému monitorovania a evaluácie kvality a výkonnosti súdneho systému,
- posilnenie a vybudovanie analytických kapacít rezortu spravodlivosti a zavedenie strategického plánovania, vytvorenie moderného a efektívneho systému zberu, monitorovania, vyhodnocovania a distribúcie údajov pre podporu rozhodovania, pre prípravu analytických materiálov, koncepcií, stratégií a politik pre oblasť súdnictva s ohľadom na zefektívnenie a skvalitnenie súdneho systému,
- rozvoj a podpora alternatívnych metód riešenia sporov,

- realizácia a implementácia opatrení smerujúcich k vyššej transparentnosti a nezávislosti súdnictva a tým aj prevencii korupcie v súdnictve.

2.1.3.1 Rozvoj systému špecializovaného vzdelávania sudcov a justičných zamestnancov

Názov projektu:	Rozvoj systému špecializovaného vzdelávania sudcov a justičných zamestnancov
Prijímateľ:	Justičná akadémia
Stav projektu:	V realizácii
Realizácia od – do:	1.9.2017 - 1.11.2022
Zazmluvnená suma COV	3 834 788,15 €
Vyčerpaná suma:	2 371 480,10 €
Väzba na výsledok ŠC:	Zvýšenie kvality rozhodovania súdov, v rámci ktorej bude zvýšená konzistentnosť, znížený počet zrušených prvostupňových rozhodnutí a tým pádom bude zabezpečený ďalší z predpokladov pre zlepšenie vymáhateľnosti práva. Implementovaný moderný systém vzdelávania sudcov, prokurátorov a odborného personálu a zamestnancov rezortu spravodlivosti podieľajúcich sa na rozhodovacej činnosti súdov a zabezpečujúcich koncepčné, odborné činnosti, uskutočňovaný nezávislou vzdelávacou organizáciou- Justičnou akadémiou Slovenskej republiky a zvyšovanie kvality ich rozhodovacej a inej odbornej činnosti na základe nových a zlepšených kompetencií a znalostí.

Zdroj: <https://opendata.itms2014sk>; údaje k 21.9.2022

Jedným zo základných predpokladov výkonu súdnictva je jeho nezávislosť. Rozhodovanie sudcu má byť založené na právnom poriadku, jeho úsudku, sudcovskej etike a nemá byť do neho akokoľvek zasahované. Platí to aj pri realizácii projektov OP EVS, kedy musí byť nezávislosť súdnictva rešpektovaná a nesmie dôjsť k zásahu do rozhodovacej činnosti súdov. Z tohto dôvodu je pri skvalitňovaní práce sudcu potrebné nastaviť projekty tak, aby nedošlo k ohrozeniu nezávislosti jeho rozhodovania, ale aby sa mu vytvorilo kvalitné pracovné prostredie. Jedným z nástrojov je rozvoj odborného a najmä špecializovaného vzdelávania sudcov, ktoré poskytuje Justičná akadémia Slovenskej republiky (ďalej len „JA SR“).

Projekt rozvoj systému špecializovaného vzdelávania sudcov a justičných zamestnancov je zameraný na špecializované justičné vzdelávanie, pričom hlavným cieľom je na základe skvalitnenia (modernizácie a inovácie) vzdelávacích aktivít pre sudcov, prokurátorov a ďalších justičných zamestnancov zefektívňovanie súdnych konaní a s tým spojené zvyšovanie kvality súdnych rozhodnutí. Vzdelávanie malo byť modernizované tak, aby prebiehalo v menších skupinách podľa agendy s presne zadefinovanými špecifickými vzdelávacími potrebami, tzn. špecializáciou a adresným vzdelávaním. Vzdelávanie bolo rozdelené na celoživotné a prípravné, jazykové a vzdelávanie prostredníctvom zahraničných stáží, pričom konečným cieľom bolo preškolenie každého účastníka cieľovej skupiny. V hodnotenom období sa uskutočnilo intenzívne jazykové vzdelávanie, o ktoré bol vysoký záujem a ktoré bolo poskytované aj účastníkom z horšie dostupných regiónov, ďalej vzdelávanie v oblasti konkurzu, obchodného a rodinného práva.

Vzdelávanie v hodnotenom období bolo tiež obmedzené v dôsledku ochorenia COVID-19 na území SR a zákazu hromadných podujatí vrátane vzdelávacích a postupne sa z prezenčného vzdelávania prešlo na dištančné s výnimkou individuálnych zahraničných stáží a letných jazykových škôl. Situáciu riešila JA SR prostredníctvom vybranej videokonferenčnej platformy s cieľom kontinuálne zabezpečovať vzdelávanie pre cieľovú skupinu, čo bolo potrebné riešiť verejným obstarávaním, čím došlo aj k posunu termínov vzdelávacích aktivít. Táto aktivita mala nakoniec dopad na podporu zlepšenia prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality, nakoľko bolo možné vzdelávať väčší okruh osôb, ktoré by sa vzhľadom na dostupnosť pri prezenčnom vzdelávaní inak vzdelávania nezúčastnili. Zároveň došlo k zlepšeniu počítačových a technických zručností, pričom s cieľom zvýšiť záujem o túto formu vzdelávania bol podporený aj školením. Zrejme aj vďaka tomu miera naplnenia merateľných ukazovateľov týkajúcich sa počtu vyškolených osôb vysoko presahuje 100%, a to napriek tomu, že merateľný ukazovateľ počtu zrealizovaných školení, kurzov, seminárov a iných vzdelávacích aktivít bol na úrovni 67,57 % .

Pri merateľnom ukazovateli - čas potrebný na vybavenie vecí v oblasti konkurzu na podporených súdoch, ktorých sudcovia sa zúčastnili vzdelávacích činností v oblasti konkurzného konania a obchodného práva, a ktorý je aj programovým ukazovateľom výsledku v ŠC 2.1 je hodnota zatiaľ nulová, i keď merateľný ukazovateľ počtu súdov, ktorých sudcovia sa zúčastnili vzdelávacích činností v oblasti konkurzného konania a obchodného práva bol na úrovni 236 %. V súvislosti s prieskumom uskutočneným JA SR pri vzdelávaní v oblasti konkurzu vyplynulo, že takéto špecializované vzdelávanie môže mať reálny vplyv na určité skrátenie dĺžky v konaniach v tejto oblasti. Základ pre skvalitnenie rozhodovacej činnosti sudcov v tejto oblasti bol tak vzdelávaním naplnený, otázkou je, do akej miery je táto aktivita dostatočná vo vzťahu k naplneniu plánovaného výsledku - skráteniu času na rozhodnutie vecí v oblasti konkurzu, čo bude vzhľadom na skutočnosť, že ide o dlhodobý merateľný ukazovateľ možné vyhodnotiť v cieľovom roku.

Súčasťou projektu bolo aj zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality vo forme zriadenia **mediatéky – audio a videoportálu JA SR**, na ktorom mali byť k dispozícii audio a video nahrávky zo vzdelávacích podujatí v rámci SR a ďalších elektronických dokumentov online. Mediatéka bola v roku 2020 odovzdaná a postupne je napĺňaná obsahom, čím sa podporuje vzdelávanie jednotlivých cieľových skupín, zefektívňuje sa vzdelávanie a vytvára sa tak priestor pre diskusné fóra užívateľov k zverejneným študijným materiálom. Taktiež tieto aktivity môžu podporiť nielen zefektívnenie a kvalitu súdneho systému, ale aj napomôcť k zvýšeniu dôveryhodnosti v justíciu.

2.1.3.2 Budovanie a posilnenie analytických kapacít

Názov projektu:	Budovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte spravodlivosti a zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu
Prijímateľ:	Ministerstvo spravodlivosti SR
Stav projektu:	Riadne ukončený
Realizácia od – do:	1.3.2017 - 1.3.2022
Zazmluvnená suma COV	2 973 943,83 €
Vyčerpaná suma:	2 692 356,81 €
Väzba na výsledok ŠC:	Vybudované a posilnené analytické a metodické kapacity v rámci rezortu spravodlivosti, v ktorých budú pôsobiť zamestnanci vzdelaní v špecifických oblastiach za účelom kvalitného poskytovania služieb, tvorby systému zberu, monitorovania, vyhodnocovania a publikovania údajov, tvorby analytických materiálov a prípravy koncepcií, stratégií a politík v oblastiach spadajúcich do pôsobnosti rezortu spravodlivosti a to najmä s ohľadom na zefektívnenie a skvalitnenie výkonu súdnictva. Zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu, ako aj systém modelovania dopadu legislatívnych opatrení a politík súvisiacich s agendou rezortu

Zdroj: <https://opendata.itms2014sk>; údaje k 21.9.2022

Projekt bol zameraný na vybudovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte spravodlivosti dobudovaním analytického centra, na ktorom by mal pôsobiť tím špecialistov, predovšetkým s právnickým a ekonomickým vzdelaním, ktorí ovládajú problematiku rezortu spravodlivosti na úrovni tvorcu hospodárskej politiky a ich úlohou by malo byť analytické spracovanie navrhovaných opatrení, ich monitoring a hodnotenie.

V rámci tohto projektu boli vybudované aj personálne posilnené, dostatočné analytické kapacity pôsobiace na Analytickom centre MS SR (ďalej len „AC MS SR“). Výsledky činnosti AC MS SR boli vstupmi aj v národnom projekte „Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci“, či reformy súdnej mapy, kedy AC MS SR spracovalo viacero analytických materiálov napr. Analýzu dostupných dátových zdrojov pre pracovnú skupinu k súdnej mape, Analýzu dát obehu vecí a dĺžky konaní v pracovnoprávnej agende na okresných a krajských súdoch SR.

Z pohľadu naplnenia merateľných ukazovateľov projektu došlo pri merateľných ukazovateľoch týkajúcich sa počtu zrealizovaných hodnotení, analýz a štúdií a koncepčných, analytických a metodických materiálov k ich presiahnutiu cieľovej hodnoty o 160-170 %, čo tiež vypovedá o aktívnej činnosti AC MS SR. V prípade dvoch merateľných ukazovateľov týkajúcich sa vzdelávania a praxe zamestnancov AC MS SR došlo k ich splneniu na 92 %, čo však bolo ovplyvnené pandémiou COVID-19 a skomplikovaním uskutočnením týchto aktivít. O úspechu

tohto projektu svedčí jeho prínos v podobe jeho analytických výstupov s presahom na iné reformy v oblasti súdnictva, ako aj činnosti na webovom sídle (zverejňovanie štatistík, dashboard), či sociálnej sieti Facebook.

Podľa výsledkov dosiahnutých AC MS SR a jeho aktívnym pôsobením v rezorte spravodlivosti v hodnotenom období, ide o úspešný projekt a je predpoklad, že i programový merateľný ukazovateľ výsledku bude po jeho skončení naplnený a činnosť AC MS SR a jeho analytické kapacity sa budú naďalej rozvíjať tak, aby poskytovali kvalitné služby pre prípravu a tvorbu politik rezortu spravodlivosti.

Bližšie sa analytickým kapacitám rezortu spravodlivosti venuje samostatná otázka.

2.1.3.3 Budovanie a posilnenie alternatívneho riešenia súdnych sporov prostredníctvom mediácie a efektívneho využívania nástrojov restoratívnej justície v Slovenskej republike

Názov projektu:	Budovanie a posilnenie alternatívneho riešenia súdnych sporov prostredníctvom mediácie a efektívneho využívania nástrojov restoratívnej justície v Slovenskej republike
Prijímateľ:	Ministerstvo spravodlivosti SR
Stav projektu:	V realizácii
Realizácia od – do:	1.10.2020 - 1.6.2023
Zazmluvnená suma COV	1 199 981,96 €
Vyčerpaná suma:	688 388,90 €
Väzba na výsledok ŠC:	Zvýšenie využívania nástrojov alternatívneho riešenia sporov a následne zníženie nápadu súdneho systému.

Zdroj: <https://opendata.itms2014sk>; údaje k 21.9.2022

Cieľom národného projektu bolo zvýšenie povedomia o alternatívnom riešení sporov (ADR) v civilnej a trestnej oblasti zo strany sudcov, prokurátorov, súdnych úradníkov a širšej verejnosti a zároveň posilnenie prístupu k aplikovaniu alternatívnych sankcií v praxi. Výsledným efektom malo byť predloženie reformy s návrhom inštitucionálneho riešenia a zabezpečenia činnosti efektívnejšieho využívania ADR v podmienkach Slovenskej republiky. V projekte sa plánovalo otestovanie dvoch hypotéz, ktorými sa malo zabezpečiť lepšie aplikovanie alternatívneho riešenia sporov na Slovensku, a to prostredníctvom pilotného zabezpečenia poskytovania služieb mediátorov zdarma pre verejnosť a pilotného zavedenia špecialistu pre oblasť trestnej mediácie.

Špecifickým cieľom pilotného využívania mediátora ako služby verejnosti je zistiť, či neplatená mediácia má vplyv na jej zvýšené využívanie v praxi, kedy by mal konajúci sudca pred otvorením pojednávania (resp. v rámci predbežného pojednania sporu) poskytnúť účastníkom konania informáciu o možnostiach a výhodách mimosúdneho riešenia predmetu ich sporu poukázaním na rýchlosť dosiahnutého riešenia i úspore trov konania a vyzvať ich, či sa chcú pokúsiť vyriešiť predmet ich sporu zmierom v konaní pred súdom, alebo sa pokúsia vyriešiť predmet sporu mimosúdne – mediáciou.

Ďalším špecifickým cieľom projektu bola analýza súčasného stavu využívania ADR, identifikácia dôvodov ich slabého využívania na Slovensku v porovnaní s inými krajinami EÚ a predstavenie návrhov, ktoré by zvýšili aplikáciu ADR v slovenskom justičnom systéme. Po zavedení návrhov do praxe sa predpokladá zníženie nápadu na súdoch, skrátenie súdneho konania, zníženie nákladov na súdne konanie, väčšia spokojnosť sporových strán (nižší nápad), zvýšenie kvality mediácie a informovanosti o mediácii.

V trestnej oblasti sa po zavedení návrhov do praxe predpokladá zvýšenie povedomia o možnostiach a výhodách aplikácie inštitútoch ADR príslušných orgánov presadzovania práva a tým aj ich zvýšené využívanie v trestnom procese, čo by malo viesť k zníženiu nápadu trestných vecí na strane súdov, čo môže mať pozitívny vplyv na rýchlosť súdneho konania.

Výsledkom by malo byť odbremenenie sudcov a efektívnejšie fungovanie justície, snaha o riešenie rodinnoprávnych sporov spôsobom, ktorý lepšie zohľadní požiadavky strán sporu ako aj záujmy maloletých. Predpokladá sa, že ak sa implementácia mediácie bude aplikovať práve v rodinnom práve, vytvorí sa podmienky na jej rozšírenie do ostatných oblastí práva.

Do projektu bol zapojený Krajský súd v Žiline, ktorý spolupracoval pri mapovaní súčasného stavu vo využívaní trestnej mediácie v praxi, poskytovaní štatistických dát „trestná mediácia“ vo vzťahu k pokynom na ich

realizáciu v rámci SR od roku 2006, pri analýze štatistických ukazovateľov pridelených mediácií - obdobie piatich rokov (2016 až 2020) a pri analýze a grafickom spracovaní štatistických ukazovateľov z trestnej mediácie.

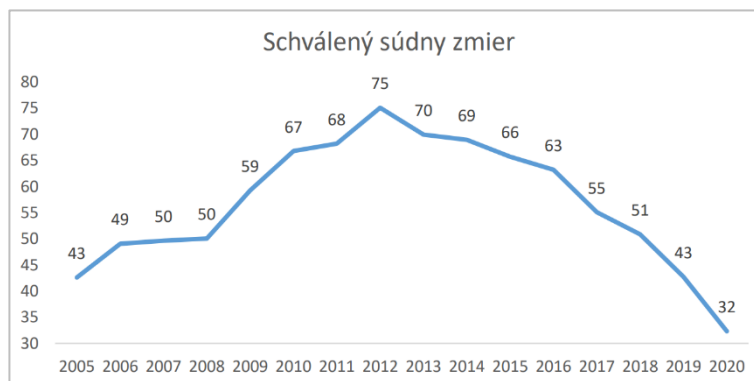
V rámci projektu sa v hodnotenom období projektový tím MS SR venoval problematike registrov mediátorov, mediálnych centier a vzdelávacích inštitúcií a mapovali súčasnú situáciu v tejto oblasti vrátane právnej úpravy a posúdenia transpozície Smernice o mediácii do právneho poriadku SR a súčasného stavu trestnej mediácie (využívanie trestnej mediácie, formy a proces vzdelávania), pripravil koncept mapovania, ktorý bol podkladom k ďalšiemu zhodnoteniu v danej oblasti, venovali sa mapovaniu súčasnej právnej úpravy v SR, vypracoval „Analýzu mapujúcu využívanie ADR na Slovensku³“ v trestnej a v civilnej mediácii, venoval sa tvorbe a formulácii návrhov právnej úpravy.

Z pohľadu merateľných ukazovateľov boli k 31.12.2021 zo siedmich napĺňaných len dva, ostatné merateľné ukazovatele boli s nulovou hodnotou. Jedným z nich je aj merateľný ukazovateľ - počet sudcov, ktorí implementovali nástroje ADR, ktorý je zároveň aj programovým ukazovateľom výsledku.

Analýza mapujúca využívanie ADR na Slovensku⁴, ktorá je jedným z výstupov realizovaného projektu ukázala pomerne negatívny trend v počte výziev na mediáciu zo strany súdov a tiež v počte právoplatne skončených súdnych konaní, v rámci ktorých bol aspoň jeden druh nároku vybavený zmierom. Nasledujúca tabuľka uvádza celkový počet výziev na mediáciu v občianskoprávných sporoch vrátane obchodných (zdroj: Štatistický list C):

Počet výziev na mediáciu (občianskoprávne spory vrátane obchodných)	2017	2018	2019	2020	2021
pred prvým pojednávaním/ výzva pred prvým pojednávaním (O.s.p.)	6 887	4 677	3 355	2 484	2 064
počas konania/ výzva počas konania (O.s.p)	553	617	269	227	201
odporúčanie počas predbežného prejednávania (C.s.p)	x	x	38	21	16

Nasledovný obrázok ilustruje priemerný počet schválených súdnych zmierov na jeden súd od roku 2005:

Obr. 1 - Priemerný počet schválených súdnych zmierov na 1 súd

Od roku 2005 narastal počet schválených súdnych zmierov, ktorý kulminoval v r. 2012, avšak napriek zmene občianskeho súdneho poriadku, ktorá mala posilniť využitie mediácie v súdnych sporoch, trend nárastu nepokračoval, naopak, postupne sa počet schválených zmierov znižoval, pričom po roku 2016 je možné badať strmšiu krivku prepadu priemerných hodnôt (po nadobudnutí účinnosti CSP) Graf neodráža prax všetkých súdov (jednotlivé súdy mohli mať inú individuálnu krivku), odzrkadľuje však určitý všeobecný trend.

Uvedené ukazuje veľmi negatívny trend vo využívaní nástrojov ADR v posledných rokoch. Napriek skutočnosti, že uvedený národný projekt vytvorí predpoklady pre zvýšenie využívania ADR (dostupnosť mediátorov, systém vzdelávania sudcov, zvyšovanie povedomia o ADR), tak na základe doterajšieho trendu sa možno domnievať, že

³ <https://www.justice.gov.sk/agenda-ministerstva/nase-projekty/europske-strukturalne-a-investicne-fondy/budovanie-a-posilnenie-alternativneho-riesenia-sudnych-sporov-prostrednictvom-mediacie-a-efektivneho-vyuzivania-nastrojov-restorativnej-justicie-v-slovenskej-republike/>

⁴ https://www.justice.gov.sk/dokumenty/2022/08/Analiza-ADR_civilna-cast.pdf

zvrátiť takýto dlhodobý negatívny trend bude náročné a dosiahnutie želaných výsledkov môže predstavovať isté riziko.

2.14 Hodnotenie dosahovania výsledkov a cieľov PO 2 OP EVS

V tejto časti sa hodnotitelia zamerali na hodnotenie plnenia programových merateľných ukazovateľov, ktoré sú indikátormi toho, či realizované projekty a reformy vedú k dosahovaniu cieľov PO2.

Pri ich hodnotení sa vychádza boli použité údaje:

- výročné správy o vykonávaní OP EVS a výročné monitorovacie správy vybraných národných projektov,
- Porovnávací prehľad EU v oblasti justície za rok 2022⁵ (ďalej aj “porovnávací prehľad EÚ”),
- Štúdiá Európskej komisie pre efektívnu justíciu (CEPEJ) k porovnávaciemu prehľadu EÚ pre oblasť justície⁶ (ďalej aj “štúdiá CEPEJ”),
- Údaje Analytického centra Ministerstva spravodlivosti⁷

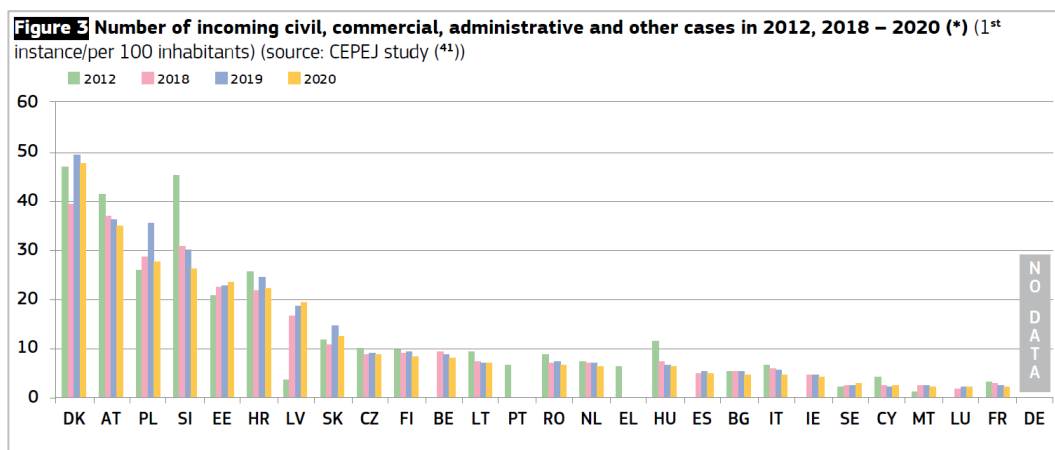
Na základe vyššie uvedených zistení a použitých údajov hodnotitelia formulovali vlastné závery, hodnotenia a tiež odporúčania.

R0059 Miera vybavenia vecí na prvostupňových súdoch v civilných, obchodných, správnych a iných veciach

Jedným z merateľných ukazovateľov výsledku je miera vybavenia vecí na súdoch v jednotlivých agendách, čiže schopnosť súdov vybaviť nápad vecí na súdoch v danom roku vrátane reštančných vecí.

Pri stanovení ukazovateľa sa vychádzalo z údajov roku 2014, kedy východisková hodnota bola 91 %, čo je nedostatočná miera vybavenia nápadu a vecí, ktoré nestihli byť v rámci nápadu prípadov vybavené v danom roku, sa presúvajú do ďalšieho a takto dochádzalo k nabaľovaniu vecí a prieťahom v konaní. OP EVS si stanovil cieľ zefektívniť súdny systém tak, aby bolo vybavenie nápadu vecí 100%, čo je želaný stav a prispelo by sa tak zároveň aj k zvýšeniu vymáhateľnosti práva a zvýšeniu dôveryhodnosti v súdny systém, keďže jedno ovplyvňuje druhé.

V nasledujúcom obrázku z porovnávacieho prehľadu EÚ je uvedené množstvo došlých vecí na súdy prvého stupňa v rokoch 2012, 2018 až 2020 v prepočte na 100 obyvateľov⁸:

Obr. 2 - Počet došlých vecí na súdy 1. stupňa v rokoch 2012, 2018 – 2020 v prepočet na 100 obyvateľov

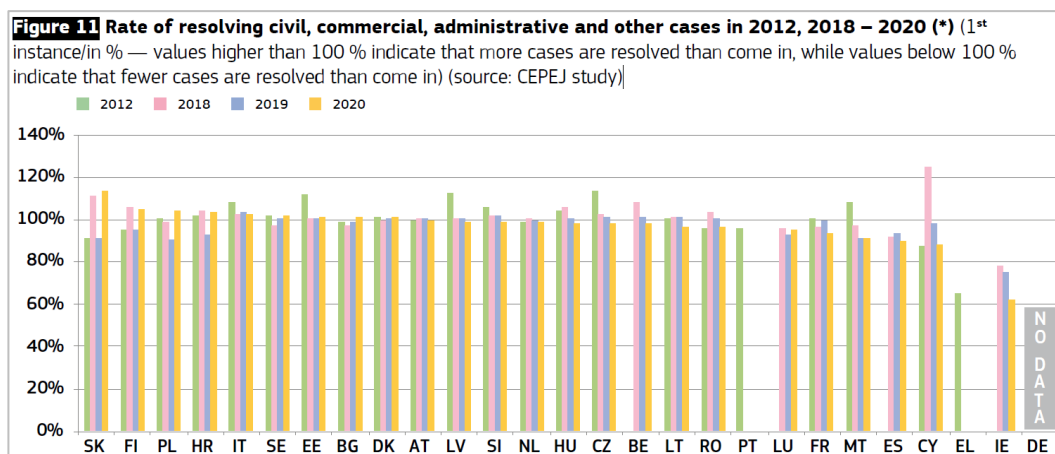
⁵ https://commission.europa.eu/system/files/2022-05/eu_justice_scoreboard_2022.pdf

⁶ <https://www.coe.int/en/web/cepej/cepej-study-for-the-eu-justice-scoreboard>

⁷ <https://web.ac-mssr.sk/>

⁸ Podľa metodiky CEPEJ táto kategória zahŕňa všetky občianskoprávne a obchodné sporové a nesporné konania, nesporné katastrálne konania a konania v veciach obchodného registra, iné konania vo veciach registrov, iné nesporné konania, správne konania a iné trestné konania.

Podiel vyriešenia občianskoprávných, obchodných, správnych a iných konaní v rokoch 2012, 2018 – 2020⁹ (prvá inštancia/% – hodnoty nad 100 % znamenajú, že sa vyrieši viac vecí, než bolo predložených nových, a hodnoty pod 100 % znamenajú, že sa vyrieši menej vecí, než bolo predložených nových) podľa Porovnávacieho prehľadu EÚ je nasledovný (zdroj: štúdia CEPEJ):

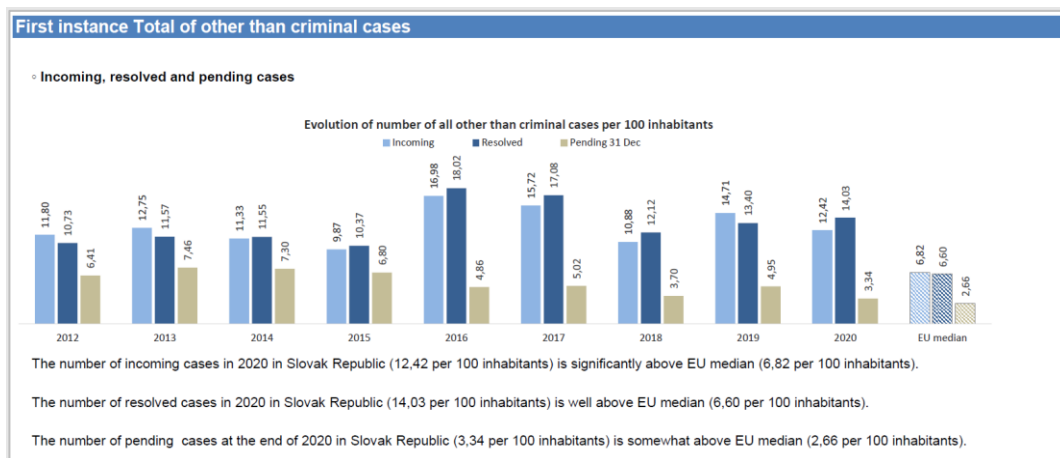

Obr. 3 - Podiel vyriešenia občianskoprávných, obchodných, správnych a iných konaní v rokoch 2012, 2018 – 2020

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že zatiaľ čo v roku 2012 a 2019 bola miera vybavenia vecí v týchto agendách na úrovni zhruba 90 %, v rokoch 2018 a 2020 je táto miera na úrovni zhruba 110 %, čo znamená, že súdy vybavili v danom roku viac vecí, ako bol skutočný nápad vecí na súdy v tom istom roku, čím dochádza k postupnému napĺňaniu merateľného ukazovateľa ŠC 2.1. V roku 2018 došlo vo vzťahu k vykazovaniu údajov k zmene metodiky. Zmena v metodike spočívala v tom, že do roku 2017 vychádzala priemerná dĺžka v trestných veciach len z právoplatne skončených vecí na okresných súdoch, ktoré skončili jedným z nasledujúcich spôsobov: odsúdením, upustením od potrestania alebo schválením dohody podľa § 334 Trestného poriadku a od roku 2018 vychádza priemerná dĺžka v trestných veciach z právoplatne skončených vecí bez ohľadu na to, ako bola vec vybavená t. j. či bola vybavená odsúdením, oslobodením, zastavením, upustením od potrestania, upustením podľa § 44 Trestného zákona atď. V oblasti občianskoprávných vecí, obchodných vecí a rodinných vecí, opatrovníctva a starostlivosti súdu o maloletých je od roku 2018 priemerná dĺžka v týchto veciach spracovaná vrátane vecí s medzinárodným prvkom. I na základe tohto nie je možné konštatovať, či k zlepšeniu došlo systémovými zmenami alebo v súvislosti s realizáciou OP EVS.

Štúdia CEPEJ zobrazuje mieru vybavenia nápadu vecí v rokoch 2012 až 2020 v porovnaní s európskym priemerom, a to bledomodrá je nápad vecí v danom roku, tmavomodrá je počet vybavených vecí v danom roku a šedá sú nevybavené veci. Údaje sú v prepočte na 100 obyvateľov.

⁹ Podľa metodiky CEPEJ táto kategória zahŕňa všetky občianskoprávne a obchodné sporové a nesorové konania, nesorové katastrálne konania a konania vo veciach obchodného registra, iné konania vo veciach registrov, iné nesorové konania, správne konania a iné trestné konania. Zmeny metodiky na Slovensku. Írsko: predpokladá sa, že v dôsledku metodiky je počet vyriešených vecí podhodnotený. Taliansko: odlišná klasifikácia občianskoprávných konaní zavedená v roku 2013.

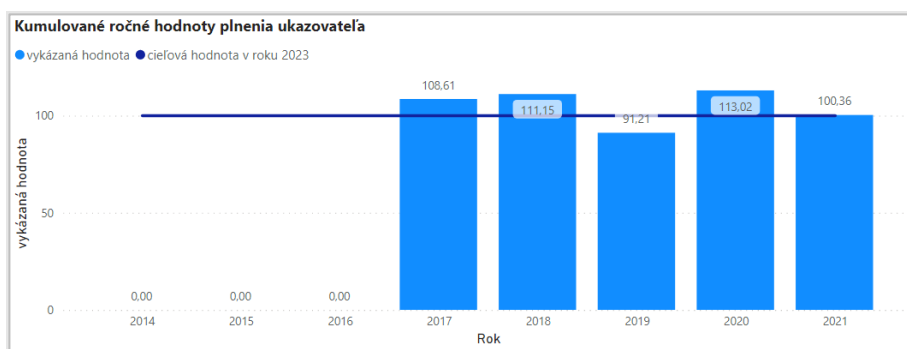

Obr. 4 - Miera vybavenia nápadu vecí (iných ako trestných) v rokoch 2012 až 2020

Aj z tohto prehľadu vidno, že v porovnaní s rokmi 2012-2014 má miera vybavenia vecí stúpajúcu tendenciu a počet nevybavených vecí klesá, i keď stále je niečo nad európskym priemerom, avšak môže to byť spôsobené tým, že množstvo došlých vecí na slovenské súdy je nad priemerom EÚ v prepočte na 100 obyvateľov. V roku 2019 sa pomaly množstvo napadnutých vecí na súdy dostáva na rovnakú úroveň ich vyriešenia a v roku 2020 bolo viac rozhodnutých vecí, ako došlých vecí v tomto roku, čo je pozitívny trend, i keď stále ostávajú aj nevybavené veci. Celkovo je však z prehľadu zrejmé, že aj v rokoch 2016-2018 bola miera vybavenia došlých vecí vyššia, ako bol nápad vecí, ale v roku 2019 sa tento trend nepotvrdil. Naopak v roku 2020 bola miera vybavenia došlých vecí vyššia ako samotný nápad vecí, čo je nad úrovňou konečného plánovaného stavu.

Zlepšenie v uvedenej oblasti možno pripísať hlavne OP EVS a procesno-organizačnému auditu MS SR a rezortných organizácií, ktorý bol realizovaný. Synergický efekt dopadov však môžu priniesť aj ostatné reformy či opatrenia, ako napr. Implementácia súdnej mapy, či elektronizácia súdnictva.

Mieru plnenia ukazovateľa dokumentuje nasledovný obrázok:

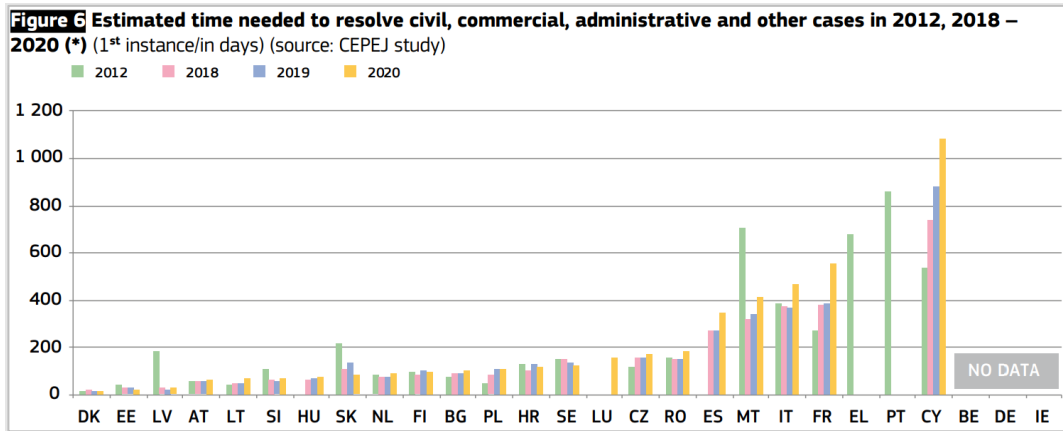

Obr. 5 - Miera plnenia ukazovateľa R0059

R0060 Čas potrebný na vybavenie vecí v sporových občianskych a obchodných prípadoch (1. stupeň)

Jedným z hlavných problémov súdnictva je čas trvania konania, kedy dĺžka súdnych konaní je neprimeraná a má za následok nízku vymožitelnosť práva a dôveru v súdny systém. Práve skrátenie dĺžky konaní zvýši právnu istotu v rýchle konanie a riadny prístup občana k spravodlivosti.

Porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2022 uvádza dĺžku konania o občianskych, obchodných, správnych a iných vecí v rokoch 2012, 2018 – 2020 v dňoch (prvá inštancia):

Obr. 6 - Dĺžka konania občianskych, obchodných, správnych a iných vecí v rokoch 2012, 2018 – 2020 v dňoch (prvá inštancia)

Z uvedenej tabuľky je zrejmé, že v porovnaní s rokom 2012 došlo k výraznému posunu v riešení sporových občianskoprávných a obchodných konaní.

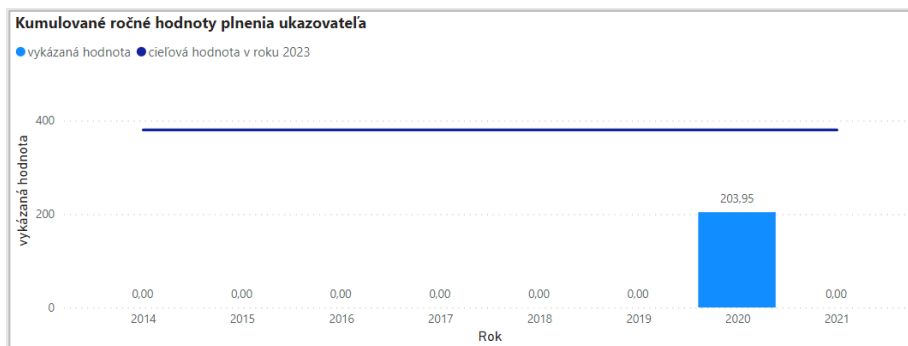
Daný trend potvrdzuje aj prehľad CEPEJ¹⁰ o počte dní potrebných na riešenie v predmetnej agende, kde oproti rokom 2012-2014 prišlo v rokoch 2016-2020 k skráteniu dĺžky konania až o 250-300 dní.

States / Entities	EC Code	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Austria	20	135	135	130	131	133	141	138	137	156
Belgium	1	NA	NA	NA	NA	87	NA	NA	NA	NA
Bulgaria	2	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Croatia	11	457	386	380	391	364	387	374	488	655
Cyprus	13	NA	638	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Czech Republic	3	174	187	163	159	153	157	149	140	165
Denmark	4	165	164	177	174	176	172	207	222	190
Estonia	6	167	130	125	136	139	140	143	147	135
Finland	26	325	288	289	332	252	258	273	280	300
France	10	311	308	348	346	353	341	420	432	637
Germany	5	183	192	198	190	196	204	220	217	237
Greece	8	469	407	330	378	610	479	559	637	NA
Hungary	17	97	169	144	159	159	181	151	152	165
Ireland	7	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Italy	12	590	608	532	527	514	548	527	532	674
Latvia	14	241	247	255	238	217	208	236	213	239
Lithuania	15	88	94	97	96	88	85	84	87	117
Luxembourg	16	73	53	103	86	91	108	123	139	161
Malta	18	685	750	536	445	432	435	440	465	550
Netherlands	19	NA	NA	132	115	121	124	110	110	127
Poland	21	195	-	203	-	225	232	273	270	317
Portugal	22	369	386	NA	315	289	250	229	200	280
Romania	23	193	187	146	154	153	167	157	152	168
Slovak Republic	25	437	505	524	401	130	171	157	170	204
Slovenia	24	318	301	270	277	280	292	283	281	350
Spain	9	264	-	318	325	282	329	362	353	468
Sweden	27	179	171	157	152	164	159	166	167	161

Obr. 7 - Dĺžka konania v dňoch pre prvostupňové občianske a obchodné sporové veci, od roku 2012 do roku 2020

V hodnotenom období bola vo všetkých rokoch dosiahnutá cieľová hodnota merateľného ukazovateľa. Mieru plnenia ukazovateľa dokumentuje nasledovný obrázok:

¹⁰ CEPEJ Study for the EU Justice Scoreboard, <https://rm.coe.int/20220406-eu-scoreboard-indicators-deliverable-part1/1680a778a8>

Obr. 8 - Miera plnenia ukazovateľa R0060

R0061 Čas potrebný na vybavenie vecí v oblasti konkurzu na podporených súdoch

Počas hodnoteného obdobia nie sú vykázané žiadne údaje a k 31.12.2021 vykazuje ukazovateľ nulové plnenie. V rámci projektu „Rozvoj systému špecializovaného vzdelávania sudcov a justičných zamestnancov“ spadajúceho pod ŠC 2.2 uskutočnila v snahe prispieť ku skráteniu konkurzného konania a súvisiacich konaní Justičná akadémia Slovenskej republiky dve kompletne alebo parciálne zamerané podujatia iba na túto predmetnú oblasť. Zároveň Justičná akadémia SR zrealizovala v hodnotenom období monitoring s otázkami týkajúcimi sa predmetného ukazovateľa.

Z monitorovacej správy k projektu vyplýva, že na základe prieskumu vykonaného JA SR 27% účastníkov zapojených do prieskumu subjektívne považuje za predpoklad skrátenia konkurzných konaní o 21-100 dní lepšiu informovanosť v danej oblasti právnych vzťahov a pätina účastníkov prieskumu zhodnotila, že tento prvok pri rozhodovaní konkurzných vecí môže mať vplyv na skrátenie konkurzných konaní o 101-300 dní. Takmer 25 % osôb zapojených do prieskumu sa však v rámci položky „Iné“ vyjadrila, že samotný vplyv informovanosti na dĺžku konania nie je možné dobre odhadnúť, nakoľko tak ako aj pri iných typoch súdnych konaní o tom, ako dlho bude súd v danej veci konať, rozhoduje predovšetkým náročnosť dokazovania, zaťaženosť sudcu a pri konkurzných konaniach predovšetkým aktivita konkurzného správcu. Vo vzťahu k subjektívnemu pohľadu na potenciál vzdelávacích podujatí v oblasti konkurzného práva a v súvisiacich oblastiach 26% účastníkov zapojených do prieskumu odhadla efektivitu podujatí a ich vplyv na skrátenie konkurzného konania o 21-100 dní. Až 18% osôb zapojených do monitoringu subjektívne považuje zrealizované vzdelávacie podujatia majúce vplyv na skrátenie konkurzných konaní o maximálne 5 dní, 13 % účastníkov zapojených do prieskumu odhadlo efektivitu podujatí a ich vplyv na skrátenie konkurzných konaní na súdoch o 5-20 dní. Ani jeden z účastníkov zapojených do prieskumu nepovažoval zrealizované podujatia za zdroj zníženia počtu dní na vybavenie konkurznej veci o viac ako 300 dní a 10 % osôb zapojených do vzdelávania v tejto oblasti považuje realizované podujatia za potenciálny zdroj skrátenia dĺžky konkurzných vecí o 101-300 dní. Jedna tretina osôb zapojených do prieskumu v rámci odpovede „iné“ uviedla, že sa efektivita podujatí na skrátenie konania nedá určiť.

Z uvedeného prieskumu vyplýva, že špecializované vzdelávanie realizované JA SR v rámci projektu špecializovaného vzdelávania v oblasti konkurzu môže skutočne ovplyvniť dĺžku konaní vo veciach konkurzu, i keď nie je konečným ani jediným riešením, je tým daný priestor pre dosiahnutie reálneho výsledku zrealizovaním aktivity OP EVS.

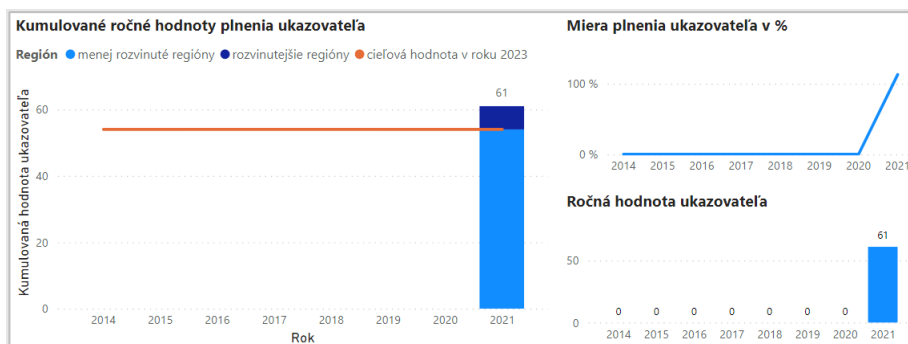
R0062 Počet zamestnancov (administratívneho, riadiaceho a podporného personálu), ktorí získali kvalifikáciu

Na základe zrealizovanému projektu vzdelávania administratívneho, riadiaceho a podporného personálu a jeho úspešnosti, kedy bol projekt splnený na 133,9978 %, a merateľný ukazovateľ projektu P0722 - Počet úspešných absolventov vzdelávacích aktivít a P0729 - Počet osôb zapojených do vzdelávania boli naplnené na viac ako 100%, je predpoklad naplnenia programového ukazovateľa R0062 na viac ako 100%, čo môže poukazovať na nesprávne nastavený ukazovateľ, alebo aj vyšší záujem o vzdelávanie zo strany dotknutých zamestnancov, či pozitívny smer vo vzdelávaní.

R0063 Počet súdov, ktoré boli podporené v používaní komunikačných a manažérskych nástrojov a ktorých manažéri boli vyškolení v komunikačných a manažérskych zručnostiach

Napriek tomu, že v roku 2019 nebol ešte tento merateľný ukazovateľ napĺňaný, v roku 2020 došlo k výraznému posunu v jeho plnení a v roku 2021 bol už splnený na 113 %, čím bola presiahnutá jeho plánovaná konečná hodnota.

Mieru plnenia ukazovateľa dokumentuje nasledovný obrázok:

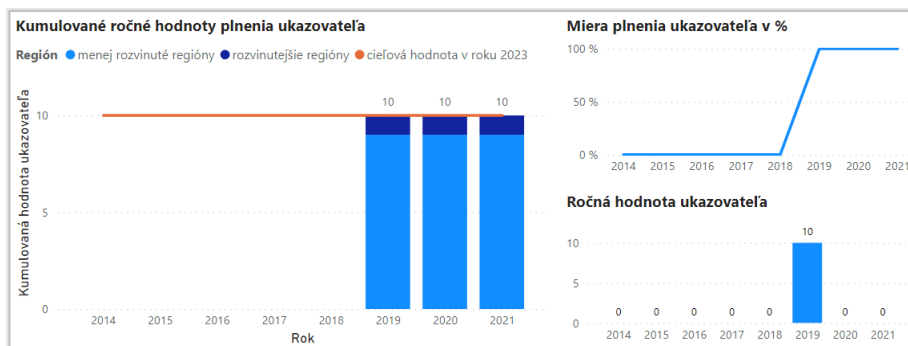

Obr. 9 - Miera plnenia ukazovateľa R0063

R0064 Počet podporených súdov a inštitúcií súdneho systému, inštitúcií rezortu spravodlivosti a prokuratúry, ktoré zaviedli systém manažérstva kvality.

Tento merateľný ukazovateľ výsledku bol splnený na 100% a na 10 podporených súdoch (5 okresných súdov a 5 krajských súdov) bol zavedený model CAF v rámci národného projektu „Zavedenie Spoločného systému hodnotenia kvality (model CAF)“, kedy na záver samohodnotiaceho procesu všetky podporené súdy požiadali o udelenie titulu Efektívny používateľ modelu CAF a merateľný ukazovateľ „P0411 Počet súdov podporených na zavedenie nástrojov manažmentu kvality“, ktorý je aj programovým merateľným ukazovateľom PO 2 OP EVS bol splnený na 100%.

Mieru plnenia ukazovateľa dokumentuje nasledovný obrázok:

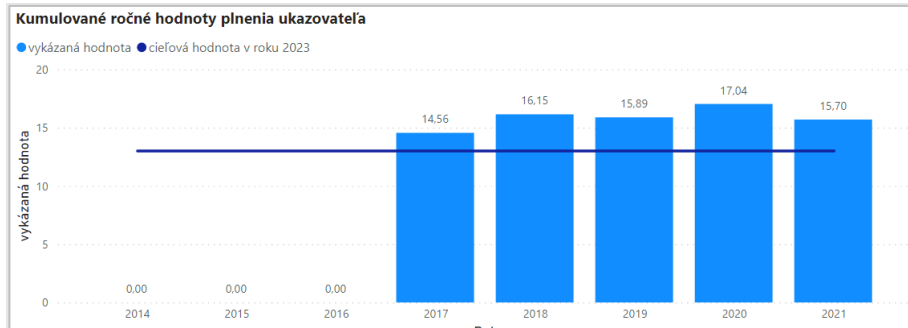

Obr. 10 - Miera plnenia ukazovateľa R006

R0065 Podiel prvostupňových rozhodnutí súdov, ktoré boli zrušené odvolacím súdom

V prípade tohto merateľného ukazovateľa stále v sledovanom období nedošlo k jeho priblíženiu cieľovej hodnote (13%), v roku 2019 v ňom došlo k miernemu poklesu, a v roku 2020 dokonca k zvýšeniu podielu zrušených prvostupňových rozhodnutí oproti predchádzajúcim rokom. V roku 2021 sa tento podiel mierne znížil na úroveň 15,70%, čo však stále ani zďaleka nedosahuje cieľovú hodnotu a je možné, že v prípade tohto merateľného ukazovateľa k jeho splneniu ani nedôjde.

Mieru plnenia ukazovateľa dokumentuje nasledovný obrázok:

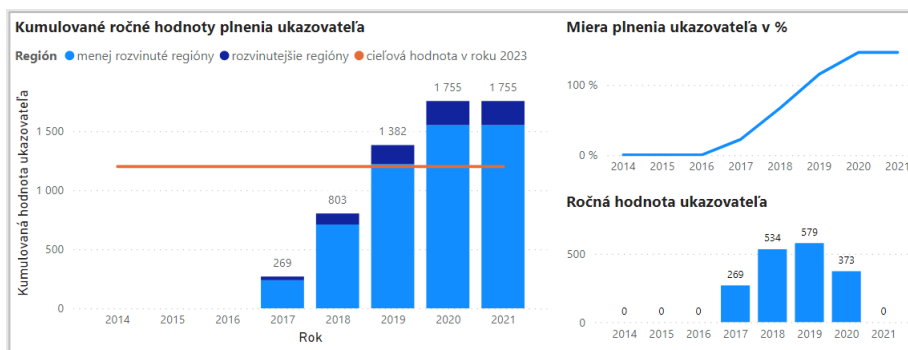

Obr. 11 - Miera plnenia ukazovateľa R0065

R0066 Počet sudcov, ktorí získali kvalifikáciu

Uvedený merateľný ukazovateľ sa bude vykazovať až po skončení projektu, ale vzhľadom na výsledky projektových merateľných ukazovateľov a vysoký záujem o vzdelávanie, kedy plánovaný počet sudcov, ktorí sa zúčastnili vzdelávacích činností bol 1200, ale skutočný počet bol na úrovni 1843, a plánovaný počet sudcov, ktorí získali kvalifikáciu bol 1200 a skutočný stav pri realizácii projektu bol 1755, bude tento naplnený merateľný ukazovateľ naplnený na viac ako 100%, a to i napriek tomu, že kvôli opatreniam súvisiacich s COVID-19 bolo uskutočnených len 66,67% z plánovaných vzdelávacích aktivít.

Mieru plnenia ukazovateľa dokumentuje nasledovný obrázok:

Obr. 12 - Miera plnenia ukazovateľa R0066

R0067 Počet vyškolených zamestnancov pracujúcich v rámci analytickej jednotky justície v období 2 roky po ukončení projektu

Merateľný ukazovateľ k 31.12.2021 dosahuje nulové plnenie, vykazuje sa však až dva roky po skončení projektu, ale vzhľadom na jeho úspešnú implementáciu a výsledky dosiahnuté pri jeho realizácii, je v tomto prípade vysoký predpoklad jeho splnenia.

R0068 Počet sudcov, ktorí implementovali nástroje ADR

Merateľný ukazovateľ k 31.12.2021 dosahuje nulové plnenie. Vzhľadom na prebiehajúce aktivity v danej oblasti, sa bude vyhodnocovať až po ukončení projektu v cieľovom roku.

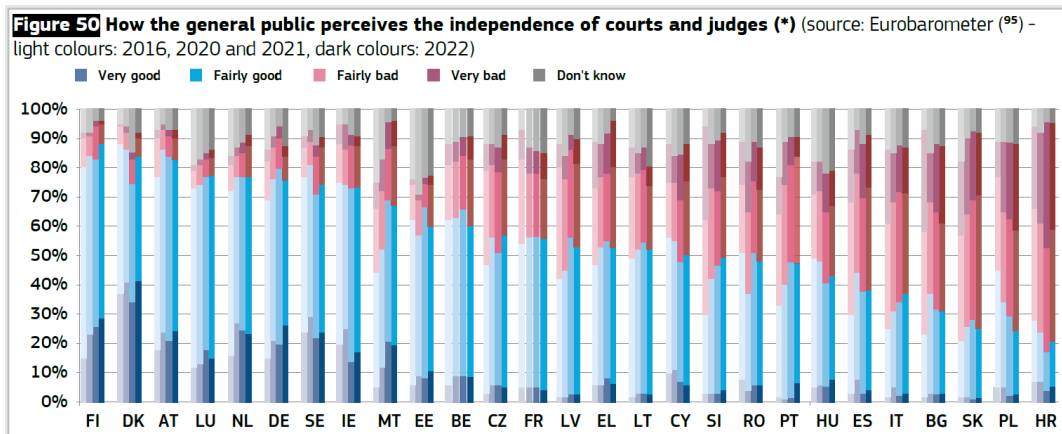
Nezávislosť súdnictva

Cieľom ŠC 2.2 zvýšiť kvalitu a nezávislosť súdnictva, ktorá je nevyhnutným predpokladom rozhodovania súdov a je jednou z požiadaviek, ktorá vychádza zo zásady účinnej súdnej ochrany uvedenej v článku 19 ZEÚ a z práva na účinný prostriedok nápravy pred súdom, ktoré je zakotvené v článku 47 Charty základných práv Európskej únie. Pri tejto požiadavke sa predpokladá:

- a) **vonkajšia nezávislosť**, keď dotknutý orgán vykonáva svoje funkcie autonómne bez akýchkoľvek hierarchických prekážok alebo podriadenosti inému orgánu a bez prijímania akýchkoľvek príkazov

alebo pokynov z iného zdroja, čiže je chránený pred vonkajšími zásahmi alebo tlakom, ktorý by mohol negatívne ovplyvňovať nezávislý úsudok členov orgánu a ich rozhodnutia; a

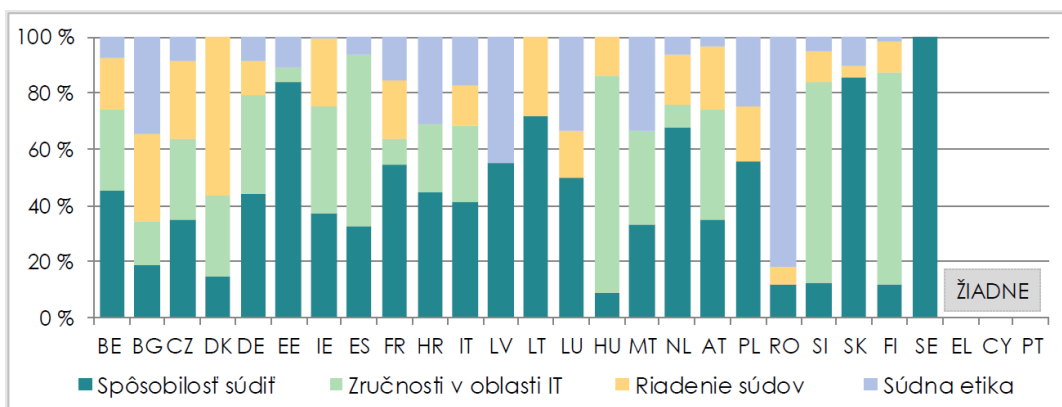
- b) **vnútorná nezávislosť a nestrannosť**, keď sa pri konaní v predmetnej veci dodržiava rovnaký odstup od účastníkov konania a ich konkrétnych záujmov¹¹.

Obr. 13 - Vnímanie nezávislosti súdov a sudcov širokou verejnosťou (zdroj: Eurobarometer – svetlé farby: 2016, 2019 a 2020, tmavé farby: 2021)

Čo sa týka vonkajšej nezávislosti, výsledky Eurobarometra ukazujú nie príliš lichotivé výsledky. Slovenské súdnictvo sa radí na tretie miesto od konca spomedzi všetkých krajín EÚ, kedy väčšia časť verejnosti vníma nezávislosť súdov a súdnictva ako pomerne zlé alebo veľmi zlé. Dôvodom vnímania nedostatočnej nezávislosti sú takmer v 50% prípadov zásahy alebo tlak zo strany vlády a politikov alebo zásahy alebo tlak na základe hospodárskych alebo iných špecifických záujmov. Veľmi podobne je nezávislosť sudcov a súdnictva vnímaná zo strany spoločnosti, kde je Slovensko na štvrtom mieste od konca rebríčka krajín EÚ.

Pokiaľ je s ohľadom na dodržanie nezávislosti súdov jedinou možnou intervenciou vzdelávanie sudcov a justičných zamestnancov, je vhodné pozrieť sa aj na obsahovú náplň vzdelávania. V podľa porovnávacieho prehľadu EU sa Slovensko radí krajiny medzi krajiny s najnižším podielom sudcov, ktorí sa zúčastňujú vzdelávania v oblasti súdnej etiky, pričom aj toto môže byť nástroj na znižovanie negatívnych vplyvov znižujúcich dôveryhodnosť sudcov a súdnictva.

Obr. 14 - Podiel sudcov, ktorí sa zúčastňujú na priebežnej odbornej príprave zameranej na rôzne druhy zručností, 2019 (ako percentuálny podiel celkového počtu sudcov, ktorí sa zúčastňujú na týchto druhoch odbornej prípravy)

Dopady intervencií financovaných zo ŠC 2.2, ktoré sú vo veľkej miere zamerané na špecializované vzdelávanie sudcov, spravidla nastávajú v rámci dlhšieho časového obdobia. Z toho dôvodu sa javí ako vhodnejšie merať a

¹¹ Porovnávaci prehľad EÚ v oblasti justície 2022, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/eu_justice_scoreboard_2022.pdf

hodnotiť dopady implementácie ŠC 2.2 až v rámci ex-post hodnotenie. V rámci tohto priebežného hodnotenie hodnotitelia konštatujú, že želaná zmena v podobe zníženia podielu zrušených prvostupňových rozhodnutí odvolacím súdom sa v čase hodnotenia zatiaľ neprejavila.

2.15 Hodnotenie dopadu OP a jeho prínosu na dosiahnutie výsledkov v oblasti zvýšenia efektívnosti súdneho systému, skvalitnenia súdneho systému a zvýšenia vymáhateľnosti práva

Práve osobitosť a špeciálne postavenie súdnej moci v Slovenskej republike najmä zaručenie jeho nezávislosti a tenká hranica medzi realizovaním reforiem a zásahom do rozhodovacej činnosti súdov, predstavujú pri zefektívňovaní a skvalitňovaní súdneho systému veľkú výzvu. Nakoľko ide o rozsiahly systém, ktorý je upravený príslušnými právnymi predpismi ako aj internou právnou úpravou dotknutých organizácií rezortu spravodlivosti, je potrebné pri hodnotení brať do úvahy nielen legislatívu vzťahujúcu sa k súdnictvu, ale aj ostatné reformy a opatrenia zamerané na zefektívnenie a skvalitnenie súdneho systému. Zároveň jednotlivé reformy a projekty sú úzko previazané, kde jeden nadväzuje na ten druhý, prípadne sa navzájom ovplyvňujú, a všetky majú za cieľ nielen zefektívniť súdny systém, ale prispieť tak i k zvýšeniu vymáhateľnosti práva a dôveryhodnosti justície.

PO 2 má okrem merateľných ukazovateľov výsledku identifikované aj celkové výsledky jeho prínosu, niektoré bez priradenia konkrétneho merateľného ukazovateľa, preto sa v rámci priebežného hodnotenia venujeme aj čiastkovému plneniu týchto výsledkov a hodnotenie sa vo vzťahu k prínosu OP EVS venuje obom špecifickým cieľom naraz.

Z pohľadu hodnotenia doterajšej implementácie projektov OP EVS, i keď s neskorším nábehom ich realizácie a postupným čerpaním finančných zdrojov, je vo väčšine výsledkov týkajúcich sa oblastí vzdelávania, rozvoja ľudských zdrojov, optimalizácie procesov, budovania analytických kapacít a zavádzania manažmentu kvality stanovených v PO 2 predpoklad ich naplnenia. Avšak splnenie celkového výsledku **efektívne fungujúceho súdneho systému, v rámci ktorého dôjde k skráteniu dĺžky súdneho konania, zníženiu počtu nevybavených vecí, zvýšeniu miery vybavenia nápadu vecí, a nemá v ňom dochádzať k prietahom, čím by mal byť daný jeden z predpokladov pre zlepšenie vymáhateľnosti práva**, ako už bolo spomenuté pri hodnotení merateľných ukazovateľov výsledku, bude možné hodnotiť až v cieľovom roku a jeho dosiahnutie bude závisieť jednak od úspešnej realizácie projektov a zároveň od realizácie ostatných reformných krokov týkajúcich sa súdnictva.

Zefektívnenie súdneho systému je možné dosiahnuť úpravou legislatívy týkajúcej sa jednotlivých procesov a konaní na súdoch, na čo je potrebná znalosť jednotlivých procesov a ich východiskový stav. V tomto prípade mala byť výsledkom **optimalizácia procesov vo výkone správy súdu, zvýšenie ich účinnosti a zlepšenie kvality výkonu a poskytovaných služieb smerom navonok bez zbytočnej administratívnej záťaže na MS SR a jeho rozpočtových organizácií, zodpovedných za tvorbu politik.** Práve v tejto oblasti je prínos OP EVS v podobe projektu k procesno-organizačnému auditu rezortu spravodlivosti, ktorý napomohol zmapovať procesy v rezorte spravodlivosti, čo napr. prispelo k výraznému skráteniu doby na zaškolenie a orientáciu nových zamestnancov a v konečnom dôsledku k zvýšeniu dôvery v nezávislosť rozhodnutí súdnictva, implementovaniu nástrojov vedúcich k zlepšeniu stability a efektívnemu fungovaniu procesov vykonávaných súdmi, k riadeniu výkonu súdnictva, zvýšeniu miery vybavenia nápadu na prvostupňových súdoch v civilných, obchodných, správnych a iných veciach, zníženiu času potrebného na vybavenie vecí v sporových občianskych a obchodných veciach. Práve pri tomto projekte je zrejme prepojenie na ŠC 2.2 a ostatné reformy v oblasti súdnictva, kedy výstupy AC MS SR boli vstupmi nielen v rámci tohto projektu, ale boli aj súčasťou reformy súdnej mapy. K tomuto sa viaže aj výsledok - analýza prístupu a výmeny informácií medzi orgánmi súdneho systému, identifikácia oblastí na zlepšenie, návrh legislatívnych zmien, štandardov efektívnosti, rýchlosti a transparentnosti výkonu súdnej moci, zvýšenie využívania benchmarkového hodnotenia výkonu súdnej moci (vyhodnotenie dát týkajúcich sa nevybavených vecí, dĺžky súdneho konania, miery vybavenie nápadu vecí, atď.), zefektívnenie a zrýchlenie súdneho konania a zlepšenie vymáhateľnosti práva a vytvorenie podmienok na zlepšenie interoperability procesov medzi jednotlivými organizáciami súdneho systému na účely zefektívnenia a zrýchlenia výkonu rozhodovacej činnosti a poskytovania služieb organizáciami súdneho systému.

V oblasti procesného riadenia zároveň OP EVS prispel aj pri projektoch zameraných na **zavádzanie kvality riadenia využitím modelu CAF**, čím dotknuté organizácie získali detailnejší prehľad o svojich procesoch, navrhli opatrenia na ďalšie zlepšovanie a ich úsilie skončilo získaním titulu „Efektívny používateľ modelu CAF“, čím boli dané základy systému manažérstva a priestor na ich ďalšie zlepšovanie.

Ostatné výsledky týkajúce sa implementovania moderného systému vzdelávania zamestnancov na súdoch (administratívneho, riadiaceho a podporného personálu, ktorý sa nepodieľa na rozhodovacej činnosti súdov), zabezpečujúcich podporné a manažérske činnosti (výkon správy súdu a ostatných organizácií súdneho systému, riaditeľ správy súdov) a iné činnosti súvisiace so správou súdneho systému a zvyšovanie kvality a efektivity ich práce na základe ich nových a zlepšených kompetencií a zručností a zamestnancov MS SR a jeho rozpočtových organizácií, zodpovedných za tvorbu politík a implementácie systému riadenia pracovného výkonu a previazania výsledkov hodnotenia so systémom odmeňovania zamestnancov na súdoch, ktorí sa nepodieľajú na rozhodovacej činnosti súdov (administratívneho, riadiaceho a podporného personálu) a efektívny súdny systém založený na kvalitných a motivovaných zamestnancoch dodržiavajúcich etické štandardy sú závislé najmä od dostatku finančných prostriedkov v kapitole rezortu spravodlivosti. Projekt vzdelávania zamestnancov je priebežne realizovaný, jeho výsledky však budú viditeľné zrejme až po nejakom čase, nakoľko ho môže ovplyvniť nielen nedostatok financií po skončení projektu a fluktuácia zamestnancov, ale i realizácia ďalších reformných opatrení napr. týkajúcich sa obehu spisu a dostatočnej elektronizácie na súdoch. Previazanie pracovného výkonu so systémom odmeňovania je tiež obťažné bez dostatku finančných prostriedkov a osobitnej právnej úpravy pre dotknutých zamestnancov súdov, keďže spôsob odmeňovania je momentálne daný zákonom o štátnej službe a zákonom o výkone práce vo verejnom záujme a príslušnými tabuľkami, preto k dosiahnutiu tohto výsledku nemusí dôjsť.

Ďalším výsledkom malo byť **zefektívnenie poskytovania právnej pomoci vylúčeným občanom prostredníctvom konzultačných pracovísk Centra právnej pomoci**, kde realizácia aktivít projektu bola úspešná a je predpoklad naplnenia všetkých ukazovateľov projektu. Jeho udržateľnosť môže ovplyvniť jednak fluktuácia zamestnancov, ktorá je ovplyvnená ako rozsahom práce, tak aj nízkou mierou odmeňovania a nedostatkom finančných prostriedkov na zabezpečenie úrovne a kvality vzdelávania nastavenom v projekte po jeho ukončení.

Jedným z hlavných cieľov ŠC 2.2 bolo popri zefektívnení súdneho systému aj zvýšenie kvality rozhodovania súdov, v rámci ktorej bude zvýšená konzistentnosť a znížený počet zrušených prvostupňových rozhodnutí odvolacím súdom, čím sa zlepši aj vymáhateľnosť práva. Dosiahnuť daný výsledok bude možné len za predpokladu súčasnej implementácie projektov ŠC 2.1 a ŠC 2.2 a realizácie ostatných reforiem justície, ktoré spolu súvisia a sú navzájom prepojené.

Oblasťou, ktorá je schopná ovplyvniť kvalitu súdnych rozhodnutí je vzdelávanie. S podporou OP EVS bol realizovaný projekt zameraný na implementáciu **moderného systému vzdelávania sudcov, prokurátorov a odborného personálu a zamestnancov rezortu spravodlivosti podieľajúcich sa na rozhodovacej činnosti súdov a zabezpečujúcich koncepcné, odborné činnosti**, uskutočňovaný JA SR. Vzdelávaním administratívneho, riadiaceho a podporného personálu sa aj v spojení s aktivitami v oblasti riadenia procesov prispieje k zefektívneniu, ale aj k skvalitneniu ich práce.

Z prehľadu vzdelávaní ako i prieskumu vykonaného JA SR je zrejmé, že realizáciou projektu došlo k zmene systému vzdelávania a dokonca bola JA SR schopná reagovať aj na zmenu podmienok poskytovania špecializovaného vzdelávania počas pandémie COVID-19 využitím videokonferenčnej platformy, čo sa v konečnom dôsledku prejavilo zvýšeným záujmom zo strany cieľových skupín a vzdelávanie bolo dostupné aj pre sudcov a justičných zamestnancov vo vzdialenejších regiónoch. Viacero ukazovateľov projektu bolo niekoľkonásobne presiahnutých, čo je pozitívny trend v špecializovanom vzdelávaní a pokračovaním v tomto trende je možné ovplyvniť aspoň sčasti kvalitu súdnych rozhodnutí a zvýšiť tak aj vymáhateľnosť práva.

Veľmi úspešným projektom je projekt zameraný na budovanie a posilnenie analytických kapacít, v rámci ktorého bolo vybudované AC MS SR, ktoré sa za krátky čas realizácie projektu plne začlenilo do organizačnej štruktúry MS SR a bolo schopné participovať v rámci svojej pôsobnosti aj pri iných reformách rezortu spravodlivosti, čím prispel k splneniu výsledku **vybudovania a posilnenia analytických a metodických kapacít v rámci rezortu spravodlivosti, v ktorých budú pôsobiť zamestnanci vzdelaní v špecifických oblastiach za účelom kvalitného poskytovania služieb, tvorby systému zberu, monitorovania, vyhodnocovania a publikovania údajov, tvorby analytických materiálov a prípravy koncepcií, stratégií a politík v oblastiach spadajúcich do pôsobnosti rezortu spravodlivosti a to najmä s ohľadom na zefektívnenie a skvalitnenie výkonu súdnictva**. Práve pri budovaní a posilňovaní analytických kapacít rezortu spravodlivosti je prínos OP EVS významný, kedy vybudované analytické kapacity by mali byť schopné svojou činnosťou vstupovať aj do tvorby politík rezortu a tým prispievať nielen k zefektívneniu, súdneho systému, ale aj k zvýšeniu vymáhateľnosti práva a dôveryhodnosti v justíciu. V tomto prípade je nosným projektom Procesno-organizačný audit Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci, ktorý možno hodnotiť ako úspešný s presahmi do iných reforiem, i keď nedošlo k naplneniu všetkých ukazovateľov projektu na 100%, čo súviselo aj s pandemiou COVID-19 a posunmi v termínoch na prijatie legislatívy týkajúcej sa reformy súdnej mapy, je v prípade včasnej implementácie tejto reformy na splnenie konečného cieľa. K splneniu daných výsledkov prispieva aj projekt k zavedeniu manažérstva kvality na podporených súdoch a zbere, ale i vybudovanie analytických kapacít na MS SR a NS SR.

Zároveň zamestnanci AC MS SR boli vzdelaní v špecifických oblastiach za účelom kvalitného poskytovania služieb, tvorby systému zberu, monitorovania, vyhodnocovania a publikovania údajov, tvorby analytických materiálov a prípravy koncepcií, stratégií a politík v oblastiach spadajúcich do pôsobnosti rezortu spravodlivosti so snahou zaviesť kľúčové znalostné systémy rezortu, ako aj systém modelovania dopadu legislatívnych opatrení a politík súvisiacich s agendou rezortu, čím sa prispieva k zefektívneniu a skvalitneniu výkonu súdnictva. Konečný výsledok bude hodnotený až v cieľovom roku a ovplyvníť ho môže prípadná fluktuácia zamestnancov alebo nedostatočné finančné zdroje pre podporu a ďalší rozvoj analytických kapacít rezortu spravodlivosti. To isté platí aj pre analytické kapacity vybudované v Kancelárii Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Ďalším z výsledkov, ku ktorým mal OP EVS prispieť bolo **zvýšenie využívania nástrojov alternatívneho riešenia sporov**, čo by pozitívne ovplyvnilo zníženie nápadu vecí na sudy. Dosiahnutie tohto cieľa spomedzi ostatných je asi najobťažnejšie, nakoľko implementácia projektu má za účel v prvom rade zmapovať stav využitia ADR a vyskúšať fungovanie inštitútov v oblasti riešenia sporov v civilnej a trestnej oblasti, avšak samotný úspech závisí nielen od realizovaných opatrení, ale aj od zapojenia sudcov a záujmu jednotlivých účastníkov konania. V oblasti alternatívneho riešenia sporov tak OP EVS vytvoril priestor pre získanie informácií o skutočnom využívaní ADR v Slovenskej republike a pre odskúšanie určitých nástrojov vo využívaní mediácie, avšak bez ďalších opatrení zrejme nebude mať významný dopad na zníženie nápadu vecí na sudy.

Posledné dva očakávané výsledky, a to zlepšenie stability a prehľadnosti právneho poriadku, ktoré prispeje k zvýšeniu kvality rozhodovacej činnosti v rámci súdneho systému a zlepšenie vymáhateľnosti práva, ktoré prinesie zvýšenie dôveryhodnosti súdneho systému a zlepšenie vnímania súdnictva verejnosťou, nemajú pridelený konkrétny merateľný ukazovateľ a ich dosiahnutie sa môže prejaviť až po určitom čase po implementácii jednotlivých opatrení, kedy napr. posun v schválení príslušnej legislatívy a jej účinnosti ovplyvní aj realizáciu aktivít, ktoré sa k nej viažu. Jednou z takých je aj legislatíva týkajúca sa reformy súdnej mapy, čo má dosah nielen na špecializáciu súdov, ale aj na súvisiacu elektronizáciu a digitalizáciu IS v rezorte spravodlivosti.

Z hodnotenia plnenia cieľov a priebežne dosiahnutých výsledkov PO2 vyplýva, že väčšina ukazovateľov výsledku bola v hodnotenom období napĺňaná a zrejme v prípade ôsmich indikátorov dôjde k ich splneniu a pri niektorých aj výrazne nad očakávaný stav. Projekty, ktoré už boli zrealizované svoje ciele stanovené v projektoch úspešne dosiahli, a to i napriek pandémie COVID-19, ako i politickej situácii v Slovenskej republike a zmenami na úrovni výkonnej moci. Úspešná realizácia projektov neznamena len splnenie merateľných ukazovateľov, ale priniesli aj takú zmenu, ktorá bude dlhodobo prispievať k stanoveným cieľom OP EVS – zefektívneniu súdneho systému, skvalitneniu rozhodovacej činnosti súdov, zvýšeniu vymáhateľnosti práva a posilneniu dôvery v justíciu. Celkový prínos OP EVS k zefektívneniu súdneho systému a zvýšeniu vymáhateľnosti práva bude viditeľný až za určité obdobie a bude závisieť aj od realizácie ostatných reforiem v súdnictve, ako aj elektronizácie a digitalizácie v rezorte. Zároveň pri zvyšovaní dôvery v justíciu, nie je toto dané len zefektívnym súdneho systému a zvýšením vymáhateľnosti práva, ale aj vnímaním miery korupcie v súdnictve verejnosťou, preto výsledok závisí aj od opatrení v oblasti boja proti korupcii.

2.1.6 Synergie s reformami v rezorte súdnictva ovplyvňujúce PO 2

2.1.6.1 Spolupráca s Európskou komisiou pre efektívnu justíciu – CEPEJ

V súvislosti s napĺňaním cieľov OP EVS je významná spolupráca MS SR s Európskou komisiou pre efektívnu justíciu (The European Commission for efficiency of Justice - CEPEJ), ktorá vypracovala Správu k stavu justície¹² (ďalej len "správa"). Správa je jedným z dôležitých výstupov aktivít národného projektu „Procesno-organizačný

¹² <https://www.justice.gov.sk/ministerstvo/sprava-k-stavu-justicie/>

audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci“ financovaného z OP EVS a realizovaného v rámci PO 2 ŠC 2.1 a zároveň aj vstupom pre reformu súdnej mapy, ktorá vychádza aj z odporúčaní obsiahnutých v tejto Správe.

Správa obsahuje zhodnotenie stavu súdnictva v Slovenskej republike a obsahuje viaceré odporúčania pre zefektívnenie súdneho systému, venuje sa problematike výberu sudcov a ich odbornej príprave, či už pred vykonávaním funkcie sudcu, ale i počas celého jeho pôsobenia, sudcovskej etike a disciplíny. Ďalej sa odporúčania zaoberajú aj oblasťou spravodlivého a efektívneho rozdeľovania zdrojov pre justíciu, nastaveniu pravidiel špecializácie súdov a sudcov, nastaveniu súdnej mapy, nastavovaniu časových rámcov pre rozhodovanie vo veciach, ako i elektronizácii smerujúcej k automatizovanému a spoľahlivému zberu dát zo súdov.

Časť Správy je venovaná už spomínanej problematike špecializácie sudcov, ktorej potreba vychádza aj z čoraz väčšej zložitosti a náročnosti súdnych sporov, a ktorou by sa dosiahlo zvýšenie kvality rozhodovacej činnosti súdov. Samotný CEPEJ identifikoval dva hlavné smery vývoja súdnych systémov v Európe vo vzťahu k špecializácii, a to buď zavádzanie špecializovaných sudcov pre jednotlivé právne odvetvia na všeobecných súdoch alebo zavádzanie špecializovaných súdov s krajskou alebo celoštátnou pôsobnosťou. V Slovenskej republike je špecializácia sudcov predmetom reformy súdnej mapy. Zároveň s reformou súdnej mapy je potrebné investovať do informačných a komunikačných technológií a realizovať aktivity v tejto oblasti s cieľom zvládať zvyšujúci sa nápad, uľahčiť prístup občana k súdom, zlepšiť transparentnosť procesov, podporiť zrýchlenie súdnych konaní a dostatočne zabezpečiť súdy personálnymi kapacitami. Správa poukazuje aj na potrebu zberu a systematického vyhodnocovania spoľahlivých údajov a investovanie do posilnenia analytických kapacít rezortu.

Podľa odporúčania vo vzťahu k personálnemu zabezpečeniu súdov by mal počet sudcov a súdnych úradníkov pridelených na súdy vychádzať z jasných a objektívnych kritérií na základe analýzy nápadu, administratívnej pracovnej záťaže a odhadov priemerného času potrebného na výkon rôznych súdnych a úradníckych funkcií súdu. Súdy by mali mať potrebné zdroje vrátane ľudských zdrojov a mali by existovať politiky, ktoré by umožňovali rýchlo reagovať na meniace sa potreby.

2.1.6.2 Plán Obnovy a odolnosti SR

Plán obnovy ako dokument založený na niekoľkých prioritách, ktoré sa zameriavajú na kľúčové problémy ekonomiky a najdôležitejšie spoločenské výzvy v rámci časti Efektívna verejná správa a digitalizácia v Komponente 15 obsahuje oblasť reformy justície zahŕňajúcej reformu súdnej mapy a boj proti korupcii a posilňovanie integrity a nezávislosti súdnictva a v Komponente 14 reformu a digitalizáciu insolvenčného konania.

2.1.6.3 Reforma súdnej mapy

Hlavným zámerom reformy súdnej mapy (<https://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>) je zavedenie špecializácie sudcov a tým vytvorenie priestoru pre sprehľadnenie zaťaženia a výkonnosti sudcov v danej agende naprieč súdnou sústavou a kvalitnejšie a rýchlejšie rozhodnutia súdov. Špecializácia sudcov je jedným zo základných cieľov novej súdnej mapy podľa odporúčania správy „Efektívnosť a kvalita slovenského súdneho systému“ (2017) Európskej komisie pre efektívnosť súdnictva (CEPEJ). Tieto odporúčania boli východiskom pre spracovanie „Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy“, ktoré predložilo AC MS SR, vybudované v rámci projektu ŠC 2.2 OP EVS „Budovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte spravodlivosti a zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu“.

Základným podkladom pre „Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy“¹³ boli výstupy odborných pracovných skupín k téme špecializácia sudcov a súdov a k súdnej mape, ktoré vznikli s cieľom premeniť odporúčania zo správy CEPEJ do konkrétnych opatrení realizovateľných v podmienkach slovenského súdneho systému a závery odovzdať kompetentným inštitúciám, ak by sa pristúpilo k ich implementácii. Jednou z aktivít týkajúcich sa reformy súdnej mapy bola aktivita národného projektu **”Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej**

¹³ https://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf

moci“, a to **Implementácia nástrojov na zabezpečenie kvality a efektivity v rezorte justície a na MS SR**, počas ktorej sa v súlade so závermi pracovných skupín k špecializácii súdov a sudcov a k súdnej mape z roku 2018 na základe vývoja došlých vecí (tzv. kritérium nápadu) na súdoch v rámci všetkých okresných súdov mal určiť odporúčaný počet obvodov okresných súdov a prehodnotiť reorganizáciu agendy krajských súdov. Tento materiál sa stal východiskom pre pokračovanie prác na súdnej mape v rámci pracovnej skupiny k súdnej mape a špecializácii, ktoré boli realizované v rámci hlavných sudcovských agend, a to agenda občianskoprávných vecí (civilná); agenda rodinných vecí, opatrovníckych vecí a vecí starostlivosti súdu o maloletých (rodinná); agenda trestných vecí (trestná); agenda obchodných vecí (obchodná) a agenda správneho súdnictva (správna). **V tomto prípade je zrejma prepojenosť aktivít uskutočnených v rámci OP EVS nielen realizáciou projektu procesno-organizačného auditu, ale aj spracovaním dokumentu AC MS SR vybudovaným počas projektu k vybudovaniu a posilneniu analytických kapacít rezortu spravodlivosti, a ich presah na iné reformy a opatrenia v rezorte spravodlivosti.**

Okrem zvýšenia efektivity prerozdelenia finančných zdrojov má reforma súdnej mapy priniesť najmä skvalitnenie služieb justície občanom **zrýchlením súdnych konaní a zvýšením miery vybavenosti súdnych konaní**, kedy špecializácia sudcov umožní rýchlejšie skončenie zložitejších vecí, ktorých vybavenie v súčasnosti trvá neprimerane dlhý čas, **skvalitnením súdnych rozhodnutí** na základe špecializácie sudcov a zamestnancov a ich cieleného vzdelávania, zefektívnenie vybavenia vecí na súdoch, čím sa v konečnom dôsledku zvýši **vyožiteľnosť práva**. Zároveň je ďalším cieľom reformy súdnej mapy aj zvýšenie transparentnosti, kedy na súdoch budú pôsobiť štyri skupiny rovnomerne zaťažených sudcov (trestných, civilných, obchodných a rodinných), čo prispeje k zvýšeniu **dôveryhodnosti súdnictva**, a zlepšenie podmienok na jeho dosiahnutie pre sudcov a zamestnancov súdov. Reorganizáciou súdnych obvodov prispeje reforma aj k pretrhnutiu často problematických personálnych väzieb, ktoré zvyšujú vnímané riziko korupcie.

Návrh legislatívy k súdnej mape bol od 14. decembra 2020 do konca februára 2021 vo fáze medzirezortného pripomienkového konania. Východiskový návrh pre reformu súdnej mapy, <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>.

Cieľom bolo, aby do konca roka 2022 prešiel výkon súdnictva z pôvodných všeobecných súdov na modernizované nástupnícke súdy (všeobecné a správne), na ktorých bude zabezpečená dostatočná špecializácia sudcov a bude tak vytvorený priestor pre napĺňanie cieľov stanovených touto reformou (právna úprava nakoniec nadobúda účinnosť 1. januára 2023).

2.1.6.4 Elektronizácia a digitalizácia v súdnictve

Investície v rámci reformy súdnej mapy majú zároveň vplyv aj na investície do **analytických kapacít, digitálnych technológií a elektronizácie súdnych procesov**, ktoré prispejú ku kvalitnejším a rýchlejšim službám občanom a zvýšenej transparentnosti procesov, a tým aj zefektívneniu súdneho systému. V rámci podpory reorganizácie súdneho systému sa majú vyvinúť nové centrálné informačné systémy súdnictva pre elektronizáciu procesov (Obchodný register a Centralizovaný systém súdneho riadenia), zmodernizovať hardvérové a softvérové vybavenie súdov vrátane techniky pre online komunikáciu a digitalizáciu zbierky listín a súdnych spisov. Má byť taktiež vytvorená podporná analytická platforma pre sprístupňovanie judikatúry (praktickej aplikácie práva v súdnych rozhodnutiach) na súdoch.

Modernizácia v oblasti elektronizácie a digitalizácie umožní taktiež lepšie vyhodnocovať výkonnosť súdnej sústavy na základe dátovej analýzy, ako aj prispeje k ľahšiemu prístupu k aktuálnemu stavu konania (vzdialeným prístupom do spisu). Cieľom je aj odbremenenie súdov od manažmentu s papierovými dokumentmi a prechod na plne elektronické vedenie dokumentov súdnych spisov, tým zefektívniť prácu na súde a **zrýchliť proces prípravy podkladov pre tvorbu rozhodnutí a uvoľniť tak kapacity sudcov pre rozhodovacie činnosť.**

Rezort spravodlivosti pre účely modernizácie vybavenia aj v súvislosti s plánovanou reformou súdnej mapy pripravil samostatnú koncepciu obnovy výpočtovej techniky a sieťovej infraštruktúry, ktorá je naviazaná aj na projekty OP EVS. Taktiež sa plánuje investícia, ktorej cieľom by mala byť celková elektronizácia fyzických dokumentov existujúcich na súdoch, najmä zbierky listín obchodného registra a bežných súdnych spisov, kedy by sa vybudovala znalostná databáza zahŕňajúca judikáty európskych súdov, najvyšších súdov, okresných a krajských súdov a Ústavného súdu SR. Takáto platforma napomôže tvorbe rešeršii, bude pomáhať vlastnej rozhodovacej činnosti sudcov a **napomôže zrýchleniu a zjednocovaniu judikatúry súdov na Slovensku, čím sa**

zvýši právna istota a dostupnosť rýchlej spravodlivosti pre občanov a klientov súdov. V tejto súvislosti je potrebné spomenúť projekt OP EVS „Zefektívnený Najvyšší súd – fáza 1“, v rámci ktorého sa od roku 2018 budujú analytické kapacity NS SR, ktoré svojou činnosťou podporujú zvyšovanie odbornej kvality podkladov rozhodovacej činnosti NS SR a slúžia na podporu zjednocovania rozhodovacej činnosti a zefektívnenia práce sudcov vo vzťahu k skráteniu dĺžky konania a zvýšeniu kvality súdnych rozhodnutí (hodnoteniu tohto projektu sa venuje časť k ŠC 2.1).

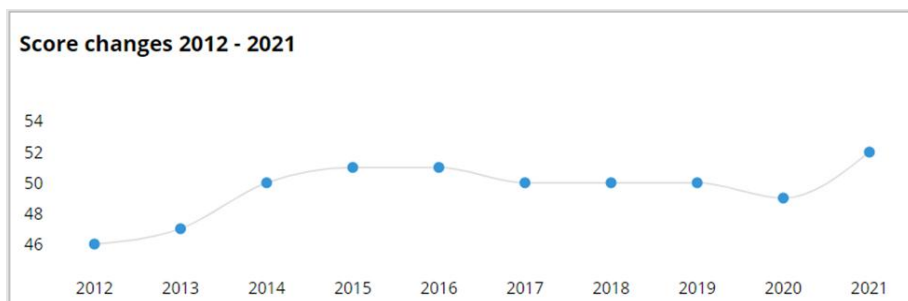
2.1.6.5 Boj proti korupcii a posilňovanie integrity a nezávislosti súdnictva

Z hľadiska ukazovateľa vnímania nezávislosti súdnictva sa Slovenská republika umiestnila na poslednom mieste z krajín EÚ. V indikátore vnímania korupcie za rok 2020 bola zas Slovenská republika šiesta najhoršia v EÚ (60. miesto zo 180 hodnotených krajín), kde problémom je predovšetkým veľká, do politického systému prerastajúca korupcia. Korupcia predstavuje na Slovensku podľa Správy o globálnej konkurencieschopnosti výraznú prekážku podnikania. Výnimkou nie je ani súdnictvo. Zefektívnenie súdneho systému, posilnenie jeho integrity a boj proti korupcii sú jednými z hlavných odporúčaní Rady EÚ pre Slovensko (CSR.2019.4 a CSR.2020.4).

V súvislosti s dôveryhodnosťou súdnictva bol v roku 2021 MS SR uskutočnený prieskum o súdnictve¹⁴, z ktorého vyplýva, že väčšina zúčastnených osôb sa vo vzťahu ku kvalite súdnych rozhodnutí a rýchlosti konania vyjadrila negatívne, pokiaľ ide o dôveru k súdom až 70% dotazovaných im nedôveruje.

Aj z uvedeného vyplýva, že dôvera verejnosti v súdnictvo patrí medzi najnižšie v krajinách EÚ. Korupciu v súdnictve odhaľujú aj rôzne medializované kauzy v posledných rokoch, čo výrazne ovplyvňuje aj vnímanie súdneho systému verejnosťou a mieru jej dôvery v neho. Zmeniť takéto vnímanie pomôžu zásadné a systémové zmeny vo vnútri súdnictva, kedy predpokladom dôvery v súdnictvo je rýchla a istá spravodlivosť (swift and sure justice), vymožitelnosť práva, sudcovská etika, vnútorné kontrolné systémy a otvorenosť procesov v súdnom systéme pre verejnosť.

Nasledujúci graf zobrazuje Index vnímania korupcie na Slovensku¹⁵:

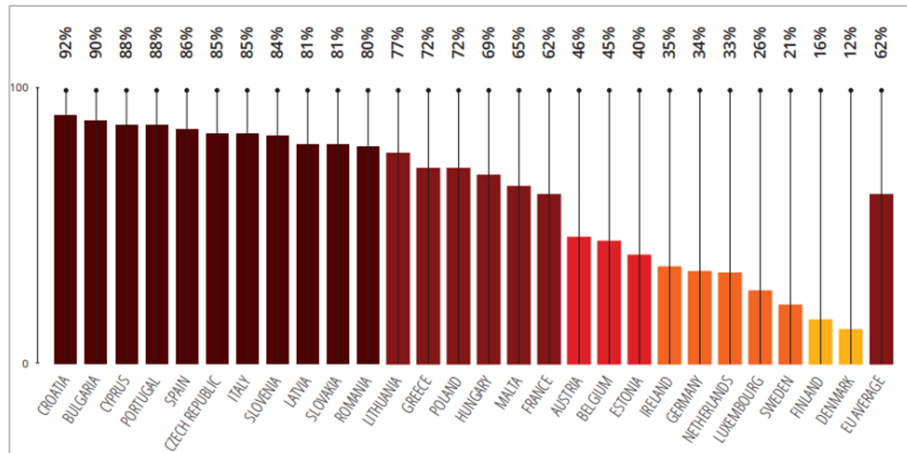
Obr. 15 - Index vnímania korupcie na Slovensku

V nižšie zobrazenom grafe z Eurobarometra 2021¹⁶ sú zoradené krajiny podľa vnímania korupcie v rámci vládnej moci ako veľkého problému u ľudí v percentuálnom vyjadrení.

¹⁴ zdroj: <https://www.justice.gov.sk/sudy-a-rozhodnutia/sudy/aktuality/?eid=3504>

¹⁵ zdroj: <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/svk>

¹⁶ zdroj: https://images.transparencycdn.org/images/TI_GCB_EU_2021_web_2021-06-14-151758.pdf

Obr. 16 - Poradie krajín podľa vnímania korupcie

Transparentné a nekorupčné prostredie vplýva pozitívne nielen na hospodársky rast a verejné a súkromné investície, rozvoj ľudského kapitálu a ekonomickú stabilitu, ale aj na úroveň vnímania a **dôvery v súdny systém**. Reformami, opatreniami a investíciami v oblasti súdnictva je preto dôležité vytvoriť priestor na posilňovanie právnej istoty pre občanov aj podnikateľské prostredie a prispieť tak k **zvýšeniu dôveryhodnosti súdneho systému**.

Za účelom boja proti korupcii a posilňovania integrity a nezávislosti súdnictva boli aj v tejto oblasti naplánované viaceré legislatívne zmeny, ako je posilnenie právomocí a kompetencií sudcovského stavu pre svoju vnútornú kontrolu (napr. reforma kreovania a kompetencií Súdnej rady SR, zriadenie Najvyššieho správneho súdu SR, zavedenie nových trestných činov), zavedenie poistiek v delbe moci (rotačný princíp pri voľbe ústavných sudcov, prirodzená obmena sudcovského stavu), stransparentnenie procesov v súdnictve vo vzťahu k širokej verejnosti, zefektívnenie zaisťovania majetku a jeho správa, vrátane vytvorenia samostatnej inštitúcie, ktorá sa touto agendou bude zaoberať- Úrad pre správu zaisteného majetku.

Vnímanie korupcie je úzko späté s nízkou dôverou v súdny systém aj v dôsledku jej slabého odhaľovania a postihovania, keď je v poslednom období korupcia stále viac viditeľná v rámci politického i súdneho systému a previazanosti osôb v súdnom systéme na korupciu a trestnú činnosť. Aj z tohto dôvodu boli identifikované ciele na nastavenie účinných mechanizmov na stíhanie korupcie nielen v súdnictve.

Cieľom by malo byť:

- posilnenie **nezávislosti a stability sudcovského stavu** (pravidlá voľby, rotačný systém voľby),
- posilnenie samosprávnych orgánov súdnictva a ich vybavenie novými právomocami pre vysporiadanie sa so zlyhaniami vnútri systému prostredníctvom preverovania majetkových pomerov a spôsobilostí sudcov, disciplinárnych konaní,
- zavedenie nástrojov na efektívnejšie stíhanie korupcie a prania špinavých peňazí (nové trestné činy ohýbania práva a prikrmovania, Úrad pre správu zaisteného majetku).

Reforma v tejto oblasti by mala priniesť zúženie priestoru pre korupčné praktiky a väzby posilnením náhodného pridelovania spisov väčšiemu počtu sudcov v agende, zefektívnenie nástrojov zameraných **na posilnenie sudcovskej integrity a nezávislosti**.

Zefektívnenie boja proti korupcii a posilňovanie integrity a **nezávislosti justičného systému** predstavujú dlhodobé výzvy Slovenskej republiky identifikované v špecifických odporúčaní Rady EÚ, **čo bolo zahrnuté aj do ŠC 2.2 OP EVS**. Spolu s legislatívnymi zmenami v súdnictve by mala najmä reforma súdnej mapy priniesť zmeny v boji proti korupcii v justičnom systéme, kde najmä plánované legislatívne úpravy smerom k súdnym orgánom a sudcom ako verejným činiteľom by mali priniesť zníženie rizika korupcie v súdnom systéme a vytvoriť možnosti na jej odhalenie cez kontrolu majetkových priznaní a disciplinárne konania.

Dôverou v súdny systém sa zaoberá aj Správa CEPEJ, podľa ktorej dlhodobá nízka dôvera v súdnictvo v Slovenskej republike je spôsobená aj vnímaním neetického konania jednotlivcov v súdnom systéme a nedostatočnými postihmi pri porušení sudcovskej disciplíny. Keďže konanie sudcu a jeho etické správanie sa

týka všetkých aspektov života sudcu, v opačnom prípade poškodzuje nielen svoju povesť, ale aj znižuje dôveru ľudí v súdny systém, čoho príkladom sú aj viaceré medializované kauzy. Z tohto dôvodu konanie sudcu v súlade s vysokými štandardmi sudcovskej disciplíny a etiky môže prispieť k **zvýšeniu dôvery v súdnictvo**. Takisto je dôležitá aj transparentnosť procesu výberu a menovania sudcov spoločne s konkurencieschopnosťou, kedy sú jasne definované kritériá výberu, ktorý bude vnímaný ako spravodlivý a **bude zárukou nezávislosti súdnictva**.

2.1.6.6 Investičná stratégia MS SR

Ide o dokument spracovaný AC MS SR, ktorý vychádza z viacerých záväzných a vládou schválených dokumentov a sú v nej obsiahnuté strategické investičné ciele rezortu spravodlivosti spolu s merateľnými ukazovateľmi ich plnenia (KPI) súčasťou Metodiky určovania investičných priorít MS SR, podľa ktorej sa k jednotlivým investičným projektom prideluje dôležitosť a zaradenie v rámci prioritizovaného investičného plánu MS SR. Z pohľadu naplnenia cieľov OP EVS sú významné investície do informačných technológií, kde hlavnými cieľmi je:

- budovanie a rozvoj strategických Informačných systémov (IS) justície,
- budovanie a rozvoj ostatných IS justície,
- investície do softvéru (napr. licencie),
- posun k digitalizácii justície,
- investície do materiálno-technického vybavenia v oblasti Informatiky.

Investície do digitalizácie (Digitálne investície) civilnej časti rezortu

Investíciami v tejto v civilnej časti rezortu sú:

- úplná hardvérová modernizácia súdov,
- vývoj moderných informačných systémov: Obchodný register, Centralizovaný systém súdneho riadenia a IT nástroj pre elektronizáciu insolvenčných konaní,
- digitalizácia fyzických dokumentov.

Zavedenie špecializácie sudcov a vytvorenie priestoru pre zefektívnenie súdneho systému v rámci reformy súdnej mapy vrátane poskytovanie lepších služieb cez elektronizáciu a digitalizáciu si vyžaduje aj prislúchajúce investície. Investície do digitálnych technológií a elektronizácie súdnych procesov prispievajú ku kvalitnejším a rýchlejšim službám a vyššej transparentnosti procesov pre občanov a firmy. Zároveň by sa mali zefektívniť existujúce nástroje a vytvoriť a vytvorí nové, ktoré sú zamerané na **posilnenie sudcovskej integrity a nezávislosti**.

Digitálne investície podporia **rýchlejšie, efektívnejšie a kvalitnejšie služby** podnikateľom a ostatným zúčastneným stranám (správcovia, súdy a orgány dohľadu pri insolvenčných konaniach), vrátane lepšieho zberu údajov na hodnotenie verejných politík a na podporu reorganizácie a **zefektívnenie súdneho systému** budú vyvinuté nové centrálné informačné systémy súdnictva pre digitalizácie procesov (Obchodný register a Centralizovaný systém súdneho riadenia). Celkovo investície v tejto oblasti zefektívnia prácu súdov a podporia tak plánované výsledky dosiahnuté realizáciou OP EVS najmä **zefektívnenie súdneho systému, zlepšenie dostupnosti občana k spravodlivosti a zvýšenie dôveryhodnosti v súdny systém**.

3.2.6.4 Operačný program Integrovaná infraštruktúra

V súvislosti s elektronizáciou v rezorte spravodlivosti je dôležitým aj Operačný program Integrovaná infraštruktúra, v rámci ktorého boli naplánované viaceré projekty súvisiace aj s projektami OP EVS a reformami rezortu.

Projekt budovania aplikačnej architektúry a bezpečnostnej infraštruktúry rezortu Ministerstva spravodlivosti SR – 2. fáza- nadväzuje na prebiehajúce, alebo zrealizované investície do elektronizácie rezortu spravodlivosti a dopĺňa projekty elektronizácie VS na centrálnej úrovni.

Informačný systém Obchodného registra SR predstavuje jeden z pilierov elektronizácie VS, nakoľko Obchodný register je jedným zo zdrojových registrov Registra právnických osôb pre účely poskytovania referenčných údajov. Výsledkom projektu má byť nový informačný systém obchodného registra, ktorý nahradí existujúce riešenie a zároveň pokryje všetky očakávané legislatívne a procesné zmeny súvisiace so službami obchodného registra a aktuálnymi potrebami modernizácie týchto služieb. Dôležitým výstupovým ukazovateľom projektu je zabezpečenie 100% kvality a integrity dát v obchodnom registri. Zapísané údaje v obchodnom registri budú použiteľné na právne účely online, čím sa eliminuje potreba výpisov z obchodného registra. Tento projekt súvisí aj s **projektom ŠC 2.1 „Obchodný register a životné situácie podnikateľov“** a je prepojený aj na aktivity plánované v Pláne obnovy a odolnosti SR.

Projekt - Informačný systém Centra právnej pomoci je prepojený s projektom OP EVS „**Posilnenie a dobudovanie kapacít v oblasti poskytovania právnej pomoci a prevencia eskalácie právnych problémov**“. Realizáciou projektu by malo byť zabezpečené dostatočné technologické vybavenie kancelárií a konzultačných pracovísk a eliminácia administratívnej záťaže.

Informačný systém Kancelárie Najvyššieho súdu- cieľom projektu je zefektívnenie činností NS SR pri súčasnom znižovaní nákladov na súdne konania, optimalizácia organizácie práce KNS a implementácia inovatívnych riešení v synergickom súlade s cieľmi reformného zámeru a je tiež prepojený s projektami NS SR v OP EVS. Projekt elektronizácie KNS SR vytvorí mechanizmy pre implementáciu optimalizovaných procesov, transparentnú kontrolu justície a lepší prístup k dátam zo súdnych konaní, ako aj súdnym rozhodnutiam, čím by mal prispieť k vytvoreniu podmienok na **zrýchlenie súdnych konaní a zvýšenie kvality rozhodovacieho procesu** - zvyšovanie efektivity manažmentu súdnictva na úrovni NS SR - **zlepšenie analytických a kontrolných mechanizmov výkonu štátnej správy súdov**, prostredníctvom elektronizácie procesov - zlepšenie prístupu k informáciám pre občanov, podnikateľov, odbornú a profesnú verejnosť sprístupnením obsahu databázy anonymizovaných rozhodnutí (Elektronická zbierka rozhodnutí NS SR) NS SR.

Centralizovaný systém súdneho riadenia – cieľom projektu je zefektívnenie činností súdnictva, zvýšenie produktivity práce zamestnancov vďaka automatizácii, rozdeleniu úloh, štandardizácii, zníženie chybovosti a nezrovnalostí automatizovaným zdieľaním informácií o podobných súdnych prípadoch, zlepšenie analytických a kontrolných mechanizmov výkonu dohľadu - Podpora knowledge managementu. Tento projekt úzko súvisí s projektom OP EVS týkajúci sa procesno- organizačného auditu ako aj projektami zameranými na zvyšovanie kvality a efektivity činností v organizáciách rezortu spravodlivosti.

2.1.6.7 Úprava legislatívy

Najdôležitejšou súčasťou balíka reforiem v rezorte spravodlivosti je samozrejme úprava legislatívy vzťahujúcej sa na jednotlivé oblasti súdnictva alebo procesy.

Reforma súdnej mapy má navrhnutý legislatívny plán s harmonogramom. Ten je obsiahnutý v Semafore plnenia mílnikov Plánu obnovy a odolnosti v SR v rezorte spravodlivosti (<https://web.ac-mssr.sk/plan-obnovy-a-odolnosti/>), ktorý mal v pláne prijať zákon o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu SR, zákon o sídlach a obvodoch súdov SR, kedy by došlo k zmene mapy súdnictva. Podľa plánu rezortu spravodlivosti mal byť návrh novely zákona o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky schválený v máji 2021 a účinný od 1. augusta 2021, nakoniec však k jeho schváleniu došlo až v apríli 2022 s účinnosťou od 1. januára 2023, čím došlo k výraznému časovému posunu reformy, ktoré bude mať dopad aj iné opatrenia realizované v rezorte súdnictva.

Pre oblasť stanovenia právneho rámca na zjednotenie a úplnú digitalizáciu likvidácie, konkurzu, reštrukturalizácie a oddĺženia, prípadne riešenie hroziaceho bankrotu a úpravy právnych a procesných postupov rámcov digitalizácie procesov nútenej likvidácie, vrátane zavedenia nástrojov včasného varovania a špecializáciu v oblasti konkurzov na úrovni správnych súdov je plánovaná legislatívna úprava: zákon o neverejnej finančnej reštrukturalizácii a verejnej preventívnej reštrukturalizácii, novela zákona o konkurze a reštrukturalizácii, novela zákona o správcoch, novela zákona o súdoch, novela zákona o sídlach a obvodoch súdov SR, novela zákona o dobrovoľných dražbách, novela Obchodného zákonníka, novela Exekučného poriadku, novela Civilného mimosporového poriadku.

Schválenie príslušnej právnej úpravy je nevyhnutnosťou pre implementáciu opatrení a aktivít navrhovaných vo vyššie uvedených reformách a má priamy vplyv na ich realizáciu a úspešné dosiahnutie stanovených cieľov. Nakoľko činnosť súdov, priebeh súdnych konaní ako i celkové fungovanie súdov a procesy na nich prebiehajúce zahŕňajúc výkon súdnictva i správu súdu je upravená právnymi predpismi, sú práve legislatívne zmeny tým základom, bez ktorého by nebolo možné jednotlivé reformné opatrenia uskutočniť. Súvisí to aj s **implementáciou projektov PO 2** v oboch špecifických cieľoch, kedy len samotná realizácia projektov bez príslušnej legislatívnej zmeny by bola len čiastkovým úspechom a neviedla by k zefektívneniu súdneho systému, zvýšeniu dôveryhodnosti v súdnictvo a zvýšeniu vymožitelnosti práva v dostatočnej miere. Z tohto dôvodu je včasné prijatie príslušnej legislatívy predpokladom aj na dosiahnutie cieľov stanovených v OP EVS, ako aj ostatných reformách týkajúcich sa justície.

2.1.7 Odporúčania

V prípade projektov, ktorých predmetom bolo mapovanie a nastavovanie procesov v rezorte spravodlivosti, by mali byť tieto východiskom pre ďalšie plánovanie a realizáciu opatrení podporujúcich kontinuálne zlepšovanie a napĺňanie cieľov. Pri skvalitňovaní ľudských zdrojov zas OP EVS najmä po finančnej stránke umožnil dotknutým organizáciám vybudovať systémy vzdelávania, ktoré by mali aj naďalej poskytovať naozaj kvalitné a adresné vzdelávanie a zamerať sa na jeho rozvoj tak, aby dokázal reagovať či už na časté legislatívne zmeny, ale aj ďalšie prehĺbovanie znalostí a vytvoril priestor aj na zdieľanie skúseností sudcov i ostatného personálu pôsobiaceho v rezorte spravodlivosti. Taktiež sa odporúča pokračovať v aktivitách implementácie modelu CAF a nadviazať aj pri ostatných súdoch na skúsenosti zapojených súdov a prispieť tak k zefektívneniu ich práce dovnútra i navonok k verejnosti, čím sa prispeje k zvýšeniu dôveryhodnosti v súdy.

V oblasti analytických kapacít bolo ich vybudovanie a posilnenie dostatočne podporené OP EVS a v ďalšom období je potrebné ich rozvíjať naďalej tak, aby boli skutočnou podporou pri tvorbe politik, zbere a analýze údajov a poskytovaní kvalitných výstupov pre celý rezort spravodlivosti.

Nakoľko hlavnými cieľmi bolo zefektívniť a skvalitniť činnosti súdov a zvýšiť vymáhateľnosť práva v Slovenskej republike, sú práve aktivity v rámci OP EVS v oblasti skvalitňovania ľudských zdrojov a zefektívňovania procesov tými, ktoré sčasti môžu prispieť k ich splneniu. Na druhej strane, ako už bolo viackrát spomenuté, sú projekty OP EVS úzko previazané s ostatnými reformami v oblasti súdnictva a najmä sú závislé od schválenia príslušnej legislatívy, ktorej oneskorenie bude mať vplyv aj na dosiahnutie celkových výsledkov OP EVS. Najviditeľnejšie to bude pri dĺžkach súdnych konaní, kedy systémové zmeny ako aj riadna elektronizácia informačných systémov súdnictva priamo ovplyvňujú skrátenie konaní. Z tohto dôvodu je dôležité, aby jednotlivé reformy a opatrenia v oblasti súdnictva prebiehali vo vzájomnej prepojenosti a v súlade s nastavenými harmonogramami, kde oneskorenie alebo nerealizovanie jedného bude mať dopad aj na výsledky OP EVS.

2.2 Analýza dopadu OP na dosiahnutie výsledkov v oblasti riadenia posilnenia analytických a metodických kapacít v rámci rezortu spravodlivosti

2.2.1 Posilňovanie analytických kapacít vo VS podľa OP EVS

Európska komisia (EK) v súvislosti s Pozičným dokumentom a programovou stratégiou OP EVS identifikovala ako jednu z hlavných priorít financovania pre Slovenskú republiku "Posilnenie analytických kapacít pre rozvoj politik; zlepšenie správy daní a kvality výdavkov". Táto priorita sa stala aj súčasťou OP EVS pre oblasť verejnej správy, ale v rámci PO 2 aj osobitne pre oblasť súdnictva.

Nedostatky v oblasti analytických kapacít boli obsiahnuté nielen v Programovej stratégii OP EVS, ale aj v špecifických odporúčaniach EK pre krajinu („ŠOK“) z 08. 07. 2014, ktoré sa zameriavali na potrebu modernizácie VS a zlepšenie proklientsky orientovaných verejných služieb pre občanov a podnikateľov, kde v špecifickom odporúčaní číslo 6 bolo odporúčané zintenzívniť úsilie o posilnenie analytickej kapacity na kľúčových ministerstvách s cieľom prijať politiky založené na dôkazoch a skvalitniť posudzovanie vplyvu politik, prijať opatrenia na boj proti korupcii a zrýchliť úsilie o zvýšenie efektívnosti a kvality systému súdnictva.

Toto odporúčanie sa stalo súčasťou OP EVS ŠC 1.2 Modernizované RLZ a zvýšené kompetencie zamestnancov, kde výsledkom malo byť vybudovanie a posilnenie analytických a metodických kapacít v rámci VS, v ktorých by mali pôsobiť zamestnanci vzdelaní v špecifických oblastiach, schopní podporiť proces tvorby a implementácie verejných politík.

Vzhľadom na osobitné postavenie súdnictva, bolo vybudovanie a posilnenie analytických kapacít v tejto oblasti zahrnuté do ŠC 2.2 Zvýšená kvalita a posilnená nezávislosť súdneho systému, v rámci ktorého sa mala zabezpečiť podpora pri posilnení analytických a metodických kapacít v rámci rezortu spravodlivosti a výsledkom malo byť zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu, ako aj systém modelovania dopadu legislatívnych opatrení a politík súvisiacich s agendou rezortu.

Jedným z cieľov v oblasti analytických kapacít oboch spomínaných ŠC OP EVS bolo rozšíriť analytické kapacity na rezortných ministerstvách o analytikov, ktorí sú schopní použiť dáta a legitimizované fakty pri príprave politických návrhov a stratégií. Nedostatočné analytické kapacity neumožňujú vyhodnocovať úspešnosť už implementovaných verejných politík a predchádzajúcich legislatívnych zmien a rozhodnutí, modelovanie dopadov nových politík, či formulovanie alternatívnych riešení so spoluúčasťou zainteresovaných strán.

Pre optimalizáciu politík vo všetkých oblastiach VS, efektívne riadenie jednotlivých rezortov a prijímanie správnych rozhodnutí sú dôležité odborné analytické kapacity, schopné zbierať a vyhodnocovať relevantné údaje, formovať politiky pre danú oblasť a metodicky podporovať ich implementáciu.

2.2.2 Projekt “Budovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte spravodlivosti a zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu”

Jedným z cieľov OP EVS špecifického cieľa 2.2 bolo vybudovanie a posilnenie analytických a metodických kapacít v rámci rezortu spravodlivosti, v ktorých budú pôsobiť zamestnanci vzdelaní v špecifických oblastiach za účelom kvalitného poskytovania služieb, tvorby systému zberu, monitorovania, vyhodnocovania a publikovania údajov, tvorby analytických materiálov a prípravy koncepcií, stratégií a politík v oblastiach spadajúcich do pôsobnosti rezortu spravodlivosti, a to najmä s ohľadom na zefektívnenie a skvalitnenie výkonu súdnictva. Naplnenie tohto cieľa bolo predmetom projektu “Budovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte spravodlivosti a zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu”.

Projekt bol zameraný na vybudovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte spravodlivosti dobudovaním analytického centra, na ktorom by mal pôsobiť tím špecialistov, predovšetkým s právnickým a ekonomickým vzdelaním, ktorí ovládajú problematiku rezortu spravodlivosti na úrovni tvorcu hospodárskej politiky a ich úlohou by malo byť analytické spracovanie navrhovaných opatrení, ich monitoring a hodnotenie. Projekt bol realizovaný v dvoch aktivitách, ktoré boli prepojené a prebiehali paralelne, a to aktivita:

- Inštitucionálne nastavenie (dobudovanie)/posilnenie existujúcej analytickej jednotky zriadenej na MS SR,
- Kontinuálne budovanie odborných kapacít analytickej jednotky zriadenej na MS SR, prenos know how.

Projekt bol ukončený počas hodnoteného obdobia v decembri 2021.

Po ukončení realizácie aktivít projektu sa MS SR zaviazalo 2 roky po tom zachovať výsledky a ciele projektu dosiahnuté realizáciou projektu v rozsahu:

- zachovať zrealizované opatrenia vyplývajúce z vykonanej analýzy a jej pilotného overovania vo vzťahu k štruktúre súdneho systému vrátane posilnenia personálnych kapacít MS SR a súdov za účelom zefektívnenia a zrýchlenia súdneho konania,
- pokračovať v zbere empirických údajov vytvorenými štandardami pre monitorovanie stavu súdneho systému,
- využívať zavedené optimalizované procesy vo výkone súdnej moci a vo výkone súdu s dôrazom na skrátenie času potrebného na vybavenie vecí vo všetkých oblastiach súdneho systému,
- využívať zavedené optimalizované procesy na MS SR vrátane zjednocovania pracovných procesov a postupov na účely zefektívnenia činnosti a optimalizáciu riadenia ľudských zdrojov.

2.2.2.1 Plnenie aktivít projektu

Z prehľadu realizácie jednotlivých aktivít projektu vyplýva, že v období od januára 2017 do decembra 2021 sa zamestnanci AC zúčastnili 139 odborných vzdelávacích aktivít za účelom zvyšovania svojich odborných kompetencií. Z toho v roku 2021 ich bolo 19 a merateľný ukazovateľ bol týmto splnený.

Ďalej bolo vytvorených 27 metodických materiálov, čo je o 17 viac, ako bolo pôvodne plánované, čo naznačuje nesprávne nastavenie merateľného ukazovateľa v tejto aktivite a jeho podhodnotenie. Z týchto metodických dokumentov možno spomenúť napr. Metodiku zberu dát, Analýzu vzdelávacích potrieb alebo Investičnú stratégiu MS SR.

Z hľadiska vzdelávania na účely vykonávania analytických činností v oblasti justície v rámci aktivity "Kontinuálne budovanie odborných kapacít analytickej jednotky zriadenej na MS SR, prenos know how" absolvovalo počas obdobia od marca 2017 až decembra 2021 prax 13 zamestnancov AC, čo je o jedného menej, ako bolo plánované.

V období od marca 2017 až decembra 2021 zamestnanci AC spracovali 131 analytických výstupov a z toho 29 ich bolo predložených v roku 2021 napr.

- Analýza dopadov zmeny exekučného zákona
- Analýza vplyvov právnej úpravy oddĺženia fyzických osôb
- Štatistika exekúcií pred o po zavedení náhodného pridelovania návrhov na vykonanie exekúcií
- Multidisciplinárny prístup v rodinnoprávnej agende
- Vývoj na súdoch počas pandemického roka 2020
- Správa o stave vybraných aspektov výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých v SR – právna úprava a aplikačná prax
- Ako COVID-19 ovplyvnil dedičské konania?
- Miera odvolaní proti rozhodnutiam súdu prvej inštancie podľa typu rozhodnutia
- Ovplyvnil COVID-19 rozvodovosť?
- Pracovnoprávne spory počas COVID-19 vzrástli
- Odhad počtu sudcov Najvyššieho správneho súdu SR.

Celkovo bol projekt menený trikrát, pričom v rámci druhej zmeny došlo k posunu termínov v harmonograme projektu, a to tak že realizácia hlavných aktivít projektu bola predĺžená do 31.3.2022, z toho odborné aktivity projektu do 31.12.2021. Požiadavka na predĺženie harmonogramu vyplynula z toho, že počas implementácie projektu došlo k skutočnostiam, ktoré spomalili, resp. neumožnili budovanie kapacít AC v plnom rozsahu od založenia AC - najmä nástup odborných kapacít na AC s časovým oneskorením, vyhlásenie núdzového stavu v dôsledku pandémie COVID -19, ktoré obmedzilo účasť na workshopoch, seminároch, stážach a chýbajúca prax na AC v oblasti posudzovania vplyvov (RIA) v podmienkach rezortu spravodlivosti. Rizikom počas celej realizácie projektu bolo personálne obsadenie riadiacich kapacít a zabezpečenie plnej kapacity AC s dopadom na plnenie vybraných merateľných ukazovateľov.

2.2.2.2 Merateľné ukazovatele projektu

Z hľadiska merateľných ukazovateľov projektu boli tieto nastavené a plnené nasledovne:

P0178 - Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov bol splnený na 270%, kedy došlo k výraznému presiahnutiu plánovaného stavu;

P0517 - Počet vyškolených zamestnancov pracujúcich v rámci analytickej jednotky justície v období 2 roky po ukončení projektu bude vyhodnotený dva roky po skončení projektu,

P0539 - Počet zamestnancov analytickej jednotky justície, ktorí boli vyškolení a absolvovali prax za účelom vykonávania analytických činností v oblasti justície bol plnený na 92,8571%, kde aj v dôsledku pandémie COVID-19 bol problém s personálnym obsadzovaním AC MS SR a realizáciou školení,

P0587 - Počet zrealizovaných hodnotení, analýz a štúdií bol splnený na 262%,

P0595 - Počet zrealizovaných školení, kurzov, seminárov a iných vzdelávacích aktivít bol splnený na 117,7966%,

P0722 - Počet úspešných absolventov vzdelávacích aktivít bol splnený na 92,8571 %.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že pri ukazovateľoch projektu P0587 - Počet zrealizovaných hodnotení, analýz a štúdií a P0178 - Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov došlo k presiahnutiu cieľovej hodnoty o 160-170 %, čo je vysoké číslo. V týchto prípadoch boli hodnoty ukazovateľov nesprávne nastavené až podhodnotené a v priebehu projektu nedošlo k ich zmene. Na druhej strane to svedčí o úspechu tohto projektu, keď skutočný stav a prínos a výstupy z projektu ďaleko presiahli očakávania, čo je viditeľné z reálnych výsledkov realizácie oboch aktivít projektu. A napriek tomu, že pri merateľných ukazovateľoch P0539 - Počet zamestnancov analytickej jednotky justície, ktorí boli vyškolení a absolvovali prax za účelom vykonávania analytických činností v oblasti justície P0722 - Počet úspešných absolventov vzdelávacích aktivít došlo k ich naplneniu na 92 % , kde z plánovaného počtu 14 osôb sa týchto aktivít zúčastnilo 13, je tento výsledok vzhľadom na obdobie pandémie COVID-19 a sťažené podmienky uskutočnenia týchto aktivít, ako aj hľadanie nových ľudí a ich fluktuáciu uspokojivý nenarúšajúc úspešné dokončenie projektu, čo naznačujú aj aktivity a výstupy v oboch aktivitách.

Merateľný ukazovateľ P0595 - Počet zrealizovaných školení, kurzov, seminárov a iných vzdelávacích aktivít bol splnený na 117% a P0517 - Počet vyškolených zamestnancov pracujúcich v rámci analytickej jednotky justície v období 2 roky po ukončení projektu, ktorý je aj programovým ukazovateľom výsledku (uvedený v nižšie priloženej tabuľke), bude môcť byť vyhodnotený až dva roky po ukončení projektu, avšak vzhľadom na doteraz dosiahnuté výsledky a plánovanú činnosť AC aj na roky 2022+, je veľký predpoklad jeho naplnenia.

Z prehľadu čerpania finančných prostriedkov bola suma poskytnutých finančných prostriedkov vo výške 2 734 512,96 EUR, zúčtované finančné prostriedky boli vo výške 2 564 612,96, čo znamená, že nebola vyčerpaná celá suma. Dôvodom bolo nedočerpanie mzdových prostriedkov na rozpočtových položkách a k tomu prislúchajúcich paušálnych sadzieb. Súvisí to s problémom s personálnym obsadzovaním analytického centra. Ciele projektu a MU boli napriek tomu naplnené.

2.2.3 Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky

Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len "AC") bolo vytvorené 1. mája 2016 a financované z OP EVS v rámci PO2 zameranej na zefektívnenie súdneho systému a zvýšenia vymáhateľnosti práva v Slovenskej republike.

Zo záverečnej monitorovacej správy projektu vyplýva, že po ukončení realizácie projektu v 12/2021 bolo AC v základoch vybudované a od roku 2022 po ukončení projektu sa preklápa do fázy jeho ďalšieho rozvoja, či už v rámci rozvoja analytických kapacít ako ľudských zdrojov najmä v oblasti ich vzdelávania, ako aj rozvoja svojej ďalšej činnosti v oblasti tvorby politík v rezorte spravodlivosti. Všetky prvky budovania analytických kapacít ako budovanie odbornosti, vzdelávanie vedúce k budovaniu odbornosti, nastavenie odborných postupov, zmapovanie a nastavenie procesných postupov, budovanie vzťahov s odborným externým prostredím, etablovanie sa útvaru v rámci ministerstva atď. boli plnohodnotne a riadne vybudované.

Na základe plnenia jednotlivých ukazovateľov projektu a výstupov z oboch aktivít došlo ukončením projektu k plnohodnotnému dobudovaniu odborných, procesných, technických a personálnych kapacít AC tak, že po ukončení projektu je tento organizačný útvar MS SR schopný plnohodnotne fungovať so štandardizovanými pracovnými postupmi a odborne vyškoleným personálom. AC sa okrem iného plnohodnotne podieľalo na tvorbe výstupov a implementácii opatrení aj v rámci projektu Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci v podobe výstupov ako napr. súdna mapa a špecializácia sudcov, opatrenia rodinnoprávnej agendy, časové rámce, efektívne prerozdeľovanie ľudských a finančných zdrojov v rezorte spravodlivosti a i.

AC bolo identifikované ako jediné, ktoré je schopné analyzovať a vyhodnocovať zavádzané inovované procesy v rámci projektu Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci, nakoľko vyhodnocuje všetky relevantné dáta z pilotných súdov a má tak prehľad celým prierezom rezortu spravodlivosti.

2.2.3.1 Činnosť AC

V zmysle organizačnej zmeny na MS SR sa AC účinne od 1. júla 2021 organizačne a personálne posilnilo a bolo zaradené do priamej pôsobnosti ministra. V rámci neho sa vytvorili štyri samostatné oddelenia

- Oddelenie rezortných analýz
- Oddelenie správy a spracovania údajov rezortnej štatistiky
- Oddelenie prípravy a posudzovania investičných projektov
- Oddelenie posudzovania efektívnosti súdnictva a rozpočtu kapitoly

Od 1. septembra 2022 má AC postavenie sekcie, z čoho vyplýva, že aj po ukončení projektu bola činnosť AC nielen zachovaná, ale vzhľadom na organizačnú zmenu bolo AC aj personálne posilnené a zastabilizované v organizačnej štruktúre.

Všetky oddelenia sa posilnili nielen kompetenčne, ale aj odborne a počtom pracovných pozícií, ktoré sa v 2021 podarilo pomerne úspešne obsadiť. V roku 2021 sa AC osamostatnilo v kompetenciách v oblasti vypracovávania rezortných analýz (publikovaných aj na webe: <https://web.ac-mssr.sk/>) a hodnotenia vplyvov dopadu zavedenej legislatívy (RIA). V oboch oblastiach sa začalo so štandardizáciou súvisiacich postupov a procesov. V oblasti RIA sa podarilo vybudovať základný tím zamestnancov (senior a junior právnicki a dátoví analytici), ktorí nastavili základný proces a vypracovali prvé výstupy pri posudzovaní legislatívy v podobe analýz k doložkám vplyvov (ex-ante), ktoré sa stali súčasťou navrhovanej legislatívy. Išlo o kľúčové legislatívne návrhy rezortu ako preventívna insolventnosť, zákon o slobode informácií, trestný zákon, exekučný poriadok a i.

Vypracovaný bol návrh vnútornej smernice k štandardizácii postupov RIA v rezorte spravodlivosti, ktorý má byť sfinalizovaný v roku 2022, po schválení metodiky RIA v MPK v gescii MH SR. Zodpovední zamestnanci AC sa zúčastnili relevantných vzdelávacích aktivít a tým sa posilnila základňa pre postupy v oblasti RIA v rezorte spravodlivosti, čo sa prejavilo v návrhu interných riadiacich aktov, ale aj v organizačnej štruktúre rezortu. V roku 2021 v nadväznosti na úlohy, ktoré boli na analytické jednotky uložené listom ministra financií z 06/2020, sa AC sústredilo na budovanie úplne nového rozsahu kompetencií, pre ktoré zriadilo vo svojej štruktúre osobitné oddelenie. Ide o súbor úloh súvisiacich s prípravou a posudzovaním investičných projektov v rezorte spravodlivosti, ktoré v zmysle Organizačného poriadku MS SR spadajú do kompetencie Oddelenia prípravy a posudzovania investičných projektov.

V druhej polovici roku 2021 oddelenie pre investície plnohodnotne participovalo na posudzovaní prvých investícií rezortu spravodlivosti v podobe štúdií uskutočniteľnosti a cost-benefit analýz pre tak významné investičné projekty ako Informačný systém súdneho riadenia a Informačný systém obchodného registra a stalo sa centrom analýz v rezorte spravodlivosti a pri posudzovaní investícií Plánu obnovy a odolnosti v SR na národnej úrovni. Už do 3 mesiacov od svojho vzniku oddelenie prípravy a posudzovania investičných projektov vypracovalo prvú Investičnú stratégiu rezortu spravodlivosti, ktorá obsahuje aj metodiku určovania investičných priorít, zásobník investičných projektov, prioritizované investície a prioritizovaný investičný plán rezortu spravodlivosti spolu s harmonogramom do roku 2026. Všetky dokumenty boli schválené vedením rezortu a sú oficiálne publikované na webovom sídle: <https://web.ac-mssr.sk/investicna-strategia/>. Oddelenie ešte v závere roku 2021 vykonalo prvé analytické práce na investičných projektoch v rámci vtedy pripravovanej súdnej mapy a spracovalo prvé metodické materiály (návrhy) k vypracovaniu CBA a posudzovaniu investícií. Činnosť tohto oddelenia možno z pohľadu jeho výstupov a fungovania v tak krátkom čase od svojho vzniku (za 6 mesiacov) hodnotiť ako veľmi úspešné, čo v prípade hodnotenia tohto projektu naznačuje jeho vysokú účinnosť a predpoklad jeho rozvoja i po skončení projektu.

Ďalej je potrebné spomenúť aj rozbehnutie a štandardizáciu postupov vykonávaných analytickými útvarmi vo verejnej správe a ktorými sú:

- Navrhovanie cieľov a výsledkových ukazovateľov rezortu a ich priebežné monitorovanie a odpočet
- Revízie výdavkov
- Podpora monitoringu a hodnotenia plnenia opatrení revízie výdavkov
- Príprava analytickej časti rozpočtu

- Optimalizácia nákladov rezortu
- Príprava Národného program reforiem a jeho odpočtovanie.

Organizačným poriadkom MS SR v roku 2021 zriadené oddelenie rezortných analýz okrem novozavedených postupov a výstupov RIA v 2021 dostalo do svojej kompetencie aj navrhovanie cieľov a výsledkových ukazovateľov rezortu a ich priebežné monitorovanie a odpočet a prípravu NPR a jeho odpočtovanie. Výsledkové ukazovatele rezortu sa na úrovni MS SR prvýkrát (okrem ukazovateľov v programovom rozpočtovaní) systematicky usporiadali a položili sa základy ich monitorovania a odpočtovania. Táto štandardná činnosť v sebe zahŕňa aj procesy prípravy a odpočtovania NPR. Hlbší rozvoj oboch aktivít sa plánuje v roku 2022+, nakoľko je časovo viazaný na vyhodnocovanie pokroku v uplynulom období.

Oddelenie posudzovania efektívnosti súdництва rozpočtu kapitoly zas prispieva do navrhovania cieľov a výsledkových ukazovateľov rezortu a ich priebežného monitorovanie a odpočtu v oblasti programového rozpočtovania a tvorby a hodnotenia rozpočtu kapitoly. Oddelenie prvýkrát prispelo do vypracovania analytickej časti Hlavnej knihy tým, že MF SR poskytlo benchmarkingový prehľad plnenia a odpočtovania KPIs rezortu, ktoré sa stali súčasťou rozpočtovej dokumentácie a rozpočtu verejnej správy na 2022-2024. Oddelenie bude túto činnosť štandardizovať a prehľbovať ďalej v rokoch 2022+. Oddelenie spolu s oddelením rezortných analýz v roku 2021 položilo aj základy revízie výdavkov vyhotovením úvodnej ekonomickej analýzy ako sprievodného materiálu k reforme súdnej mapy. Keďže revízia výdavkov je komplexná aktivita, ktorá sa plánuje v súlade s harmonogramom MF SR, MS SR si na pôde oddelenia posudzovania efektívnosti súdництва a rozpočtu kapitoly pripravilo internú analýzu, na ktorú bude môcť v ďalšom rozpočtovom roku nadviazať. Už vyššie uvedená ekonomickej analýza obsahuje aj pilotné prvky optimalizácie nákladov rezortu, zatiaľ s dôrazom na ľudské zdroje, ktoré tvoria z rozpočtového pohľadu 85% rozpočtu kapitoly MS SR. Ako je zrejmé z vyššie uvedeného prehľadu, všetky činnosti AC, pre ktoré bolo požadované predĺženie projektu aj na rok 2021, boli v tomto roku úspešne realizované alebo sa úspešne naštartovali a zaviedla ich realizácia v rámci štandardných postupov AC. Potvrdením toho je najmä ukotvenie predmetných kompetencií a úloh v Organizačnom poriadku MS SR a v publikovaní uvedených výstupov na webovom sídle : <https://web.ac-mssr.sk/>

Z pohľadu hodnotenia možno konštatovať, že v prípade AC boli analytické kapacity rezortu spravodlivosti nielen úspešne vybudované a posilnené, ale vzhľadom na jeho integráciu v organizačnej štruktúre MS SR a jeho aktivít počas realizácie projektu boli položené pevné základy na jeho ďalšie fungovanie. V prípade tohto projektu je možné činnosť AC vyhodnotiť ako kľúčovú pri navrhovaní a implementácii opatrení zameraných na zefektívnenie súdneho systému aj tým, že svojimi výstupmi podstatnou mierou prispieva k informovanému rozhodnutiu (data based decision making) vedenia rezortu v kľúčových oblastiach činnosti rezortu, a preto je vysoký predpoklad, že jeho činnosť prispeje k plneniu cieľov PO OP EVS.

2.2.4 Synergia s inými organizačnými útvarmi MS SR

Vo vzťahu k hodnoteniu úspechu projektu je tento potrebné vnímať aj vo väčšom rozsahu, nielen z pohľadu činnosti AC, ale aj jeho dosahu a previazanosti na iné organizačné útvary a ostatné reformy v rezorte spravodlivosti.

Z tohto dôvodu, i keď predmetom hodnotenia sú analytické kapacity na AC, je nevyhnutné v súvislosti s efektívnou činnosťou AC spomenúť aj Sekciu vývoja informačných systémov justície a jej odbor tvorby projektov justície (v súčasnosti Odbor architektúry a implementácie projektov), ktorý zodpovedal za tvorbu a aktualizáciu informačných systémov v rezorte, špecifikoval a definoval koncepcnú, logickú a informačnú architektúru informačných technológií a informačných systémov z dlhodobého a ekonomickeho hľadiska architektúry informačných systémov rezortu, podieľal sa na príprave a strategickom monitoringu projektov informatizácie rezortu, nakoľko nastavenie informatizácie rezortu a jednotlivé informačné systémy využívané organizáciami rezortu spravodlivosti majú vždy vplyv aj na účinnosť ostatných systémových opatrení a presah aj na činnosť AC napr. pri spracovávaní, zbere a analýze údajov potrebných pre jeho činnosť, preto opatrenia v oblasti zlepšovania informatizácie rezortu majú dosah aj na procesy na súdoch a MS SR, ktoré spadajú do oblasti činnosti AC. Bez správne nastavených a funkčných informačných systémov, by bolo zadávanie údajov, ich následný zber a analýza komplikované a bez želaného výsledku.

Taktiež z organizačného poriadku vyplýva, že AC úzko spolupracuje aj so sekciou ekonomiky a správy, ako aj poskytuje súčinnosť iným organizačným útvarom, čo znamená, že AC nie je len osobitný organizačný útvar,

ktorý rieši len svoju agendu, ale interaktívne pôsobí v rámci organizačnej štruktúry MS SR. I z tohto je možné vyvodiť, úspešné vybudovanie analytických kapacít rezortu spravodlivosti.

2.2.5 Presah aktivít projektu AC

Okrem aktivít AC, ktoré boli vykonané pri realizácii projektu samotného, sú i aktivity, ktoré mali dosah na iné reformy rezortu spravodlivosti a pozitívne zasiahli i do národného projektu Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci, v rámci ktorého pri aktivite č. 4 Zhodnotenie a zmeranie efektivity zavedených procesov v rezorte justície zber a vyhodnocovanie údajov na základe zavedených implementačných opatrení AC spracovalo:

- v rámci opatrenia "Súdna mapa" - Analýzu dostupných dátových zdrojov pre pracovnú skupinu k súdnej mape,
- v rámci opatrenia „špecializácia súdov“ - Analýzu dát obehu vecí a dĺžky konaní v pracovnoprávnej agende na okresných a krajských súdoch SR,
- k pracovnej skupine „Časové rámce súdnych konaní a analýza reštančných vecí“ vypracovalo Osobitné ukazovatele vecí trestnoprávnej agendy na súdoch SR a k pracovnej skupine „Rodinné súdy – vhodné podmienky na súde pre rodinno-právnu agendu“ vypracovalo Analýzu dát - vývoj nápadu.

Na základe predmetných analýz ako aj stretnutí pracovných skupín mali byť určené kľúčové ukazovatele výkonnosti pre jednotlivé opatrenia, ktoré sa mali implementovať do praxe. I tu vidno dosah činností AC, ktoré slúžia pre ďalšiu tvorbu politík v rezorte spravodlivosti a upevnenie jeho postavenia v oblasti analytických kapacít.

Takisto je potrebné spomenúť aj pôsobenie AC na jeho webovom sídle (<https://web.ac-mssr.sk>), kde sú zverejnené rôzne štatistické údaje (ročné, mesačné), Datasetsy (napr. k dĺžke konaní), analýzy, infografiky a pod. Ďalšou aktivitou AC pre účely sledovania výkonnostných ukazovateľov súdov a spracúvania štatistík bolo vytvorenie „Interaktívneho prehľadu štatistických údajov“ – dashboard, ktorý je jedným z inovatívnych nástrojov podporovaných a používaných aj organizáciou CEPEJ a je aktívne využívaný všetkými súdmi. Údaje sa dajú verejne sledovať na webovom sídle AC <http://web.ac-mssr.sk/dashboard/>.

AC dokázalo reagovať aj na zmeny, ktoré nastali počas pandémie s COVID-19 a vo vzťahu jej vplyvu na výkon súdnictva venovalo AC priestor aj tejto téme. AC má pôsobiť aj na sociálnej sieti Facebook, na ktorej tiež zverejňovalo rôzne príspevky napr. k súdnej mape, oblasti exekúcií či Investičnej stratégii rezortu spravodlivosti.

2.2.6 Analytické kapacity NS SR

Posilnenie a vybudovanie analytických kapacít NS SR vzhľadom na jeho osobitné postavenie a samostatnú rozpočtovú kapitolu bolo riešené samostatným projektom Zefektívnený Najvyšší súd- fáza1, ktorého predmetom bolo zefektívnenie činnosti NS SR, zvýšenie jeho transparentnosti, optimalizácia organizácie práce Kancelárie NS SR a implementácia inovatívnych riešení, v súlade s cieľmi stanovenými OP EVS. V rámci aktivity Vybudovanie a posilnenie analytických kapacít NS SR bolo vytvorených 251 analytických výstupov, bola vytvorená Interná znalostná databáza a Metodika pracovných činností ODAK.

Taktiež bolo k 31.12.2021 analyticky spracovaných a zaevidovaných rozhodnutí:

- Trestnoprávne kolégium – 4290
- Občianskoprávne kolégium – 3739
- Obchodnoprávne kolégium – 1258
- Správne kolégium – 5672
- Kompetenčný senát – 16

Merateľné ukazovatele boli napĺňané nasledovne:

- P0178 - Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov na 100%,
- P0517 - Počet vyškolených zamestnancov pracujúcich v rámci analytickej jednotky justície v období 2 roky po ukončení projektu bude naplnený 2 roky po ukončení projektu,
- P0539 - Počet zamestnancov analytickej jednotky justície, ktorí boli vyškolení a absolvovali prax za účelom vykonávania analytických činností v oblasti justície na 116%,
- P0587 - Počet zrealizovaných hodnotení, analýz a štúdií na 100%.
- P0721 - Počet subjektov VS s novo vytvorenými a/alebo posilnenými analytickými jednotkami bol tiež naplnený na 100%.

Projekt bol riadne ukončený a z pohľadu naplnenia merateľných ukazovateľov boli tieto splnené a aj z pohľadu počtu vyškolených zamestnancov pôsobiacich na analytickom útvare a počtu dokumentov ním spracovaných, boli analytické kapacity NS SR riadne vybudované a začlenené do organizačnej štruktúry NS SR.

2.2.7 Dopad OP EVS na dosiahnutie výsledkov v oblasti riadenia posilnenia analytických a metodických kapacít v rámci rezortu spravodlivosti

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že v oblasti riadenia posilnenia analytických a metodických kapacít rezortu spravodlivosti je prínos a dopad OP EVS výrazný. I keď existovala potreba funkčných a odborných analytických kapacít v rezorte spravodlivosti, bez dostatočných finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu by bolo ich vybudovanie ťažkou až nespĺniteľnou úlohou.

Z tohto dôvodu finančná podpora, ako i jednotné zdefinovanie požiadaviek na analytické kapacity a ich vzájomné prepojenie v rámci VS v OP EVS bola základňou pre ich vybudovanie, podporu a posilnenie nielen vo VS, ale aj osobitne v rezorte spravodlivosti. Z výsledkov, ktoré boli AC v hodnotenom období dosiahnuté, napriek tomu, že v prípade dvoch merateľných ukazovateľov projektu neboli tieto naplnené na 100 %, ide o veľmi úspešný projekt, ktorého realizáciou boli položené základy odborných analytických kapacít schopných poskytovať služby pre prípravu a tvorbu politík rezortu spravodlivosti a má skutočne našliapnuté aj na jeho ďalšie efektívne fungovanie a udržateľnosť i po jeho skončení. Platí to rovnako aj v prípade vybudovania a posilnenia analytických kapacít NS SR a i z tohto dôvodu je možné predpokladať naplnenie merateľného ukazovateľa P0517 - Počet vyškolených zamestnancov pracujúcich v rámci analytickej jednotky justície v období 2 roky po ukončení projektu.

Pokiaľ ide o naplnenie oboch špecifických cieľov OP EVS činnosť AC samo o sebe túto úlohu nespĺní bez realizácie ďalších opatrení nadväzujúcich na jeho činnosť a opatrení plánovaných napríklad z Operačného programu Integrovaná infraštruktúra a Plánu obnovy a odolnosti SR, preto celkový úspech PO 2 závisí aj na realizácii úspešnosti jej ostatných projektov a ostatných reformných krokov v rezorte spravodlivosti, v čom spočíva aj odporúčanie vo vzťahu k ďalšiemu fungovaniu analytických kapacít.

Nakoľko ide v prípade tohto národného projektu OP EVS z pohľadu plnenia o úspešný projekt, kedy už počas jeho realizácie boli viditeľné výsledky činnosti v podobe výstupov AC, ktoré slúžili ako podklad pre nastavenie a tvorbu politík v rezorte spravodlivosti (reforma súdnej mapy), je potrebné analytické kapacity ďalej rozvíjať a vytvárať podmienky pre ich kontinuálne fungovanie. Dôležitým je i zapojenie analytických kapacít či už v rámci spracovania kvalitných analytických dokumentov, ale aj ich zapojenie do následnej evaluácie dopadu vykonaných aktivít a opatrení politík a zmeny právnej úprave týkajúcich sa oblasti justície.

Z pohľadu cieľov definovaných v OP EVS vo vzťahu k budovaniu a posilneniu analytických kapacít, v rámci ktorého sa mala zabezpečiť podpora pri posilnení analytických a metodických kapacít v rámci rezortu spravodlivosti a výsledkom malo byť:

- zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu, ako aj systém modelovania dopadu legislatívnych opatrení a politík súvisiacich s agendou rezortu,
- vybudovanie a posilnenie analytických a metodických kapacít v rámci rezortu spravodlivosti, v ktorých budú pôsobiť zamestnanci vzdelaní v špecifických oblastiach za účelom kvalitného poskytovania služieb, tvorby systému zberu, monitorovania, vyhodnocovania a publikovania údajov, tvorby

analytických materiálov a prípravy koncepcií, stratégií a politík v oblastiach spadajúcich do pôsobnosti rezortu spravodlivosti,

a to najmä s ohľadom na zefektívnenie a skvalitnenie výkonu súdnictva, boli tieto počas hodnoteného obdobia naplnené. V ďalšom období môže AC na základoch položených počas projektu ďalej svoje analytické kapacity a činnosti rozvíjať tak, aby prispievalo k správne nastaveniu politík v rezorte spravodlivosti, ktoré dosiahnu zefektívnenie súdneho systému a zvýšenie vymožitelnosti práva.

2.3 Analýza príspevku a dopadu OP k počtu podporených súdov so zavedeným systémom manažmentu kvality?

Súdnictvo predstavuje osobitnú oblasť poskytovania služieb najmä vzhľadom na skutočnosť, že pri realizácii reforiem a zavádzaní manažérstva kvality nesmie dôjsť k ohrozeniu nezávislosti súdnictva a zasahovaniu do výkonu súdnej moci ako takej, preto pri zefektívňovaní a optimalizácii procesov na súdoch je oproti iným organizáciám štátnej správy rozsah ich aplikácie v určitej miere obmedzený druhom poskytovaných služieb a špecifikami fungovania súdov. Z tohto dôvodu je zavádzanie systému manažérstva kvality v inštitúciách oblasti súdnictva o niečo zložitejšia, na druhej strane však práve skvalitnenie a zefektívnenie procesov na súdoch, resp. na správe súdov, má potenciál prispieť či už k skvalitneniu poskytovaných služieb, zlepšeniu internej komunikácie i komunikácie vo vzťahu ku klientom, a v konečnom dôsledku zlepšeniu vnímania súdnej moci externým prostredím a zvýšeniu dôveryhodnosti občanov v justíciu. Operačný program Efektívna verejná správa poskytuje v tomto smere dostatočný priestor aj podporu, aby boli uvedené ciele ako i výsledok optimalizácie procesov vo výkone správy súdu, zvýšenie ich účinnosti a zlepšenie kvality výkonu a poskytovaných služieb smerom navonok dosiahnutý.

Národný Projekt Zavedenie Spoločného systému hodnotenia kvality (model CAF) je súčasťou rozsiahlejšieho reformného zámeru Zefektívnenie súdneho systému, ktorý si určil ako jeden z princípov optimalizáciu procesov, zvyšovanie efektívnosti, výkonnosti a kvality služieb poskytovaných MS SR a organizáciami rezortu spravodlivosti. Pokiaľ ide o optimalizáciu procesov je nevyhnutné spomenúť aj národný projekt Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci. Predmetom jeho štyroch aktivít bola analýza súčasného stavu a audit výkonu súdnej moci, návrh budúceho stavu procesov s akcentom na ich efektivitu a účinnosť a zvýšenie kvality výkonu/poskytovaných služieb a súdnej moci, implementácia nástrojov na zabezpečenie kvality a efektivity v rezorte justície a na MSSR a zhodnotenie a zmeranie efektivity zavedených procesov v rezorte justície. Výsledkom aktivít boli napr. dokumenty:

- Zhodnotenie aktuálneho stavu nastavenia procesov na MSSR,
- Definícia nástrojov pre zber údajov potrebných pre centrálny rezortný informačný systém,
- Správa o stave (mikro)procesov z obehu súdneho spisu v rámci súdu
- Návrh odporúčaní – návrh budúceho stavu procesného zabezpečenia s návrhom optimálnej štruktúry súdnictva
- Súdna mapa
- Akčný plán implementácie procesov pre MS SR,
- Analýza a koncept riešenia pre jednotlivé procesy, metódy, informačný systém a personál MS SR,
- Analýza dostupných dátových zdrojov,
- Analýza dát obehu vecí a dĺžky konaní v pracovnoprávnej agende na okresných a krajských súdoch SR,
- Analýza dát - vývoj nápadu.

Dôvod, prečo je v tejto časti hodnotenia spomínaný aj iný projekt, je daný osobitným postavením orgánov súdnej moci a službami, ktoré poskytujú v porovnaní s inými orgánmi štátnej správy. Pre hodnotenie splnenia cieľa a jednotlivých ukazovateľov zadaných v rámci Špecifického cieľa 2.1 Prioritnej osí 2 OP EVS a jeho dopadu

na výkon súdnictva je potrebné pochopiť spôsob fungovania súdu, kedy ide o samotný výkon súdnictva a kde o výkon správy súdu.

V zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov pri výkone súdnictva súdy v Slovenskej republike:

- **prejednávajú a rozhodujú** spory a iné právne veci v civilnom procese,
- **prejednávajú a rozhodujú** trestné veci podľa predpisov o trestnom konaní konajú a rozhodujú o žalobách alebo o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam, zásahom, iným opatreniam alebo nečinnosti v oblasti verejnej správy,
- **rozhodujú** o zákonnosti rozhodnutí a postupu orgánov verejnej moci a o ochrane pred nezákonným zásahom alebo opatrením orgánu verejnej moci,
- v prípadoch ustanovených zákonom **rozhodujú** vo volebných veciach, vo veciach referenda a vo veciach politických strán a hnutí, ak tak ustanoví zákon, a v ďalších veciach,
- ak to ustanovuje zákon **rozhodujú** v ďalších veciach ustanovených zákonom, právne záväzným aktom Európskych spoločenstiev a Európskej únie alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná.

Výkon súdnictva predstavuje prejednávanie a rozhodovanie o zákonom ustanovených veciach sudcami, pričom v zákonom danom rozsahu sú do neho zapojení aj súdni úradníci (vyšší súdny úradník, súdny tajomník a asistentka). Na druhej strane úlohou správy súdov je vytvárať podmienky pre riadny výkon súdnictva, a to formou výkonu odborných alebo podporných činností zamestnancami súdov, ktorí sa nepodieľajú na výkone súdnictva, čo je zjednodušene povedané, pretože samozrejme výkon správy súdu ako celku vrátane personálneho zabezpečenia je v kompetencii predsedu súdu. Pre jednoduchšie pochopenie čo je patrí do správy súdu v zmysle zákona o súdoch riaditeľ správy súdu organizuje a riadi ekonomický a administratívny chod súdu a koná v mene súdu v rozsahu svojej pôsobnosti ustanovenej zákonom alebo v rozsahu určenom predsedom súdu, a zabezpečuje najmä bežný chod súdu a ochranu budov súdu, hospodárenie a nakladanie s rozpočtovými prostriedkami súdu, vedenie účtovníctva, tvorbu a použitie sociálneho fondu a uzatváranie kolektívnych zmlúv, správu majetku štátu a verejné obstarávanie.

Nakoľko pri zavádzaní reforiem je nevyhnutné dodržiavať záruky nezávislosti súdnictva a nezasahovať do výkonu súdnictva, je v prípade ŠC 2.1. zavádzanie manažérstva kvality práve v oblasti správy súdu a v procesoch nezasahujúcich do samotného výkonu súdnictva. Cieľom projektu bola v tomto prípade optimalizácia procesov pri správe súdov za účelom zvýšenia efektívnosti a kvality činností rezortu spravodlivosti, a to v oblastiach akými sú oblasť riadenia ľudských zdrojov, ekonomická oblasť, správa majetku štátu vrátane správy súdnych pohľadávok, a verejné obstarávanie. Zároveň pre riadny výkon svojich úloh a činností je dôležité, aby bola správa súdov vykonávaná v jednotnom prostredí, najmä pre výkon riadnej správy majetku, financovania súdov, personalistiky a pod.

2.3.1 Synergia s národným projektom Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci

V porovnaní s týmto projektom je vyššie uvedený projekt Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci zameraný na fungovanie súdov ako celku a predmetom jeho analýz bola aj samotná činnosť súdov pri výkone súdnej moci. Z analýz a ďalších dokumentov je zrejmé, že sa zaoberal celkovým nastavením procesov na súdoch, napr. pri obehu súdneho spisu, ako aj procesmi na MS SR, ale zároveň analyzoval aj vývoj nápadu vecí na súdoch, dát obehu vecí a dĺžky konaní v pracovnoprávnej agende a dostupných dátových zdrojov.

V prípade zavádzania Spoločného systému hodnotenia kvality (model CAF) je úspešná realizácia projektu procesno-organizačného auditu predpokladom aj na jeho úspech, pričom oba sú súčasťou OP EVS. V určitých procesoch majú oba projekty spoločný presah. Ide najmä o procesy týkajúce sa výkonu správy súdov, kde v určitých momentoch dochádza k manipulácii spisu pri jeho obehu, výkonu činností s informačnými

technologiami (súdny manažment). Niektoré výsledky z daného projektu sú teda výborným podkladom aj pri zavádzaní modelu CAF a spolu oba projekty majú potenciál skvalitniť a zefektívniť výkon činností a poskytovanie služieb nielen smerom dovnútra, ale smerom ku klientom a zvýšiť tak i dôveryhodnosť v súdnictvo.

2.3.2 NP Zavedenie Spoločného systému hodnotenia kvality (model CAF)

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky ako ústredný organ štátnej správy vykonávajúci štátnu správu súdov, v projekte Zavedenie Spoločného systému hodnotenia kvality (model CAF) identifikovalo oblasti, v ktorých by bolo zavedenie systému manažérstva kvality nástrojom na zlepšenie nasledovne:

- absencia strategických dokumentov,
- absencia systému merateľných cieľov výkonnosti organizácie,
- absencia vyhodnocovania efektívnosti procesov,
- absencia informačného systému na podporu manažérstva procesov,
- absencia systému analyzovania interných silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb;
- málo venovaná pozornosť spoločenskej zodpovednosti a jej integrácii do stratégie a plánovania;
- absencia systému vyhodnocovania efektívnosti komunikačných nástrojov používaných pre rozširovanie informácií v internom i externom prostredí MS SR,
- absencia manažérstva rizík,
- absencia hodnotenia prínosu partnerstiev či už k interným partnerom: organizáciám v pôsobnosti MS SR, zamestnancom, sudcom, alebo externým zainteresovaným stranám (právnické profesie, znalci, tlmočníci, prekladatelia, sťažovateľ, verejnosť) a partnerom.

Na základe uvedeného boli v rámci projektu definované nasledovné potreby:

- potreba inovácie súčasného systému riadenia v smere zabezpečenia kontinuálneho a merateľného zlepšovania efektívnosti a kvality služieb poskytovaných súdnym systémom – jednotlivými súdmi - zavedením systému komplexného manažérstva kvality implementáciou modelu Spoločného systému hodnotenia kvality /Common Assessment Framework - CAF/),
- potreba zavedenia a realizácie systematickej analýzy (napr. SWOT) za účelom definovania oblastí, v ktorých je potrebné vykonať úpravy smerujúce k zlepšovaniu stavu opísaného analýzou (malo by byť zabezpečené realizovaným samohodnotením v rámci podaktív),
- zavedenie setu opatrení smerujúcich k merateľnému/preukázateľnému zlepšovaniu v jasne definovaných oblastiach so stanovením merateľných výstupov/dopadov, zdrojov, časových ohraničení, spôsobu vyhodnocovania (malo by byť zabezpečené realizáciou Akčného plánu zlepšovania v rámci plánovanej podaktivity),
- potreba prechodu z doterajšieho funkčne orientovaného systému manažérstva organizácie (pilotné súdy) na procesné riadenie s identifikáciou vlastníkov činností, definovaním kompetencií s podporou manažérskeho informačného systému umožňujúceho interné audity, procesný reengineering a koordináciu procesov s relevantnými zainteresovanými stranami – predovšetkým MS SR,
- príprava zamestnancov na podporu zavedenia systému komplexného manažérstva kvality prostredníctvom cieleného rozvoja poznatkov zamestnancov v definovaných oblastiach,
- získanie ocenenia na medzinárodnej úrovni vo forme medzinárodného uznávaného titulu

Cieľom projektu bolo získať štruktúrovaný obraz organizácie (pilotných súdov) prostredníctvom samohodnotenia a následne námety pre zlepšovacie činnosti, zvýšiť kvalitu procesov pilotných súdov vo všetkých oblastiach pôsobnosti a pravidelne sledovať trendy zvyšovania kvality. Zároveň výsledkom malo byť

zlepšenie a rozvíjanie kapacít pri správe súdov, zvýšenie kvality a efektívnosti ich činnosti v súvislosti so zavádzaním spoločného systému hodnotenia kvality - využívaním projektov financovaných EÚ a inými zdrojmi.

Použitie modelu CAF, ako prvotnej diagnostiky v začiatku procesu strategického plánovania, identifikovanie vlastných silných stránok a oblastí na zlepšovanie, na podporu zmeny kultúry v organizácii a zainteresovanie zamestnancov do manažerstva organizácie slúži na vytvorenie podmienok na rýchle a spravodlivé riešenie sporov, ktoré zabezpečí zvýšenie vymáhateľnosti práva až do úspešného výkonu súdneho rozhodnutia. Realizáciou tohto projektu bolo zavedenie a zabezpečenie kontinuálneho rozvoja takého systému manažerstva kvality, ktorý je spôsobilý zvyšovať kvalitu a efektívnosť realizovaných činností - verejných služieb v rámci organizácií súdnictva bez zásahu do nezávislosti súdnej moci.

Dopady aktivít realizovaných v rámci tohto národného projektu okrem zamestnancov MS SR a jednotlivých súdov mali mať pozitívny efekt aj pre zainteresované strany ako verejnosť, občania a podnikatelia, a to v podobe kvalitnejších služieb poskytovaných MS SR a pilotných súdov v dôsledku získaných vedomostí a zručností počas realizácie aktivít projektu.

Projekt bol realizovaný v zmysle platnej Príručky modelu CAF. Jedným z 9 kritérií, na ktorých je založený model CAF bolo kritérium – Procesy, v rámci ktorého si organizácia (pilotné súdy – organizačné útvary správy súdov) prostredníctvom samohodnotenia nastavovali vlastné procesy tak, aby dosiahli vyššiu kvalitu a efektívnosť práce, čo prispeje nielen k zefektívneniu správy súdov, ale aj k fungovaniu celého súdneho systému.

2.3.2.1 Implementácia projektu

Realizáciou národného projektu „Procesno-organizačný audit Ministerstva spravodlivosti SR a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci“ boli optimalizované procesy v rámci výkonu súdnej moci, pričom implementáciou modelu CAF prostredníctvom tohto projektu sa v správe súdov na pilotných súdoch nastavovali procesy v zmysle Príručky modelu CAF za účelom dosiahnutia vyššej kvality fungovania na danom súde.

Realizáciou projektu sa predpokladalo zvýšenie efektívnosti rezortu justície z pohľadu jej výkonnosti, ako aj kvality poskytovaných služieb.

- získanie štruktúrovaného pohľadu na fungovanie organizácie s identifikáciou silných stránok a námetov oblastí na zlepšovanie vo forme vypracovanej samohodnotiacej správy.
- zavedenie Akčného plánu zlepšovania smerujúceho k zvýšeniu výkonnosti a kvality poskytovaných služieb, obsahujúceho konkrétne aktivity, zodpovednosti a termíny ich splnenia.
- väčšie zapojenie kľúčových zainteresovaných strán (klienti, zamestnanci, manažment rezortu, verejnosť a ďalší) do fungovania jednotlivých súdov, predovšetkým zlepšenie obojstrannej komunikácie a poznanie potrieb a očakávaní jednotlivých zainteresovaných strán.
- zavedenie a optimalizácia procesného manažerstva v organizácii (vytvorenie procesných máp, popis jednotlivých procesov, definovanie vlastníkov procesov a merateľných ukazovateľov výkonnosti).
- implementácia manažérskeho informačného systému CAF podporujúceho procesné riadenie s umožnením merania, hodnotenia a zlepšovania činností organizácie z pohľadu výkonnosti a kvality poskytovaných služieb a obsahujúceho interné audity manažérskeho systému.
- zavedenie cyklov samohodnotenia umožňujúcich kvalitatívne a kvantitatívne zhodnotenie manažerstva organizácie a jeho zlepšovania, s cieľom zabezpečenia trvalej udržateľnosti vytváraného systému manažerstva.
- nadviazanie spolupráce s príbuznými organizáciami implementujúcimi model CAF s možnosťou na benchmarking/benchlearning (organizácie podobného zamerania registrované v databáze Európskeho inštitútu pre verejnú správu (EIPA) v Maastrichte, ideálne s úspešne realizovanou Externou spätnou väzbou).
- získanie európskeho uznávaného titulu „Efektívny používateľ modelu CAF“ (ďalej aj „ECU“).

Účelom zavedenia systému manažérstva kvality v organizácii žiadateľa (pilotných súdov) bolo vytvoriť predpoklady pre kvalitnejší výkon, identifikáciu možných nedostatkov, budovanie dôveryhodnosti, otvorenosť a zodpovednosť, odvahu robiť rozhodnutia, skvalitnenie poskytovaných služieb a efektívne implementovanie delegovaných právomocí.

Mieru zlepšenia v rámci udržateľnosti projektu mala byť kvantifikovaná rastom bodového hodnotenia v dvojročnej perióde (viď Príručka CAF 2013, ÚNMS, http://www.unms.sk/swift_data/source/dokumenty/kvalita/2014/caf/Prirucka_CAF_2013.pdf).

Počas implementácie modelu CAF na pilotných súdov mali mať aj ostatné súdy, ktoré prejavia záujem o získanie titulu ECU možnosť aktívne spolupracovať s konzultantmi, školiteľmi, garantmi a metodikmi, aby sa zabezpečila implementácia modelu CAF celoplošne. Táto možnosť je najmä z pohľadu hodnotenia vplyvu OP EVS na zavádzanie manažérstva kvality významná a nielen na základe konečného hodnotenia splnenia ukazovateľov stanovených pre tento cieľ, ale aj na základe záujmu ostatných súdov do zapojenia sa do danej aktivity. Zapojenie sa väčšieho množstva súdov pri zavedení modelu CAF v dôsledku úspešnosti jeho zavedenia na pilotných súdov a pozitívnej skúsenosti (good practices) týchto súdov je ukazovateľom úspešnosti OP EVS v tomto smere.

S tým súvisí aj vytvorenie jednotnej metodiky na zavedenie modelu CAF pre súdy, ktorú môžu jednotlivé súdy prevziať a v rámci nej postupovať a zlepšovať vlastné výsledky, čo je predpokladom pre ďalšiu udržateľnosť projektu a jeho použitie aj v období po jeho skončení. Realizácia po sebe nasledujúcich cyklov zlepšovania (v dvojročných intervaloch, napomáha jednotlivým súdom zavádzať postupnú kontinuitu činností, a tým pozitívne ovplyvňovať trvalú udržateľnosť zavádzaných prístupov ako aj udržateľnosť projektu ako takého. V tomto smere mala byť finančná udržateľnosť po skončení projektu zabezpečená z finančnej kapitoly MS SR, čo tiež napomáha kontinuálnemu pokračovaniu v projekte aj po jeho realizácii.

Projekt mal byť spustený realizáciou samohodnotenia v období od septembra 2017 do júna 2018 a následným nastavením a realizáciou Akčného plánu zlepšovania v období od apríla 2018 do februára 2020, a cyklus mal byť ukončený v auguste 2019, pričom v septembri 2019 sa mal začať nový dvojročný cyklus zlepšovania. V rámci projektu budú odborné činnosti vykonávané v období od 1. júla 2017 do 28. februára 2020, administratívne činnosti riadiaceho personálu v období júla 2017 až mája 2020.

Z Monitorovacej správy projektu vyplýva, že v období od júla 2017 do októbra 2020 bolo zapojených 10 súdov (5 okresných súdov a 5 krajských súdov), ktoré prešli samotným samohodnotením, z čoho sa vytvorili samohodnotiace správy, ktoré boli posúdené. Absolvovali prednášky a stretnutia v rámci Konsenzu mítingu, Akčného plánu zlepšovania, hodnotenia ECU, získaním titulu "Efektívny používateľ modelu CAF".

V rámci tvorenia procesných máp súdy identifikovali svoje procesy a väčšinu z nich zmapovali, porozumeli dôležitosti získavania spätnej väzby a tiež tomu, že o kvalite svojej organizácie nepremýšľajú len v kontexte kvality súdnych rozhodnutí, ale tiež ako o kvalite riadenia/vedenia súdu, plánovania, riadenia ľudských zdrojov a definovania kľúčových ukazovateľov výkonnosti. Výsledkom je vytvorenie 10 procesných máp.

Na konci (po troch rokoch) národného projektu "Zavedenie Spoločného systému hodnotenia kvality (MODEL CAF)" boli pilotné súdy, ktoré prešli celým procesom schopné sa komplexne pozrieť na fungovanie svojej organizácie, bez zaujatosti, a zároveň schopné definovať svoje silné stránky, ale tiež oblasti na zlepšovanie. Realizáciu projektu neohrozilo ani obdobie pandémie s vírusom COVID-19 a prostredníctvom videokonferencií pokračovali s modelovaním procesov a tvorbou vrcholovej procesnej mapy. Súdy v procese implementácie modelu CAF pochopili, že je dôležité získavať spätnú väzbu od svojich zainteresovaných strán.

Výstupmi z projektu z každého súdu za roky 2017 - 2020 sú:

- Samohodnotiace správy (10);
- Spätné správy z posúdenia na mieste (Samohodnotiace správy- 10);
- Akčné plány zlepšovania (10);
- Opisy implementácie modelu CAF (10);
- Spätné správy z posúdenia na mieste (Opis implementácie modelu CAF- 10);

- Komunikačné plány (10);
- Plány vzdelávania členov CAF tímov (10),
- Procesné mapy (10).

V rámci výstupov externých konzultantov a externých konzultantov pre procesy boli vytvorené dva dokumenty *Jednotná metodika na zavedenie modelu CAF pre súdy* a *Metodika modelovania*, ktorá bola spracovaná nad rámec opisu projektu a neboli na jeho spracovanie čerpané žiadne finančné prostriedky z OP EVS.

Činnosti jednotlivých súdov v období 11/2019 - 06/2020 sú

- finalizácia modelovania procesov na súde v rámci procesnej mapy
- pravidelné pokračovanie v naplňovaní Akčného plánu zlepšovania na súde- pravidelné pokračovanie v Pláne vzdelávania,
- finalizácia Metodiky modelovania,
- nastavenie on-line komunikácie so súdmi,
- on-line konzultácie medzi zapojenými súdmi a s externými konzultantmi pre procesy, s externými konzultantmi a s odborným zamestnancom realizačného tímu.

Počas hodnoteného obdobia došlo k predĺženiu realizácie hlavnej aktivity projektu s názvom „Implementácia modelu Spoločného Systému hodnotenia kvality (Common Assessment Framework - CAF)“ z pôvodne plánovaného ukončenia vo februári 2020 na október 2020, a zároveň k predĺženiu času ukončenia riadenia projektu z mája 2020 na január 2021, projekt bol nakoniec ukončený v apríli 2021.

Súdy zapojené do projektu v rámci informovania o implementácii modelu CAF na súdoch vykonávali úkony k technickému zabezpečeniu na stránkach jednotlivých súdov, kedy každý súd, mal mať na oficiálnej stránke súdu záložku s názvom CAF, kde sa mali uverejňovať aktivity či výsledky implementácie modelu CAF, tak aby k nim mali prístup ostatné súdy, ale aj občania v rámci šírenia informovanosti a publicity, v súčasnosti je tam len informácia k projektu.

V priebehu obdobia 2018-2019 v rámci merateľného ukazovateľa P0178 Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov bolo odovzdaných 10 samohodnotiacich správ súdov zapojených do národného projektu, ktoré boli predložené Riadiacemu orgánu Ministerstvu vnútra SR. Zároveň boli v období rokov 2019-2020 sfinalizované procesné mapy zo súdov.

V priebehu projektu bola spracovaná "Jednotná metodika na zavedenie modelu CAF pre súdy" ktorá je podrobnou metodikou implementácie modelu CAF pre ostatné súdy, ktoré by v budúcnosti chceli implementovať model CAF. Predmetnú metodiku mal dostať každý jeden súd zapojený do projektu a mala byť zverejnená na stránke Ministerstva spravodlivosti SR, avšak na stránke je len informácia o jej zhotovení a tom, že je dostupná pre ostatné súdy, ktoré ju môžu prevziať, postupovať v rámci nej a zlepšovať tak vlastné výsledky. Ako ďalší dokument bola spracovaná mimo projektu "Metodika modelovania", ktorá má taktiež slúžiť pre súdy v rámci modelovania procesov na súdoch. Metodika modelovania bola vytvorená ako podporný metodický materiál pre modelárov.

Nakoľko do implementácie modelu CAF nemal žiaden z členov CAF tímu (ani zo zamestnancov súdov) akúkoľvek priamu skúsenosť s procesmi, ich identifikovaním, nastavovaním a spracovaním prostredníctvom softvérovej podpory, bola vytvorená jednoduchá metodika, ktorá je určená na základné zoznámenie sa s terminológiou používanou v procesnom riadení, s rozdelením jednotlivých zobrazovacích prvkov a nasmerovaní k používaniu základných funkcionalít softvéru. Metodiku môžu modelári a tiež členovia CAF tímu využiť aj v čase, keď už nespupracujú s konzultantmi pre procesy. Nakoľko tento dokument bol vytvorený nad rámec projektu bol merateľný ukazovateľ splnený na 104,7619%.

V sledovanom období bol udelený titul "Efektívny používateľ modelu CAF" nasledovne:

1. Okresný súd Žiar nad Hronom: 06.06.2019
2. Krajský súd v Košiciach: 08.07.2019

3. Okresný súd Košice 1.: 08.07.2019
4. Okresný súd Košice 2.: 08.07.2019
5. Okresný súd Rimavská Sobota:08.07.2019
6. Okresný súd Banská Bystrica: 11.07.2019
7. Krajský súd v Banskej Bystrici 11.07.2019
8. Krajský súd v Prešove 31.07.2019
9. Krajský súd v Nitre 22.10.2019
10. Okresný súd Lučenec 22.10.2019.

2.3.2.2 Riziká realizácie projektu

V súvislosti s posunom termínov na niektoré aktivity ako aj termínu ukončenia projektu je potrebné spomenúť riziká, ktoré sa vyskytli pri realizácii tohto projektu, a to časový posun realizácie dvoch školení – Leadership a Rozvoj osobnostných zručností, z dôvodu nadmerného vyťaženia zamestnancov na súdoch, kedy by ich prítomnosť na niekoľkodňových školeniach mohla ohroziť ich činnosť v rámci súdu:

- kríza v súvislosti s vírusom COVID19 bolo, že do konca realizácie projektu mali zamestnanci súdov/členovia jednotlivých CAF tímov absolvovať ešte dve školenia: Leadership – 10 pracovných dní; Rozvoj osobnostných zručností – 8 pracovných dní a malo sa ich zúčastniť 50 zamestnancov, ktoré sa nakoniec síce zrealizovali, ale s menšou účasťou, ako bola plánovaná, kedy pri udelení titulu bolo vzaté do úvahy, že sa zúčastnili podstatnej časti školení,
- nerovnomerné pristupovanie súdov do projektu. Súdny v rokoch 2017 až 2018 nastupovali do národného projektu nerovnomerne a tým, že dva súdy počas realizácie z projektu odstúpili a až v druhej polovici 2018 prejavili záujem o vstup do projektu dva ďalšie súdy, tým v hodnotenom období došlo k posunu školení a tomu, že vzhľadom na časový rozdiel v implementácii projektu v porovnaní s ostatnými ôsmimi súdmi, určité školenia neabsolvovali spoločne. Z toho dôvodu bol podpísaný Dodatok k Zmluve o poskytnutí NFP zverejnený v mesiaci 09/2019 a súdy začali reálne s procesmi pracovať až v mesiaci 11/2019.

Napriek týmto problémom bol nakoniec merateľný ukazovateľ „P0411 Počet súdov podporených na zavedenie nástrojov manažmentu kvality“, ktorý je aj programovým ukazovateľom uvedenom nižšie v tabuľke splnený na 100%.

2.3.2.3 Merateľné ukazovatele projektu

Z pohľadu hodnotenia úspešnosti realizácie projektu na základe merateľných ukazovateľov možné uviesť, že všetky merateľné ukazovatele projektu boli implementáciou projektu a získaním titulu Efektívny používateľ modelu CAF splnené na 100% nasledovne:

- P0178 - Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov bo splnený na 104,7619%,
- P0312 - Počet podporených súdov a inštitúcií súdneho systému, inštitúcií rezortu spravodlivosti a prokuratúry, ktoré zaviedli systém manažérstva kvality bol splnený na 100 %,
- P0411 - Počet súdov a inštitúcií súdneho systému, inštitúcií rezortu spravodlivosti a prokuratúry podporených na zavedenie nástrojov manažmentu kvality bol splnený na 100 %,
- P0595 - Počet zrealizovaných školení, kurzov, seminárov a iných vzdelávacích aktivít bol splnený na 120 %,
- P0722 - Počet úspešných absolventov vzdelávacích aktivít bol splnený na 103,33 %,
- P0729 - Počet osôb zapojených do vzdelávania bol splnený na 107,50 %.

Čerpanie plánovaných finančných prostriedkov projektu boli pôvodne na úrovni 2 154 235,01 €, avšak na základe Dodatku č. 3 k Zmluve o poskytnutí NFP boli celkové oprávnené výdavky na Realizáciu aktivít Projektu upravené na sumu 2 153 356,63 EUR.

2.3.2.4 Závěry a zhodnotenie projektu

Na základe zhodnotenia celého procesu implementácie projektu “Zavedenie spoločného systému hodnotenia kvality (model CAF)” a z pohľadu plnenia jednotlivých merateľných ukazovateľov projektu a programového ukazovateľa je možné hodnotiť projekt ako úspešný.

Prínosom projektu bolo spracovanie:

- 10 samohodnotiacich správ,
- 10 spätných správ z posúdenia na mieste (samohodnotiace správy),
- 10 akčných plánov zlepšovania,
- 10 opisov implementácie modelu CAF,
- 10 spätné správ z posúdenia na mieste (Opis implementácie modelu CAF- 10),
- 10 komunikačných plánov,
- 10 plány vzdelávania členov CAF tímov,
- 10 procesných máp,
- 10 jednotných metodík na zavedenie modelu CAF pre súdy,
- Jednotná metodika na zavedenie modelu CAF pre súdy
- Metodika modelovania,
- Získanie titulu „Efektívny používateľ modelu CAF“ desiatimi zapojenými súdmi,
- Zavedenie manažérskeho informačného systému na podporených súdoch.

Systém manažérstva kvality na podporených súdoch je naďalej budovaný prostredníctvom kontinuálneho identifikovania, plánovania, realizácie a kontroly zlepšovacích aktivít prostredníctvom cyklického samohodnotenia modelu CAF – cyklus zlepšovania a na zapojených súdoch sa pokračuje v implementácii modelu CAF prostredníctvom vytvorenej metodiky.

Z pohľadu vplyvu OP EVS vo vzťahu k zavádzaniu modelu CAF na súdoch bola práve podpora, či už programová, alebo finančná impulzom pre zavedenie manažérstva kvality na vybraných súdoch v rezorte spravodlivosti. Pri nedostatku najmä finančnej podpory by sa zavedenie modelu CAF dosiahlo veľmi ťažko, čo je aj riziko pri ďalšom pokračovaní aktivít projektu. Spolu so spomínaným ďalším projektom PO 2 OP EVS Procesno-organizačným auditom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a audit výkonu súdnej moci, tak vytvorili tandem, ktorý umožňuje organizáciám rezortu spravodlivosti do hĺbky uchopiť jednotlivé procesy, ich nastavenie a efektivitu aj vo vzťahu k príslušným právnym predpisom a skutočne tieto procesy ako aj činnosti vykonávané zainteresovanými stranami zefektívniť a skvalitniť, čo sa v konečnom dôsledku prejaví nielen vo vzťahu k poskytovaniu kvalitných služieb klientom, ale aj v spätnej väzbe smerom k súdom vo zvýšení dôveryhodnosti v súdnictvo.

3. Závery a zhodnotenie

Uvedená časť hodnotiacej správy je venovaná zodpovedaniu jednotlivých hodnotiacich otázok na základe zistení formulovaných v predchádzajúcej kapitole.

3.1 Ako prispel OP k zvýšeniu efektívnosti súdneho systému?

Efektívne fungujúci súdny systém je hlavným výsledkom, ktorý sa má dosiahnuť implementáciou ŠC 2.1 OP EVS. Z neho sú odvodené ďalšie 3 plánované výsledky:

- skrátenie dĺžky súdneho konania,
- zníženie počtu nevybavených vecí,
- zvýšenie miery vybavenia nápadu vecí,

ktoré v podstate definujú kritériá pre efektívny súdny systém. Ostatné plánované výsledky špecifického cieľa 2.1, ako sú optimalizácia procesov vo výkone správy súdu, implementácia systému riadenia pracovného výkonu, vzdelávania, riadenia kvality a ostatné, majú prispieť k naplneniu hlavného výsledku ŠC 2.1, ktorým je už spomínaný efektívne fungujúci súdny systém. Prvým krokom k naplneniu špecifického cieľa 2.1 bolo vykonanie procesno-organizačného auditu Ministerstva spravodlivosti SR a vybraných organizácií rezortu spravodlivosti a auditu výkonu súdnej moci. Táto intervencia bola realizovaná v podobe národného projektu, v rámci ktorého sa vykonala analýza súčasného stavu a návrh budúceho stavu procesov s akcentom na ich efektivitu, vrátane prípravy návrhu súdnej mapy. Dôraz pri realizácii procesno-organizačného auditu sa kládol na skrátenie dĺžky súdnych konaní. Predmetom projektu bola tiež implementácia nástrojov na zabezpečenie kvality a efektivity v rezorte so súčasným meraním efektivity v justícii. Výstupy tohto projektu slúžili zároveň ako vstupy pre ostatné národné projekty realizované v rámci OP EVS. Tiež Kancelária Najvyššieho súdu SR realizovala národné projekty, cieľom ktorých bol procesno-organizačný audit a optimalizácie podporných procesov Najvyššieho súdu SR. Realizácia týchto národných projektov tak predstavuje jednu z kľúčových intervencií, ktorá má veľký predpoklad prispieť k skráteniu dĺžky súdnych konaní, zníženiu počtu nevybavených vecí a zvýšeniu miery vybavenia nápadu vecí čím dôjde k zefektívneniu súdneho systému ako takého.

Ďalší významný príspevok OP EVS k zvýšeniu efektivity súdneho systému je v podobe podpory zavádzania spoločného systému manažmentu kvality, čomu sa hodnotitelia venujú v samostatnej hodnotiacej otázke. Na tomto mieste len konštatujú, že uvedená intervencia má tiež potenciál významnou mierou prispieť ku kontinuálnemu zvyšovaniu efektivity súdov.

Ďalšou oblasťou, ktorá môže výrazne prispieť k zefektívneniu súdneho systému ako takého, je oblasť ľudských zdrojov. V rámci nej bola podpora OP EVS zameraná na vzdelávanie zamestnancov rezortu spravodlivosti a na získavanie odborných znalostí, čím má dôjsť k zvýšeniu efektivity práce a zníženiu fluktuácii zamestnancov. Vzdelávanie bolo zamerané na špecializované vzdelávanie zamerané aj na zefektívnenie práce so spisom a jeho obehu, z čoho tiež možno čítať snahu o skrátenie dĺžky súdnych konaní, ale aj iným praktickým zručnostiam. Paradoxne vďaka pandémie COVID-19 sa do vzdelávacích aktivít projektu zapojilo viac zamestnancov, ako bolo pôvodne plánované a to z dôvodu, že sa z prezenčnej formy vzdelávania muselo prejsť na online formu, čo umožnilo zapojenie sa väčšieho počtu zamestnancov. Uvedená intervencia má tiež potenciál prispieť k dosiahnutiu špecifického cieľa 2.1 a jeho výsledkov.

Čo sa týka očakávaných výsledkov v podobe skrátenia dĺžky súdnych konaní zníženia počtu nevybavených vecí a zvýšenia miery vybavenia nápadu vecí je možné skonštatovať, že želané výsledky sa postupne dostavujú. Z údajov analytického centra možno pozorovať, že dĺžka konaní vo vybraných agendách od roku 2018 mierne klesá, okrem roku 2019, kedy skokovo narástla. Uvedené potvrdzujú aj údaje Porovnávacieho prehľadu EU v oblasti justície. Rovnako podľa údajov analytického centra klesá počet nevybavených vecí. V miere vybavenia vecí bol pozitívny trend narušený v roku 2019, kedy miera vybavenia vecí nedosiahla úroveň 100%, čo je neželaný jav. Pre znižovanie počtu nevybavených vecí a zabraňovaniu prietahom v konaniach je však dôležité, aby miera vybavenia vecí bola nad 100%. V každom prípade však možno skonštatovať, že v štatistických údajoch či už Analytického centra MS SR alebo CEPEJ možno pozorovať pozitívnu zmenu. Väčšia časť národných

projektov realizovaných v rámci ŠC 2.1 bola však v čase hodnotenia ešte neukončená. Hodnotiť dopady týchto intervencií bude preto možné až po ich ukončení s istým časovým odstupom.

V rámci ŠC 2.1 je realizovaný aj národný projekt zameraný na posilnenie a dobudovanie kapacít v oblasti poskytovania právnej pomoci a prevencia eskalácie právnych problémov. Cieľom tohto projektu je zlepšenie poskytovania právnej pomoci a zvyšovanie dostupnosti právnej pomoci vo vzťahu k sociálne a ekonomicky vylúčeným skupinám formou zvyšovania kompetencií zamestnancov Centra právnej pomoci a vybudovania kancelárii a konzultačných pracovísk Centra právnej pomoci. Intervencia nerieši priamo zefektívňovanie súdnictva v rovine súdneho konania. Jej prínos spočíva v podpore poskytovania právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, ktoré nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv a tiež k poskytovaniu právnej pomoci fyzickým osobám v konaní o oddĺžení (tzv. osobný bankrot). Realizáciou predmetného NP sa zvýšila a skvalitnila dostupnosť služieb Centra právnej pomoci. Prínosy projektu k napĺňaniu ŠC 2.1 OP EVS vnímajú hodnotitelia tiež v skutočnosti, že činnosti a aktivity Centra právnej pomoci majú potenciál znižovať celkový počet podaní na súdoch, čím sa zníži zaťaženie súdov a podporí sa ich efektivita v podobe skracovania súdnych konaní.

3.2 Aký dopad mal OP na dosiahnutie výsledkov v oblasti riadenia posilnenia analytických a metodických kapacít v rámci rezortu spravodlivosti?

Jedným z výsledkov ŠC 2.2 OP EVS sú aj vybudované a posilnené analytické a metodické kapacity v rámci rezortu spravodlivosti, v ktorých budú pôsobiť zamestnanci vzdelaní v špecifických oblastiach za účelom kvalitného poskytovania služieb, tvorby systému zberu, monitorovania, vyhodnocovania a publikovania údajov, tvorby analytických materiálov a prípravy koncepcií, stratégií a politík v oblastiach spadajúcich do pôsobnosti rezortu spravodlivosti a to najmä s ohľadom na zefektívnenie a skvalitnenie výkonu súdnictva. Uvedený výsledok sa snažil OP EVS dosiahnuť realizáciou národného projektu *Budovanie a posilnenie analytických kapacít v rezorte spravodlivosti a zavedenie kľúčových znalostných systémov rezortu*. Napriek tomu, že je tento projekt stále ešte v realizácii, jeho výstupy a výsledky sú už aj v súčasnosti hmatateľné. Ciele tohto národného projektu bolo inštitucionálne nastaviť analytickú jednotku zriadenú na MS SR a kontinuálne budovanie jej odborných kapacít. Analytické centrum MS SR bolo zriadené v máji 2016. Svojou činnosťou podporuje rozhodovací proces vo vedení rezortu. Za týmto účelom zbiera a analyzuje rôzne dátové zdroje. Medzi základné činnosti Analytického centra patrí:

- spracováva a zverejňuje súdnu štatistiku a poskytuje datasety na stiahnutie,
- vypracováva interaktívny prehľad štatistických údajov rezortu založený na BI nástrojoch,
- participuje na posudzovaní investícií rezortu spravodlivosti vo podobe štúdií uskutočniteľností a CBA analýz pre významné investičné projekty
- poskytuje vstupy pre hodnotení vplyvov (RIA),
- navrhuje a odpočtuje ukazovatele rezortu v oblasti programového rozpočtovania,
- poskytuje podklady iných organizáciám verejnej správy,
- a mnohé iné.

Ďalšia analytická jednotka podporená z prostriedkov OP EVS bola vytvorená v rámci Kancelárie Najvyššieho súdu SR a začlenená do jej štruktúry.

Dopad OP EVS v oblasti budovania analytických a metodických kapacít rezortu možno hodnotiť ako výrazný. Je možné skonštatovať, že bez finančnej podpory OP EVS by analytické kapacity rezortu rozhodne neboli vytvorené v takom rozsahu a kvalite, v akom dnes fungujú. Príspevok OP EVS nie je len vo financovaní vytvorenia analytických centier rezortu spravodlivosti ale tiež vo financovaní kontinuálneho budovania odbornosti zamestnancov týchto útvarov. Analytické centrum MS SR je dnes významný útvarom rezortu spravodlivosti, ktoré plní svoje poslanie, za účelom ktorého bolo zriadené.

Na základe doterajšej činnosti a dostupných výstupov Analytického centra MS SR popísaných v kapitole 2.2 možno skonštatovať, že realizácia vyššie uvedeného národného projektu významnou mierou prispieva k plneniu výsledku ŠC 2.2 v oblasti posilnenia analytických a metodických kapacít rezortu spravodlivosti. Implementáciu tejto časti PO2 a dosiahnuté výsledky je možné hodnotiť pozitívne.

3.3 Ako prispel OP k počtu podporených súdov so zavedeným systémom manažmentu kvality? /Aký mal dopad OP na dosiahnutie výsledkov v tejto oblasti?

Príspevok OP EVS k počtu súdov so zavedeným systémom manažmentu kvality spočíva predovšetkým v poskytnutí finančných prostriedkov na realizáciu národného projektu Zavedenie Spoločného systému hodnotenia kvality v sume celkových oprávnených výdavkov vyše 2 mil. EUR. Tento projekt bol realizovaný v období od 07/2017 do 12/2020 a v súčasnosti je riadne ukončený.

Proces zavádzania manažmentu kvality CAF bol pilotne implementovaný na 10-tich súdoch (6 okresných a 4 krajské). Počas implementácie projektu na súdoch fungovali CAF-tímy, ktoré absolvovali školenia, vypracovávali samohodnotiace správy v súlade s medzinárodne uznávanou metodikou. Tieto boli následne posúdené externými posudzovateľmi, ktorí okrem iného identifikovali silné stránky a oblasti na zlepšovanie, ktoré boli následne pretransformované do Akčného plánu zlepšovania s realizáciou úloh na obdobie dvoch rokov. Realizácia akčného plánu a splnenie úloh vyústilo do skutočnosti, že 10 zúčastnených súdov získalo titul Efektívny používateľ CAF. Zloženie CAF tímov (zamestnanci správy súdov, zamestnanci z radov vyšších súdnych úradníkov, súdnych tajomníkov, asistentiek, dozorných úradníkov, probačných a mediačných úradníkov a aj samotných sudcov) bolo zostavované s ohľadom na budovanie tímového ducha a posilnenie firemnej kultúry zapojenej organizácie.

Význam manažmentu kvality CAF na súdoch spočíva hlavne v tom, že bol zavedený nástroj, ktorý v štruktúrovanej forme a na procesnom princípe pomáha organizácii/súdom z rôznych uhlov pohľadu analyzovať ich fungovanie, pochopiť procesy ktoré v organizácii prebiehajú, pomáhajú im zamerať sa viac na výsledky, a prostredníctvom identifikácie slabých miest a implementácie zmien im pomáhajú v zlepšení ich výkonnosti. Zúčastnené súdy tak identifikovali a pochopili svoje procesy, porozumeli dôležitosti získavania spätnej väzby a identifikovali priestory na zlepšovania.

V rámci implementácie projektu bola vytvorená jednotná metodika na zavedenie modelu CAF pre ostatné súdy, čím sa vytvorili predpoklady pre dosiahnutie udržateľnosti výsledkov tohto projektu. Predpokladom toho je však vyčlenenie finančných prostriedkov z rozpočtu rezortu/štátneho rozpočtu na aktivity zavádzania manažmentu kvality aj na ostatných súdoch.

Ak má výsledkom ŠC 2.1 OP EVS byť optimalizácia procesov vo výkone správy súdu, zvýšenie ich účinnosti a zlepšenie kvality výkonu a poskytovaných služieb smerom navonok bez zbytočnej administratívnej záťaže, potom realizáciu vyššie uvedeného projektu a jeho výstupov možno hodnotiť pozitívne s ohľadom na plnenie tohto cieľa. Zavedený systém manažmentu kvality je efektívny nástroj, ktorý pomáha zvyšovať kvalitu výkonu súdov a poskytovaných služieb navonok, čo prispieva aj celkovému zvyšovaniu dôveryhodnosti súdneho systému a zlepšeniu vnímania súdnictva verejnosťou.

Z pohľadu dosiahnutia tohto cieľa sa však ako kľúčové javí zabezpečiť, aby táto aktivita realizovaná prostredníctvom vyššie uvedeného národného projektu, nebola jednorazovou a aby sa vytvorila kontinuita v ďalšom používaní systému CAF na súdoch, kde bol zavedený a aby sa v zavádzaní systému manažmentu kvality pokračovalo aj na ďalších súdoch. Uvedené predpokladá vytvorenie personálnych a finančných kapacít, ale tiež vhodných IT nástrojov pre pokračovanie uvedených aktivít.

3.4 Ako prispel OP k zvýšeniu dôveryhodnosti súdov a k zvýšeniu vymáhateľnosti práva?

Zlepšenie vymáhateľnosti práva, zvýšenie dôveryhodnosti súdneho systému a zlepšenie vnímania súdnictva verejnosťou majú byť hlavnými výsledkami podpory, o ktoré usiluje špecifický cieľ 2.2. Plánované a realizované intervencie OP EVS musia zaručiť nezávislosť súdov a nesmú predstavovať zásah do rozhodovacej činnosti súdov. Z toho dôvodu podpora OP EVS smerujúca k dosiahnutiu špecifického cieľa 2.2 a jeho výsledkov bola orientovaná na rozvoj špecializovaného vzdelávania sudcov a justičných zamestnancov v oblastiach ako sú:

- celoživotné špecializované vzdelávanie sudcov a prokurátorov a súdnych úradníkov v jednotlivých oblastiach práva a súvisiacich expertných oblastí,
- prípravné špecializované vzdelávanie justičných čakaťelov a právnych čakaťelov,
- vzdelávanie sudcov, prokurátorov a justičných zamestnancov v odbornej právnej terminológii v anglickom a francúzskom jazyku,
- vzdelávanie formou zahraničných stáží.

Pokiaľ rozhodovanie sudcu má byť založené na právnom poriadku, jeho úsudku, sudcovskej etike a nemá byť do neho akokoľvek zasahované, vzdelávanie sa javí ako jediná forma intervencie, ktorou sa dosiahnuť želaný výsledok.

Meranie a kvantifikovanie vymáhateľnosti práva je náročné a pre potreby ŠC 2.2 bol želaný výsledok kvantifikovaný podielom prvostupňových rozhodnutí súdov, ktoré boli zrušené odvolacím súdom. Východiskový stav v roku 2014 bol 16,34% a cieľom intervencií v rámci ŠC 2.2 bolo logicky znížiť podiel prvostupňových rozhodnutí na úroveň 13% v roku 2023. Celkový trend tohto ukazovateľ vo vykazovanom období 2017 – 2021 je zatiaľ negatívny, pričom možno pozorovať nárast podielu zrušených prvostupňových rozhodnutí. V roku 2020 tento podiel dokonca prekročil východiskový stav z roku 2014. Na základe uvedeného hodnotiteľa konštatujú, realizované intervencie ŠC 2.2 sa zatiaľ neodrazili v znížení podielu prvostupňových rozhodnutí súdov, ktoré boli zrušené odvolacím súdom. Zároveň je však potrebné povedať, že na to, aby sa intervencia takéhoto typu pretavila do želaného výsledku, je potrebný dlhší čas. Vyhodnotiť dosahovanie výsledkov ŠC 2.2 a dopad intervencií na skvalitnenie rozhodovania súdov preto hodnotitelia odporúčajú s väčším časovým odstupom, napr. v rámci ex-post hodnotenia .

Implementácia ŠC 2.2 OP EVS má viesť aj k posilneniu nezávislosti súdnictva, ktorá zaručuje ochranu všetkých práv jednotlivcov podľa práva EÚ a zabezpečenie spoločných hodnôt členských štátov, ktoré sú stanovené v článku 2 ZEÚ, najmä hodnoty právneho štátu¹⁷. V prieskumoch Eurobarometra z januára 2022 v oblasti vnímania nezávislosti súdov a sudcov širokou verejnosťou je Slovensko treťou poslednou krajinou spomedzi všetkých krajín EÚ, pričom sa dlhodobo umiestňuje na chvoste tohto rebríčka. Takmer 50% respondentov ako hlavné dôvody nedostatočnej závislosti vidí zasahovanie alebo tlak zo strany vlády a politikov, resp. zasahovanie alebo tlak na základe hospodárskych alebo iných špecifických záujmov. Podľa Porovnávacieho prehľadu EU v oblasti justícií je zároveň nízky podiel slovenských sudcov, ktorí sa zúčastňujú vzdelávania v oblasti súdnej etiky v porovnaní s ostatnými krajinami. Napriek tomu, že ide o prieskum verejnej mienky, ktorú výrazne ovplyvňujú medializované informácie a nemusí odrážať reálny stav, takéto vnímanie nezávislosti súdov verejnosťou, ako jedného zo sledovaných výsledkov ŠC 2.2, ktorý má prispieť k zvýšeniu dôveryhodnosti súdnictva, je potrebné zo strany rezortu spravodlivosti ako aj samotných súdnych inštitúcií podporiť otvorenou komunikáciou tak, aby verejnosť bola dostatočne kvalitne informovaná o reálnych a komplexných výsledkoch reforiem v justícii, ako aj o praktickej činnosti súdnictva.

3.5 Ako prispel OP k zvýšeniu využívania nástrojov ADR?

Jedným z výsledkov ŠC 2.2 je aj “zvýšenie využívania nástrojov alternatívneho riešenia sporov a následne zníženie nápadu súdneho systému”. Za účelom dosiahnutia tohto výsledku je realizovaný národný projekt

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0389&from=EN>

Budovanie a posilnenie alternatívneho riešenia súdnych sporov prostredníctvom mediácie a efektívneho využívania nástrojov restoratívnej justície v Slovenskej republike, ktorý je realizovaný Ministerstvom spravodlivosti SR. Hlavným prínosom projektu má byť zvýšenie povedomia o alternatívnom riešení sporov zo strany sudcov, prokurátorov, súdnych úradníkov ale aj širšej verejnosti a tiež zvýšenie mimosúdnych foriem riešenia sporov. Zvýšenie miery využívania mediácií sa v konečnom dôsledku má pretaviť do skrátenia súdneho konania či skrátenia času sudcov, potrebného na riešenie sporov, čím má intervencia potenciál prispieť k zvýšeniu efektivity súdneho systému. Projekt je stále v realizácii, pričom jeho ukončenie sa plánuje na jún 2023. V rámci projektu sa vykonala detailná analýza využívania nástrojov ADR na Slovensku, a to v oblasti civilnej a trestnej. Táto ukázala pokles výziev a odporúčaní zo strany súdov na mediácie a tiež pokles celkového počtu mediácií od roku 2012. Tiež pomenováva dôvody tohto stavu. Medzi ne patrí aj súčasná právna úprava, ktorá umožňuje odporučiť mediácie iba v rámci predbežného prejednávania sporu, ktoré je nariadené v minimálnej miere. Pre dosiahnutie zmeny bude potrebná zmena právnej úpravy, príprava ktorej je tiež plánovaným výstupom projektu.

Zvýšiť povedomie o alternatívnom riešení sporov je snahou vzdelávacie časti projektu, v rámci ktorej sa plánuje položiť základ pre systém začínajúcich probačných a mediačných úradníkov, sudcov a prokurátorov, a zároveň navrhnúť progresívny a inovatívny systém ďalšieho vzdelávania. Významný prínos pre budúce zvýšenie nástrojov ADR má hlavne implementačná časť projektu. Obstarané boli mediačné služby, ktoré majú otestovať možnosti využívania mediačnej služby v praxi, t. j. či by aplikovanie civilnej mediácie posilnilo využitie mediácie v sporoch, kde sa z rôznych dôvodov neuskutočnila mediácia pred samotným začatím konania, ale kde existuje možnosť, že po odporučení mediácie budú strany schopné uzatvoriť mediačnú dohodu a svoj spor ňou vyriešiť.

Ďalší prínos projektu v oblasti ADR je tiež pilotné zavedenie špecialistu pre oblasť trestnej mediácie.

Predmetná intervencia je ešte v realizácii, nie je ukončená a aj z tohto dôvodu je ešte priskoro hodnotiť dopady realizácie projektu na celkové zvýšenie využívania nástrojov alternatívneho riešenia sporov. Ak by sa na dosiahnutý výsledok intervencie pozrelo optikou merateľných ukazovateľov výsledku, tak k v zmysle výročnej monitorovacej správy aj výročnej správy o vykonávaní OP EVS k 31.12.2021 žiaden zo sudcov neimplementoval nástroje ADR. V súčasnosti sú prínosy projektu hlavne v položení základov a vo vytvorení všetkých podmienok pre zvýšenie miery využívania nástrojov ADR. Želaný výsledok sa však dostaví po dlhšom časovom období a bude potrebné ho vyhodnotiť v rámci ex-post hodnotenia programu. V súvislosti s tým hodnotitelia poukazujú na potrebu zberu a analýzy kvalitných a aktuálnych údajov o využívaní nástrojov ADR.

3.6 Boli identifikované závažnejšie riziká nenaplnenia špecifických cieľov stanovených na PO2?

Ľudské zdroje – odmeňovanie, kapacity, fluktuácia

Nízka úroveň odmeňovania odborných zamestnancov MS SR a súdnych inštitúcií v porovnaní so súkromnou sférou a s tým súvisiaca vysoká miera fluktuácie je jav, ktorý je príznačný nielen pre rezort spravodlivosti, ale pre štátnu správu ako takú. Ako jedno z rizík implementácie procesno-organizačných opatrení ale aj opatrení v rovine súdneho výkonu možno identifikovať nedostatočnú mieru kapacitného zabezpečenia výkonu verejnej moci na súdoch (správa súdov), čím súdy nie sú fyzicky schopné realizovať inovatívne opatrenia buď vôbec alebo s nedostatočnou intenzitou. Zamestnanci na súdoch, a najmä v prípade vyšších súdnych úradníkov, súdnych tajomníkov a asistentov, sú väčšinou štátnymi zamestnancami odmeňovaní podľa zákona o štátnej službe. Ich funkčný plat je daný príslušnými tabuľkami a zároveň aj finančnými možnosťami schváleného rozpočtu. Zvyšná časť zamestnancov rezortu vykonáva prácu vo verejnom záujme, kde sú tabuľky nastavené ešte nižšie ako v zákone o štátnej službe. Odmeňovanie vzhľadom na rozsah činností a zodpovednosť tým pádom nie je konkurencieschopné v porovnaní so súkromnou sférou, a to najmä v oblasti právnych disciplín. Taktiež zvyšujúca sa náročnosť niektorých úkonov, napríklad aj v súvislosti s elektronizáciou činností, prispieva k tomu, že na určité pozície je z dôvodu nízkeho odmeňovania náročné hľadať nových, kvalitných zamestnancov. Vysoká fluktuácia neprispieva k stabilite ľudských zdrojov a k ich kontinuálnemu rozvoju, čo môže byť pri realizácii projektov problém, keďže pri akejkolvek personálnej zmene, je potrebné nových ľudí zaškoliť, čo nejaký čas trvá a zároveň sa tým stráca aj „historická“ pamäť v dotknutej agende. Rizikovým môže byť najmä zmena na pozíciách, ktoré sú kľúčové pre projekt, ako aj zmeny realizované v rámci plánovanej reformy súdnej

mapy, ktorá v prípade nedostatočnej komunikácie s dotknutými súdmi a praktického riešenia prechodu agendy a spisov, môže vyvolať ďalšie zvýšenie fluktuácie.

Nízka miera odmeňovania môže negatívne ovplyvniť aj udržateľnosť niektorých intervencií. Jedna z oblastí, ktorá sa z tohto pohľadu ukazuje ako riziková, sú analytické a metodické kapacity. Prostredníctvom OP EVS sa do budovania a rozvoja odborných kapacít investovala značná časť finančných prostriedkov, výsledkom čoho je napríklad funkčný analytický útvar na MS SR alebo tiež podporený súdny výkon prostredníctvom podporeného súdneho personálu. Ďalšie pokračovanie reforiem v rezorte spravodlivosti musí byť naviazané predovšetkým na horizontálne ciele EÚ v oblasti digitálnej transformácie hospodárstva a dátovej ekonomiky a tieto však sa v súčasnosti kryjú s potrebami súkromnej sféry a preto je potrebné v personálnej politike verejných inštitúcií reagovať pružnejšie tak, aby rezort spravodlivosti mohol eliminovať svoje zaostávanie v tak kľúčovej oblasti akou je digitálna agenda. A preto ak sa miera odmeňovania v tejto oblasti nebude aspoň približovať úrovni súkromného sektora, vzniká tu riziko odlivu vytvorených analytických a odborných kapacít schopných efektívne implementovať procesy v digitalizovanom prostredí.

Spomenutou problematiku oblasťou sú aj relatívne nízke kapacity správy súdov a s tým súvisiacej vysokej vyťaženia zamestnancov. To predstavuje isté riziko v pokračovaní niektorých aktivít, ktoré boli financované z PO2 OP EVS. Ide napríklad o zavádzanie systému manažmentu kvality CAF a aj ďalšej implementácie digitálnych agend v hospodárení a ekonomike súdnych inštitúcií. Napríklad aj pokračovanie aktivít na súdoch, ktoré neboli zapojené do pilotného zavádzania systému manažérstva, aj napriek vytvorenej jednotnej metodike, bude narážať na nedostatočné personálne kapacity správy súdov. Bez zapojenia externých kapacít sa zavádzania CAF na ďalších súdoch javí ako ťažko realizovateľné, čomu pravdepodobne bude prekážať nedostatok financií. Uvedené predstavuje isté riziko v udržateľnosti výstupov projektu.

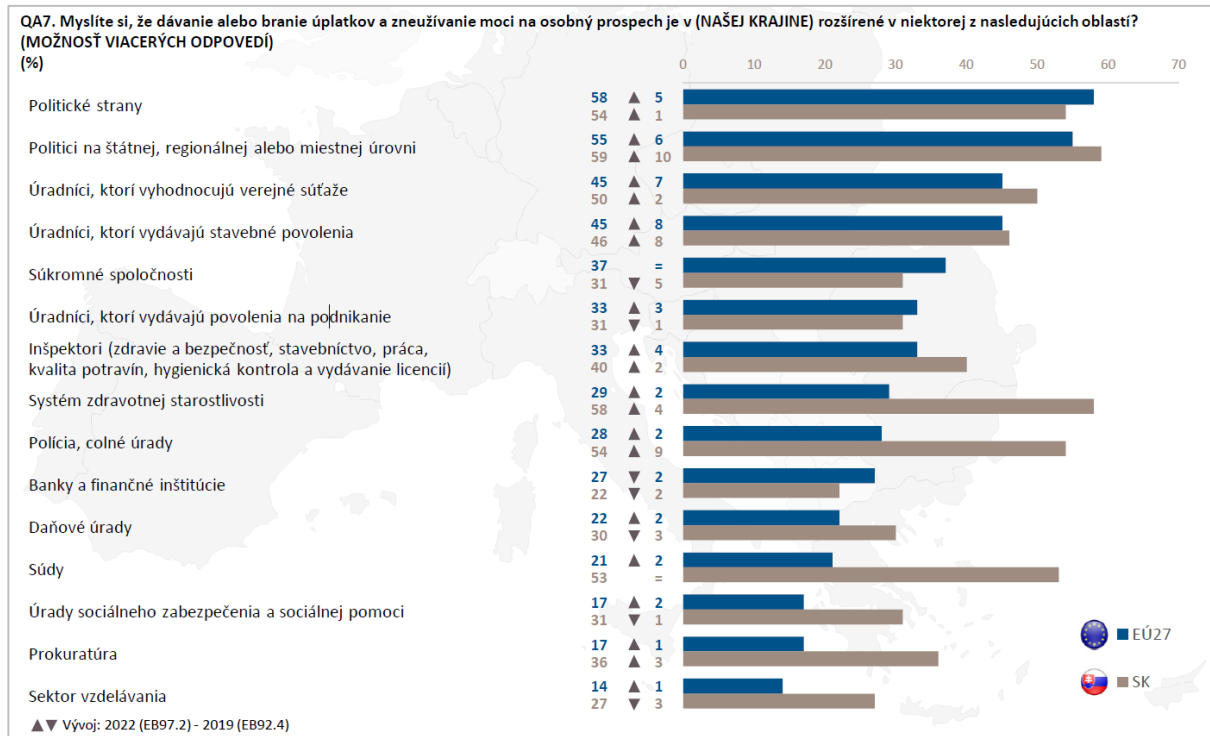
Kapacitné problémy sa odrážajú pri obsadzovaní jednotlivých odborných projektových pozícií v zamestnaneckých vzťahoch predovšetkým pri nových pracovných miestach a samozrejme aj pri obsadzovaní pozícií projektu na základe dohôd mimo pracovného pomeru. Nedostatočné kapacitné zabezpečenie najmä externých vstupov projektov (t.j. nie štandardných služieb poskytovaných ministerstvom alebo súdmi) spôsobuje spomaľovanie realizácie niektorých aktivít národných projektov a ohrozujú sa tým dosiahnutia požadovaných výstupov a cieľov projektov najmä v oblasti externých odborných, analytických a procesno-optimalizačných opatrení a to aj z dôvodu končiaceho sa obdobia oprávnenosti aktivít a výdavkov k 31. decembru 2023, čo v konečnom dôsledku môže spôsobiť vrátenie časti alebo celého nenávratného finančného príspevku určeného pre jednotlivé projekty.

Negatívne vnímania súdnictva verejnosťou

Jedným s očakávaných výsledkov ŠC 2.2 je aj zvýšenie dôveryhodnosti súdneho systému a zlepšenie vnímania súdnictva verejnosťou. Prekážkou k dosiahnutiu tohto výsledku je negatívne vnímanie slovenského súdnictva zo strany verejnosti a to v oblasti nezávislosti súdnictva a korupcie v súdnictve.

Slovensko patrí medzi najhoršie krajiny EÚ v oblasti vnímania korupcie zo strany širokej verejnosti. Prieskum Eurobarometra z apríla tohto roka¹⁸ tieto výsledky potvrdzuje. 83% respondentov považuje korupciu na Slovensku ako rozšírený problém, pričom až 86% respondentov si myslí, že za posledné 3 roky sa miera korupcie zachovala alebo zvýšila. Vyše 50% respondentov si myslí, že dávanie alebo branie úplatkov a zneužívanie moci na osobný prospech je rozšírené aj v oblasti súdnictva, čím sa súdnictvo dostáva na 5. najhoršie vnímanú oblasť.

¹⁸ <https://europa.eu/eurobarometer/api/deliverable/download/file?deliverableId=82843>

Obr. 17 - Vnímanie korupcie vo vybraných oblastiach podľa Eurobarometra

Vo vnímaní korupcie na súdoch na Slovensku v porovnaní s celou EÚ možno pozorovať asi najväčší rozdiel spomedzi všetkých skúmaných oblastí, čo pre slovenské súdnictvo neznamena dobrý výsledok. Na základe uvedeného, a tiež spolu s negatívnym vnímaním nezávislosti súdov verejnosťou popísaným v kapitole 3.1.4, možno skonštatovať, že slovenské súdnictvo nie je zo strany verejnosti vnímané pozitívne. Takto negatívne vnímanie súdnictva môže predstavovať prekážku pri dosahovaní jedného z plánovaných výsledkov ŠC 2.2, ktorým je aj zvýšenie dôveryhodnosti súdneho systému a zlepšenie vnímania súdnictva verejnosťou. Aj keď ide o prieskumy verejnej mienky, ktoré nemusia odrážať reálny stav slovenského súdnictva, v každom prípade ide o prekážku, ktorá môže brániť v posilňovaní dôvery v súdny systém. Toto riziko sa dá eliminovať vhodnými komunikačnými nástrojmi, informovaním o pozitívnych výsledkoch či zmenách v súdnom systéme a na súdoch samotných.

Nástroje ADR

Jedným z plánovaných výsledkov PO2 je aj zvýšenie využívania nástroj alternatívneho riešenia sporov. Z analýzy, ktorá vznikla ako jeden z výstupov realizovaného národného projektu je zrejмый negatívny trend posledných rokov čo sa týka počtu výziev/odporúčaní zo strany súdov ako aj celkového počtu sporov, v ktorých boli tieto nástroje využité. Analýza pomenováva aj príčiny, ktoré sú v nízkom povedomí o nástrojoch ADR, v nevhodnej legislatívnej úprave a pod. Napriek tomu, že projekt vytvára vhodné prostredie pre zvýšenie reálneho využívania týchto nástrojov, cieľom intervencie OP EVS je v podstate zvrátenie negatívneho trendu z posledných rokov. To znamená nielen systémové zmeny, ale aj zmeny v myslení, názoroch a postojoch všetkých zainteresovaných strán. To v zásade môže predstavovať isté riziko, že sa želaný výsledok nedosiahne v požadovanej miere alebo v očakávanom čase.

4. Odporúčania

Odporúčanie 1: Diseminácia dosiahnutých výsledkov

Toto odporúčanie vychádza z negatívneho vnímania slovenského súdnictva verejnosťou, ktoré sa tvorí pod vplyvom medializovaných informácií vykresľujúcich súdnictvo v negatívnom svetle. Výsledky prieskumov podľa Eurobarometra týkajúce sa vnímania nezávislosti súdnictva či korupcie v súdnictve pritom nemusia odrážať reálny stav. Na uvedené by bolo vhodné reagovať otvorenou a pozitívnou komunikáciou aj zo strany RO, aby verejnosť bola informovaná o reformách a pozitívnych zmenách v justícii, ktoré boli dosiahnuté implementáciou OP EVS a realizáciou národných projektov. Komunikačným kanálom môže byť oficiálna webová stránka www.reformuj.sk. Pre zvýšenie dosahu však hodnotitelia odporúčajú využiť aj sociálne siete, napr. po vzore MIRRI SR.

Odporúčanie 2: Pokračovať v zavádzaní manažmentu kvality na ostatných súdoch

Na dosiahnutie cieľa stanoveného v OP EVS – zefektívnenie súdneho systému a zvýšenie vymožitelnosti práva je vhodné pokračovať v uplatňovaní modelu CAF naďalej a zachovať tak kontinuitu začatých aktivít, implementovaní procesov, opatrení ako aj zbieraní spätnej väzby od zainteresovaných strán a ďalšom zlepšovaní sa. Odporúčaním hodnotiteľov je neprerušovať túto aktivitu na súdoch, ktoré prešli celým samohodnotiacim procesom a úspešne ho ukončili získaním titulu Efektívny používateľ modelu CAF a zároveň motivovať aj ostatné súdy, ktoré zatiaľ neprejavili záujem o implementáciu modelu CAF. Dôležitá je aj ďalšia podpora z MS SR, ktoré deklarovalo, že naďalej bude v aktivitách tohto projektu pokračovať aj po jeho skončení. Odporúčaním je preto podporiť zriadenie realizačného tímu CAF na MS SR.

Odporúčanie 3: Dôraz na dosiahnutie plánovaných výsledkov v oblasti ADR

Oblasť alternatívneho riešenia sporov sa z pohľadu dosiahnutia plánovaných výsledkov javí ako jedna z najrizikovejších častí PO2. V poslednom roku realizácie by sa preto mal klásť dôraz na realizáciu všetkých plánovaných aktivít s cieľom maximalizovať prínos projektu na zvýšenie využívania týchto nástrojov.

Odporúčanie 4: Ďalší rozvoj analytických kapacít

Digitálna transformácia je jedna z priorít EÚ pre nasledujúce programové obdobie. Významnú úlohu v tomto procese zohrávajú a budú zohrávať dáta. Je preto veľmi dôležité aby aj rezort spravodlivosti mal dostatočné a odborne pripravené kapacity schopné údaje zbierať, analyzovať, interpretovať a formulovať na ich základe odporúčania či závery pre rôzne oblasti súvisiace s činnosťou rezortu spravodlivosti. Ako kľúčové sa preto v tejto oblasti javí dosiahnutie udržateľnosti výstupov a výsledkov intervencií zameraných na budovania a posilňovanie kompetencií analytických a metodických útvarov MS SR. Odporúčaním hodnotiteľov je preto pokračovať v budovaní týchto kapacít, motivovať ich k tomu, aby práca v rezorte bola pre nich zaujímavá nielen z pohľadu obsahovej náplne, možnosti vzdelávania, ale aj z finančného hľadiska, aby sa zamedzilo odlivu vybudovaných kapacít do súkromnej sféry.

Zoznam skratiek

AC	Analytické centrum
ADR	Alternatívne riešenie sporov (z anglického Alternative Dispute Resolution)
CBA	Analýza nákladov a prínosov (z anglického Cost-Benefit Analysis)
CKO	Centrálny koordinačný orgán
COV	Celkové oprávnené výdavky
DOP	Dopytovo-orientovaný projekt
EK	Európska komisia
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
IKT	Informačné a komunikačné technológie
KPI	Kľúčové ukazovatele výkonnosti (z anglického Key Performance Indicators)
MNO	Mimovládne neziskové organizácie
MP CKO	Metodický pokyn Centrálného koordinačného orgánu
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti SR
NP	Národný projekt
OP	Operačný program
OP EVS	Operačný program Efektívna verejná správa
OP II	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
PO	Prioritná os
RO	Riadiaci orgán
ŠC	Špecifický cieľ

Zoznam obrázkov

Obr. 1 - Priemerný počet schválených súdnych zmerov na 1 súd	29
Obr. 2 - Počet došlých vecí na súdy 1. stupňa v rokoch 2012, 2018 – 2020 v prepočet na 100 obyvateľov.....	30
Obr. 3 - Podiel vyriešenia občianskoprávných, obchodných, správnych a iných konaní v rokoch 2012, 2018 – 2020	31
Obr. 4 - Miera vybavenia nápadu vecí (iných ako trestných) v rokoch 2012 až 2020	32
Obr. 5 - Miera plnenia ukazovateľa R0059.....	32
Obr. 6 - Dĺžka konania občianskych, obchodných, správnych a iných vecí v rokoch 2012, 2018 – 2020 v dňoch (prvá inštancia).....	33
Obr. 7 - Dĺžka konania v dňoch pre prvostupňové občianske a obchodné sporové veci, od roku 2012 do roku 2020	33
Obr. 8 - Miera plnenia ukazovateľa R0060.....	34
Obr. 9 - Miera plnenia ukazovateľa R0063.....	35
Obr. 10 - Miera plnenia ukazovateľa R006.....	35
Obr. 11 - Miera plnenia ukazovateľa R0065.....	36
Obr. 12 - Miera plnenia ukazovateľa R0066.....	36
Obr. 13 - Vnímanie nezávislosti súdov a sudcov širokou verejnosťou (zdroj: Eurobarometer – svetlé farby: 2016, 2019 a 2020, tmavé farby: 2021)	37
Obr. 14 - Podiel sudcov, ktorí sa zúčastňujú na priebežnej odbornej príprave zameranej na rôzne druhy zručností, 2019 (ako percentuálny podiel celkového počtu sudcov, ktorí sa zúčastňujú na týchto druhoch odbornej prípravy).....	37
Obr. 15 - Index vnímania korupcie na Slovensku	43
Obr. 16 - Poradie krajín podľa vnímania korupcie	44
Obr. 17 - Vnímanie korupcie vo vybraných oblastiach podľa Eurobarometra	69

Prílohy

Príloha č. 1 - Zápis z fokusovej skupiny

Termín konania: 8. 12. 2022, 13:30 – 15:30 hod.

Forma: online prostredníctvom aplikácie MS Teams

Účastníci: zástupcovia nasledovných organizácií:
Ministerstvo spravodlivosti SR
Kancelárie Najvyššieho súdu SR
RO pre OP EVS
Zástupcovia mediátorov
Centire s.r.o.

Úvod

Hodnotitelia na úvod odprezentovali ciele hodnotenia, hodnotiace otázky a základné ciele a plánované výsledky PO 2 OP EVS. Informovali zúčastnených o stave hodnotenia. Znenie návrhu záverov a hodnotení dostali účastníci skupinového interview vopred ako podklad do ďalšej diskusie. Následne hodnotitelia postupne prezentovali návrhy záverov a hodnotení jednotlivých hodnotiacich otázok. V rámci každej hodnotiacej otázky dostal priestor na vyjadrenie každý zúčastnený.

Závery fokusovej skupiny

Závery z diskusie s účastníkmi k návrhom vyhodnotení a záverov k jednotlivým hodnotiacim otázkam sú nasledovné:

- Všetci zúčastnení sa zhodli na tom, že realizácia v intervencii ŠC 2.1 sa postupne prejavuje vo podobe postupného skracovania dĺžky súdnych konaní ako aj v znižovaní počtu nevybavených vecí. Významný príspevok v tejto oblasti mal procesno-organizačný audit na MS SR a vybraných rezortných inštitúciách.

NP Centra právnej pomoci prispieva k zvýšeniu prístupu každého občana k účinnej súdnej ochrane a tiež poskytuje asistenciu v konaní o oddĺžení (tzv. osobný bankrot). Projekt prispieva k zvýšeniu efektivity súdництва nepriamo, nie v rovine súdneho konania, ale tým, že má potenciál prispieť k znižovaniu počtu súdnych podaní čím odbremení súdy. Vytvorenie a ďalšie budovanie analytických a metodických kapacít bolo významnou intervenciou, ktorej výsledkom je funkčná sekcia MS SR, ktorá spracováva rezortné štatistiky, poskytuje podklady pre hodnotenie vplyvov, spracováva analýzy, štúdie a iné podklady pre tvorbu politík v oblasti justície. Zúčastnení sa zhodli na význame a prínose tejto intervencie a tiež na nevyhnutnosti zabezpečenia jej udržateľnosti najmä čo sa týka výšky odmeňovania zamestnancov, a to tak, aby nedošlo k odlivu zamestnancov do súkromnej sféry, ktorá vie ponúknuť zaujímavejšie finančné podmienky. V oblasti zavádzania systému manažérstva kvality CAF bol prínos OP EVS vo financovaní pilotného zavádzania CAF na 10 súdoch a vo vytvorení jednotnej metodiky, ktorá vytvára predpoklad pre pokračovanie tejto aktivity aj na ďalších súdoch. Súdy, ktoré prešli procesom zavedenia CAF plánujú vykonanie cyklicky opakovaného samohodnotenia. Čo sa týka implementácie CAF na ďalších súdoch, táto aktivita naráža na nedostatočné kapacity na súdoch a tiež na skutočnosť, že sa bude implementovať súdna mapa, ktorá zmení obvody niektorých súdov. Pokračovanie aktivity zavádzania CAF bude mať preto opodstatnenie zrejme až po implementácii súdnej mapy. Čo sa týka dosahovania výsledkov intervencii ŠC 2.2, zúčastnení sa zhodli na tom, že dopady takejto intervencie nastávajú spravidla po dlhšom období a preto sa výsledky zatiaľ neprejavili do zníženia podielu zrušených prvostupňových rozhodnutí. V reakcii na výsledky prieskumov Eurobarometra, ktoré ukazujú negatívne vnímanie súdництва verejnosťou, účastníci vyslovili potrebu komunikácie pozitívnych výsledkov, zmien a reforiem v justícii smerom

na širokú laickú ale aj odbornú verejnosť s cieľom zníženia miery negatívneho vnímania. Tiež vyslovili presvedčenie, že takéto negatívne výsledky prieskumov verejnej mienky neodrážajú reálny stav justície. V oblasti prínosu projektu k využívaniu nástrojov alternatívneho riešenia sporov sa viedla diskusia o správnosti poskytnutých podkladov. Zúčastnení vyzdvihli význam takéhoto spôsobu riešenia sporov najmä v rodinnoprávnej agende a to najmä z pohľadu, že sporové strany sa dohodnú medzi sebou a nerozhoduje o nich tretia strana. Takéto riešenie sporu vie byť tiež podstatne rýchlejšie než súdne konanie. Čo sa týka identifikovaných rizík, podľa názoru zúčastnených nie je až taká veľká miera závislosti dosiahnutia výsledkov PO2 od realizácie reforiem financovaných z iných zdrojov či programov. Ako riziko vnímajú hlavne oblasť ľudských zdrojov, a to najmä nízku mieru odmeňovania v porovnaní so súkromnou sférou a na to nadväzujúcu fluktuáciu, v nízkych kapacitách v oblasti výkonu verejnej moci, t. j. správy súdov. Politické vplyvy nie sú rizikom, pretože ústava garantuje nezávislosť výkonu súdnej moci. Tiež zúčastnení nevnímajú verejné obstarávanie ako riziko pri realizácii projektov.